

CSÁNYI VILMOS
Malion és Thea

KÉT ELBESZÉLÉS

Malion és Thea

Csányi Vilmos

Kossuth 2005

Az intenzív osztályon három ember állt egy lemeztelenített, bekötözött fejű, nyilvánvalóan halott férfi ágya mellett. A fiatalabb, divatos, extravagáns ruhájú lány lehajtotta fejét és egészen halkán sírt. Az idősebb szemüveges, sötét kosztümös nő se nézett ki negyvennél többnek, talán annyi se volt, a jól látható fáradtság öregítette, a szája szélét rágta és időnként idegesen a kórterem bejárata felé tekintett. A harmadik, jól öltözött, középkorú férfi szintén a bejáratot figyelte, vártak valakit. Egy nővér sietett be és szólt nekik: Vizvári professzor úr a szobájában várja önöket, szíveskedjenek követni.

Elindultak. Az idősebb gyorsan ment legelől, őt követte a férfi, a lány még állt néhány másodpercig a halott mellett, megsimogatta a bekötözött fejet, felzokogott, majd elfojtva a zokogást követte a másik kettőt.

Foglaljanak helyet kérem, szólt a professzor, nem tudom be kell-e mutatnom önöket egymásnak? Kilián Péter úr, művészeti vezető, jó barátom, Dr. Szentesi Szilvia főorvos asszony, az elhunyt élettársa volt, tudomásom szerint igen hosszú ideig, a kisasszonyt pedig én nem ismerem, nézett a fiatalabb nőre. Kilián válaszolt: Kulcsár Edit, velem jött, az utóbbi időben segített Malion kiállítással kapcsolatos ügyeit intézni, egyébként sajtófotós. A professzor elgondolkodott, úgy látszott, mintha akarna valamit mondani, de azután meggondolta.

(Nyilván ezzel a kis kurvával vigasztalhatta magát Malion, gondolta az asszony.)

Nos, azért kérettem ide a Főorvos asszonyt és Kilián urat mert tudomásom szerint az elhunytnek nincsenek rokonai, hozzátartozói és az utóbbi időben egyedül önökkel volt valamiféle kapcsolata, mondta a professzor és megint hosszabb pillantást vetett a fiatalabb nőre.

Hallgattak egy darabig.

Kilián szólalt meg. Az asszonyra nézett, és lassan körülményesen kezdett beszélni: Malion folyamatosan kapott tőlem különböző fotografikai munkákat, sok vállalatnak készítünk reklámokat, és nemrégiben rendeztük, sajnos utolsó,

kiállítását, amellyel valószínűleg betegsége vagy különös állapota is kapcsolatos volt.

(Az asszony elgondolkodott: akkor nyilván ez a pasas lehet a „Péter galériás”, az a kis, hülye buzi. Annak idején Malion panaszkodott, hogy üldözi szerelmével. De miféle betegségről, meg különös állapotról beszél ez itt, Malion teljesen jól volt, amikor találkoztunk és legfőképpen miért van itt ez a kis, csinos kurva?)

Kimérten válaszolt: amikor én találkoztam vele teljesen rendben volt, igaz annak talán már több mint fél éve. A professzorra nézett: volt a balesetének valami előzménye?

Egy nagyon érdekes, bizonyos szempontból teljesen új személyiség-többszöröződési szindrómával keresett meg és balesete napján vártam egy hosszabb kezelésre. A baleset itt történt a pontosan kórház előtt és a rendőri vizsgálat szerint teljesen érthetetlen, műszaki oka legalábbis nem volt. Kocsija letért az útról és nekiment az út mellett álló transzformátorháznak. Súlyos fejsérüléseket kapott, a sebészeti osztályon azonnal megműtötték, de néhány nap múlva kómába esett és abból nem tudták kihozni. Ma hajnalban halt meg.

Köszönöm kolléga úr, válaszolt az asszony, kicsit hangsúlyozva a kolléga szót. Egyértelmű, hogy én voltam az utolsó hozzátartozója – futó pillantást vetett a fiatal nőre – és természetesen intézni fogom a szükséges hivatalos ügyeket. Azért persze érdekelne, hogy az itt lévő úrnak miféle problémái voltak az élettársam betegségével kapcsolatban, amelyről én persze semmit sem tudtam.

A professzor éppen válaszolni akart, amikor csöngött a mobilja, kézbe vette, ránézett és beleszólt: azonnal megyek, várjanak meg. A társasághoz fordult: elnézésüket kérem, de néhány percre magukra kell hagyjam önöket. Kilián úr kedves barátom és az ő ajánlásával keresett meg betegségével az elhunyt. Péter, talán számolj be a Főorvos asszonynak arról, amit te tapasztaltál, végül is joga van tudni mindenről. Sietek vissza. A főorvos asszony merev arccal a férfi felé fordult, hallgatom, mondta.

Nézze, kezdte a férfi, Malion nagy művész volt, kiemelkedő egyéniség és nekem a munkaviszonyunktól függetlenül is jó barátom volt

(Persze, gondolta az asszony,, zavaros, izgága, szexuálpatológiás művészcskék, te is biztos az vagy, sajnós Malion is az volt. Nagy művész, ugyan. Napszámra heverészett és nem csinált semmit.)

Van egy fotogalériám, az Andrásy úthoz közel és abban egy műterem, amelyet Malion is gyakran igénybe vett. A kiállítások mellett én különböző megrendelőknek is dolgozom, reklám fotografikai munkákat készítünk, amelyekben sokszor Malion is segített. Egyedül a művészetből sajnós a legnagyobbak sem tudnak megélni. Az önök elválása után, folytatta Kilián, Malion sokáig igen rossz állapotban volt, bár néhány különleges, nagyszerű képet akkor is csinált.

(A főorvos asszony mereven nézte Kiliánt, meg-meg rándult a szájaszéle. Különlegeset, azt igen, de a szart én pucoltam fel utána, hogy nézett ki a fürdőszoba, a beleimet is majdnem kihánytam... művészet. Színházat játszott nekem, depressziót, az érzékeny lélek. Én meg halálra dolgoztam magam a klinikán, de hogy mit csinálok az őt sohasem érdekelte, hogy miért is nem hagytam ott már sokkal előbb. Sohase voltam bele szerelmes, de amikor járni kezdtem vele, megszabadított az anyám zsarnokságától. Volt lakása, végre eljöhettek otthonról, cseberből vederbe. Egyik zsarnok helyett egy másik, még rosszabb. Olyan erőszakos volt. A nagyszerű képek! Egyebet se hallottam, pedig milyen szépen élhettünk volna, milyen szépen. De képtelen volt bármire is koncentrálni. Beszéltem hozzá, egyszerre csak látom elváltozik a tekintete, az agya valahol egészen máshol jár, majd hirtelen felugrik és valamelyik, éppen ottheverő, nyomorult fényképezőgépét kattintgatja, mert jött egy madár, vagy csak egy légy, vagy éppen a fény lett állítólag selymesebb.)

Azután aránylag hamar rendbe jött, de a szokottnál is zárkózottabb volt, főleg otthon dolgozott, egyedül folytatta Kilián.

(Szegény, szerencsétlen zárkózott ember; emlékszem, amikor egy egész napi csavargása után beállított egy elképesztően büdös, koszos, valószínűleg tetves, csúnya koldus asszonnyal és hiába tiltakoztam, behozta a lakásba, megvacsoráztatta és ott akarta altatni. Minden erőmre szükségem volt, hogy kidobjam őket. Fene tudja mit csinált vele. Képet persze. Büdös, tetves képet. Mindig olyan erőszakos volt.. És még ő volt megsértve, hogy nem engedtem a lakásomból hajléktalan szállást csinálni, amikor végre elmentek, órákig mostam hypós vízzel a konyhát meg a fürdőszobát.)

Sok mindent csinált, egy egész kiállításra való anyagot és még kapcsolatokat is kezdett kiépíteni – mondta elgondolkodva és a fiatal nőre nézett – Dittke.... A nő megszólalt: nem hiszem, hogy azt ami közöttünk történt kapcsolatnak lehetne nevezni.

De le feküdt vele, nem? Kérdezte éles hangon az asszony. A fiatal nő elsírta magát. Én távolról szerettem őt, lelkesedtem a képeiért, én segíteni akartam neki. És akkor tört ki rajta ez a furcsa valami, betegség, nem tudom.. zokogni kezdett.

Milyen betegségről beszél? Kérdezte az asszony a férfit. Az hallgatott egy darabig, majd akadozva válaszolt. Furcsán kezdett viselkedni... egyszer felmentem a képekért és meztelenül fogadott..., mintha nem is ő lenne. Theának nevezte magát és egészen furcsa volt a hangja is, de a meztelenségtől eltekintve teljesen normális volt. Elmondta, hogy ő tulajdonképpen Thea, egy nő és egy csomó másik képet mutatott, amelyek nem Malion stílusában készültek. Én persze nem értettem az egészet és azt gondoltam, hogy csak afféle művészi extravaganciáról van szó, gyakori az ilyesmi a kreatív embereknél.

(Tudod is te, kis buzi, hogy mi a kreativitás. Amikor napi tizenkét órai kórházi robot után, az ember végre bejut a laborjába és nekikezdhethet a munkának és a munkája eredményétől majd valaki meggyógyul az kreativitás, te idióta).

Azután a kiállítási megnyitón tört ki a botrány, mert Malion női ruhában, parókával a fején jelent meg és beszélt néhány mondatot a képeiről, mint Thea,

majd letépte magáról a ruhát, a parókát és meztelenül ordítóva kirohant a teremből. Nagyon nehezen tudtam egy másik szobába terelni, megnyugtadni és lefektetni, akkor küldtem el a professzor úrhoz. Én azt hittem valamiféle szexuális-identitási problémája van, bár kétségtelen, hogy korábban ennek semmi jelét nem adta.

(Thea....Galthea...Ez nem lehet igaz! Malion mint nő! Ugyan sok mindent lehet rá mondani, szétszórt volt, mindenféle idiótaságot megengedett magának az igaz, de hogy ő nő akarjon lenni. Lehetetlen. Malion igazi férfi volt. Minden mozdulatával, a tekintetével, a hangjával udvarolt. Ebben az egy dologban tökéletes volt. Az első években, hogy imponált nekem. A barbár, nagy Mackó. A Dani barátjával is folyton a nőket hajkurászták mielőtt összekerültünk. Abszolút férfi volt. Sőt nekem túlságosan is az, a folytonos szexmániájával, néha alig tudtam leszerelni. Méghogy Malion női ruhában. Hát ezt a kis buzit is megvetette, a hidegletés jött rá, amikor a közeledéseit elmesélte. Igaz, a férfias öltözködéssel mindig problémái voltak valamiért imádta a sötét, barna ingeket, pedig azok borzalmasan néztek ki rajta, valamiért sohase tudta a megfelelő színeket összeválogatni. Ugyan, ez nem számít, hülyeség, itt valami nagyon nem stimmel!)

Mondja kedves, fordult az asszony a szipogó lányhoz, ugyan semmi közöm hozzá, meg nem is érdekel, csak az anamnézis kedvéért kérdezem. A maguk kapcsolatában észrevett valami rendellenes nőies dolgot? Nehezen tudom elképzelni.

A lány igyekezett összeszedni magát és úgy válaszolni: értse meg kérem nekem nem volt vele valódi viszonyom, összesen kétszer találkoztam vele és a második alkalommal egy idő után hirtelen teljesen megváltozott. A teste persze ugyanolyan maradt, de a hangja, a mozgása egészen más lett és velem iszonyúan durva volt, én akkor azonnal el is jöttem tőle és Péter azután ment fel hozzá, amint az előbb elmesélte.

Skizofrén lett volna? Kérdezte mintegy magától az asszony. A közben belépő professzor válaszolt: Biztosan nem. Minden tesztje negatív volt.

Az asszony ránézett: és a baleset. Öngyilkos lett volna?

Nem hiszem, nem az a típus volt.

De ezt már sohasem fogjuk megtudni.

***

Nem tudom hol vagyok. Nem tudom, hogyan kerültem ide, ahol vagyok. Nem látok semmit, hangokat, zajokat is alig hallok. Talán kórházban fekszem, olyan szag van. Mozdulni se tudok és időnként őrjítő fájdalmaim vannak. Thea nincs már velem, fogalmam sincsen hova tűnt.

Ordítani szeretnék, de meg se mozdul a kiszáradt szám és nem hallom a hangom. Amikor már úgy érzem, hogy nem bírom tovább, felerősödnek a zajok, mintha valahol messze kiabálnának, azután a fájdalom lassan elmúlik és megindulnak a képek. A képek, a képek...

Az első kép

Egy hete, hogy elment. Este jöttem haza, ott ült két bőrönd mellett a szobában. Felnézett, de nem rám és csak annyit mondott:

- Elég volt. Elmegyek. Kiszerettem belőled.
- Ne marhászkodj Szil, fáradt vagyok.
- Én is, és most elmegyek.
- Hova? Miért?
- Mert nem szeretlek! Elmegyek! Értsd végre meg.
- Hogyhogy nem szeretsz? Van valakid?
- Igen van, de ehhez neked már semmi közöd.
- Ki az?
- Nem teljesen mindegy? Egy idősebb kollégám.
- De én nagyon szeretlek!
- Ha ez megkönnyíti neked, megmondhatom, hogy én nem is voltam beléd igazán szerelmes.
- Kilenc éve szinte mindenben együtt vagyunk, együtt lakunk, együtt utazunk, együtt szórakozunk. Együtt voltunk az ágyban. Az se volt igazi?
- Azok a szeretkezések egy jó zuhanyozással elmúltak. Az igazi az egészen más, és én megtaláltam az igazit – válaszolta.

Én csak álltam és nem értettem semmit. De végül is szabad ember. Nincs jogom visszatartani.

- - Ha biztos vagy benne, hogy neked sokkal jobb lesz, én nem foglak benne megakadályozni, szeretlek annyira. – Hozzám lépett, megölelt.
- Malion, én kedvellek továbbra is, de kiüresedett veled az életem. Nekem a munkám a fontos, neked meg....
- Menj kedves – mondtam.
- Elővette a mobilját, taxit hívott és elment.

- Az utóbbi időben többször veszekedtünk. Ha együtt voltunk néha, akkor is úgy éreztem, hogy nincsen ott csak a teste. A gyönyörű teste. Az a vacok, ahol meghúzhattam magam, ahol úgy éreztem végre biztonságban vagyok, ami kívül volt mégis körülvett. Bárhova nyúltam ruganyos bőre feszült körém és beborított az illata.

Ha kinyúltam a vackomból, hogy végigsimítsak hosszú fekete haján, kitapogassam a homlokát, a szemgolyóit, egy pillanatra belenyúljak a fülébe, és a mutatóujjammal lassan, nagyon lassan, milliméterről-milliméterre érzem ajkait, néha elkapta a kezem és beleharapott. Kicsit vérzett is, de nagyon jó volt.

Vérszomjas szörnyeteg lakik benned, súgtam neki ilyenkor. Mert ilyenkor ott volt. Ott volt benne a testében, éreztem a jelenlétét. Vonzó volt, bár idegen. Én szerettem volna eggyé válni vele, feloldódni benne. Elvegyülni a két ölelkező testben, nem tudni melyik kéz, melyik láb kié. Megkettőződve egynek lenni. Ez talán egyszer sikerült, legalábbis én úgy éreztem, hogy sikerült. Az elernyedés után is átölelt és éreztem, hogy a farkam nem csúszott ki belőle, mert hüvelye szorosán tartja és ritmikusan összeszorítja. Lassú hullámokban kilazította és összeszorította a hüveljét, de én már nem keményedtem meg, csak élveztem a feloldódás minden gyönyörét. Egy idő után arrébb húzódott, én felültem és néztem a két fekete szemét. Furcsa valaki volt a szemek mögött. Kutató, körbeforgató, elutasító, idegen.

- Szeretsz? – kérdeztem.
- Persze. – válaszolt és behunyta a szemét.

Egyedül maradtam.

Talán mégis szeretett. Sokszor vártam rá este, amikor ügyeletben volt, és rendszerint elaludtam az ágyon, meztelen. Ilyenkor mindig arra ébredtem, hogy a heréimet fogja puha, húsos, fehér kezével és a fülembe súgja: kilátszanak a verébfiókáid, szeretem őket.

Nagy tökeim vannak és néha tényleg olyanok, mint a csupasz madárfiókák. A farkam is nagy, "húsfasz". A sorozáson rám is szóltak:

- Mi az, magának áll a farka?
- Nem uram. Csak ekkora. – Röhögtek, és én nagyon szégyelltem magam.

Ezért nem is sokat nézegettem magam a tükörben, mert amikor megláttam magam meztelen, mindig hallottam a röhögést. Ő nagy mackójának hívott és sokszor mondta, hogy szép a tested, különösen – itt mindig elmosolyodott – “ott”. Nem szerette a dolgokat a nevükön nevezni, pedig orvos volt. A farkam és a tököm az “ott” volt, és én sokszor nem tudtam, hogy az “ott” éppen melyik. Miért nem mondod, hogy tök, fasz, baszás, amiről éppen szó van?

- Ugyan Mackó, ne légy ilyen közönséges.
- Nézegetni, megfogni, csinálni nem közönséges, csak ha beszélünk róla?
- Barbár vagy kedvesem. A nyelv arra való, hogy széppé varázsoljuk a világot.
- És a világ akkor szép, ha az embernek nem egy fasz, hanem egy “ott” himbálódzik a lába között?
- Inkább befogadom, hogy ne himbálóddzon, jó? – mondta és kitérülte. Jó volt.

Abban persze igaza volt, hogy a világ nem olyan, amilyennek mondjuk, látjuk vagy különösen, csináljuk. Még a beállítás nélkül készített, elkapott pillanatkép is hamisít. Órákig lehet nézni azt, ami a valós világban csak egy villanás volt. Megállítjuk az időt, és lehet, hogy ez tényleg közönséges. Felidézni egy tűnő mosolyt, egy szemvillanást, a jól palástolt meglepetés első, még meztelen pillanatát, örülni a felfedezésnek, emlékezni rá; ennyi lenne a képek valósága? Nem, a felidézett emlék nem a valóság. Az igazi képek, amelyeket én csinálok egészen másról szólnak. Az éppen folyó valóság elfogott, kimerevített, felnagyított, eltorzított, morzsáiból, illetve e morzsákra emlékeztető képekből egy új valóságot,

egy teremtett világot konstruálok. Ebben a képi valóságban még az alapvető fizikai törvények is mások. Itt a leejtett pohár puhán lebeg a levegőben, esetleg csak egy másik képen fog leesni, ha a fotográfus úgy akarja. Kiválasztom, megformálom azt, amit fontosnak tartok, eltakarom, ami nem érdekel, ami “közönséges” és valami egészen új, soha nem volt dolog jön létre. A kép.

Egy darabig segítettem a galériásnak aktokat fotózni. Voltak kellemes modellek, szépek, tiszták, jó szagúak. Élvezet volt velük dolgozni, elmagyarázni nekik a képet, beállítani a megfelelő pozitúrát, és gyorsan kattogtatni a gépet, hátha lesz a képek között jó. De néha a galériás, ugyan szép testű, de mosdatlan, bűdös, pinaszagú, unott pofájú leánykáiból, bakszagú fiúcskáiból kellett elővarázsolni a nagy “művészetet”. Ne törődj vele - mondta, a kép a fontos.

Elhagyott a szerelmem. Ez a fontos.

Vagy a szerelem is csak csinált dolog? Nem is volt a valóságban? Csak apró érintések, mosolyok, múló, jó szagú percek? A valóság morzsái? Utólag rakjuk össze bonyolult, elbűvölő építménnyé? Ki volt a konstruktőr? Ő? Vagy én, a szegény fotográfus?

Hazudik! Hiszen egymás gondolatait is kitaláltuk. Ha valakivel beszélgettünk bármelyikünk képes volt úgy folytatni a beszélgetést, ahogyan a másik folytatta volna. Ez is csak csinálmány volt?

Voltak problémáink. Igen voltak. Neki órákra be volt osztva minden napja. Korán kelt, ment a klinikára. Én hiába szerettem volna a reggeli ébredéstől még puhán, ellazultan, még csak féllábbal a való világba lépve hozzábújni, megölelni, szeretkezni vele. Dolga volt. Ment. Én meg aludtam tovább, egyedül.

Egyáltalán, ezekkel a szeretkezésekkel sokszor volt baj. Neki nem kell olyan gyakran - mondta. Én meg verjem ki a farkam? – kérdeztem.

Akkor megsajnálta, magához húzott és egy gyors, lagymatag ölelésben kielégülhettem.

De ezek a problémák tulajdonképpen nem olyan régiak, talán egy-két évesek, csak fokozatosan kezdtek egyre gyakoribbá válni. Amikor összejöttünk én már elismert fotográfus voltam ő kezdő orvos, és akkor még minden jól ment. Mindketten siettünk haza és vittük a külön töltött órák élményeit, amit azután aprólékosan osztottunk meg egymással.

Szilviának jó humora volt, és képes volt gyorsan nézőpontot váltani. Egyszer az Akadémia Orvosi Osztályának egyik előadásáról jött haza és elmesélte hogy a tudós előadó a pénisz vérnyomásának változásait mérte az erekció és az ejakuláció során. Komoly téma lehetett, jegyeztem meg. Erre kitört belőle a kacagás:

- Képzeld az az idióta a saját péniszén végezte a méréseket.
- A saját fasz mindig kéznél van.
- De a legjobb az volt, amikor az előadás végén köszönetet mondott az asszisztensnőjének, hogy tevékenyen részt vett a kísérletekben.
- Gondolom mindenki a széke alá rogyott a röhögéstől.
- Nem, ilyen helyen ezt illik visszatartani, csak a folyosón dőltek el néhányan.
- Látod, te milyen előnyös helyzetben vagy, nem kell saját farkod, nem kell asszisztensnő, csak hazajössz és a férjed már mérésre kész – mondtam és gombolni kezdtem a sliccemet.

Elkapta a farkamat, letérdelt.

- Micsoda vérnyomás!

Mi romlott el?

Mindig volt valami rejtett feszültség a viszonyunkban, de ennek én nem tulajdonítottam jelentőséget. Az ő munkája fontos volt. Ő embereken segít. Én meg csak játszom a képekkel. Sokat vitatkoztunk ezen. Persze az orvos fontos, bár annyi idióta kollégáját ismertem meg,

hogy nem vagyok ebben egészen bizonyos. A tudás és a hozzáértés minden szakmában normális eloszlást mutat. A legtöbben átlagosak, van néhány valóban kiváló, és van nagyon sok átlagon aluli, akitől az isten mentse meg. Ha ezt mondtam, mindig dühbe gurult. Az orvos tevékenysége nem szakma csupán, hanem hivatás, aki nem annak tekinti nem jön ide, vagy nem marad itt meg - érvelt. Erre mindig felsoroltam néhány tévedést, műhibát az ő saját klinikájának legendáriumából, de ekkorra már rendszerint megsértődött és duzzogva elvonult.

Én játszom a képekkel.

Igen.

Ez a dolgom.

A fejemben minden képszerűen jelenik meg, néha még az egyszerű gondolatok is. De csodálatos érzés, amikor egy olyan összetettebb, bonyolult gondolat jelenik meg, mint egy kép. Képekkel beszélek az emberekhez.

Ez a dolgom!

És a képeim nagy része tetszik az embereknek. Megnézik, megveszik, díjazzák. A képek játékok, de játékok nélkül, konstrukciók nélkül, semmi értelme nem lenne az életnek. Az ember nem azért él, hogy valaki majd meggyógyítsa. Dolga van. Például képeket csinál, játszik velük és ez lehet fontosabb a gyógyulásnál is. A világ tele van érdekes dolgokkal, élőlényekkel, tárgyakkal, kövekkel, bolygókkal, csillagokkal. Izgalmas dolog azt kutatni, hogy ezek hogyan épülnek fel, hogyan működnek, mi mozgatja őket, és nagyszerű dolog láthatóvá, magyarázattá, képpé tenni a megfigyeléseket. Szilvia szerint az a legfontosabb, hogy másokon segítsen, bárkin, akinek erre szüksége van. Engem viszont az izgat, hogy hogyan lehet valami olyat készíteni, ami még nem volt, ami új, amit én csináltam, és ami kifejez egy gondolatot,

ábrázol egy megfigyelést. Van, aki katedrális épít vagy számítógépet, űrhajót és ezzel segít másokon, de aki regényt, verset ír, képet fest vagy fotográfiát készít, az is segít berendezni a világot az ember számára, mert az ember világa már teremtett világ, a saját maga konstrukciója. Felépíteni, elkészíteni, megmutatni, megosztani valamit, ez az ember igazi dolga.

Mi lesz most az életemmel. Elhagyott, akit szerettem. Minden éjszaka egyedül leszek, csukott szemmel ébren. Látom majd a kedvesemet valakinek a karjaiban, hallom majd a sóhajait, a nyögését, de már nem tudom megérinteni.

Már régen elmúltam negyven, nem vagyok képes egy másik életet kezdeni. Kivel, hogyan, minek?

- Három nap is eltelt. Néha aludtam. De a legtöbbször félálomban voltam és közös életünk darabkáival bíbelődtem. Hol követtem el a hibát? Egyszer csak csikordult a kulcs a zárban. Szilvia jött meg.
- Visszajöttél?
- Igen, itt felejtettem néhány dolgomat. A hét végén majd elviszek mindent.
- Szilvia, nagyon szeretlek! Maradj velem.
- Azt hittem már túl vagy rajta. Tudod jól, hogy nem maradok.
- Mi volt a bajod velem? Mit csináltam rosszul? Próbáljuk meg újrakezdeni.
- Ne légy ilyen gyerekes – mondta és gyorsan kapkodva szedett össze néhány ruhadarabot.
- Mindent megteszek, amit kívánsz, csak maradj. Ha elmégy, meglátod neked is rossz lesz.
- Nem kívánok semmit, csak azt, hogy nyugodj meg, és magam is el tudom dönteni, hogy nekem mi jó és mi rossz. Na, viszlát. Néha szellőztethetnél.

Bevágta az ajtót és megint kattant a zár.

Mi lenne, ha öngyilkos lennék? Mondjuk felválnám az ereimet, az ágy csupa vér lenne, mélyvörös, én meg sápadt fehér. Csak az ágyat szabad összevéreznem, hogy kiemeljem a test fehérségét. Ő meg megint jönne valamiért. Meglátna. Sikoltana. Odarohanna hozzám. Megölelne, ő is csupa vér lenne és zokogna, és szólongatna, és nagyon, nagyon bánna, hogy mit tett velem. Aztán megfogná a pulzusomat és észrevenné, hogy néha még üt egyet. Ekkor gyorsan injekciót adna, elkötné a kezemet, mentőt hívna. A klinikára vinnének az intenzív osztályra. Ott maradna velem. És ölelgetne. És becézne. Csúf, öreg mackójának nevezne. Akkor én kinyitnám az egyik szemem. Csak az egyiket. Ránéznék. Véres az arcod – mondanám, picit szemrehányóan. Ő sírna és nevetne egyszerre, majd kiküldené a nővért, levetkőzne és mellém bújna az ágyba. Átölelne, simogatna. Szeretlek öreg Maci, nagyon szeretlek, ne haragudj, nem megyek sehová – mondaná. Vigyázz szívem, mert kihúzod belőlem az infúziós tűt mondanám neki könnyedén és elfordulnék, hogy a meztelen fenekem az ölébe kucorodhasson. Még kéretném magam azért egy kicsit, de aztán megbocsátanék.

Felébredtem. Hallottam, hogy Szilvia becsapja a jégszekrény ajtaját, mindig jól be kellett vágni, mert az ajtó valamiért nem passzolt pontosan. Bejött a szobába, nagyon szép volt és jó illatú. Kezében egy pohár narancslé. Leült mellém az ágyra.

- Malion, ötödik napja fekszel, nem ettél semmit. Teljesen tönkremész. Ezt most idd meg. Ki vagy száradva.

- Ha megiszom itt maradsz?

- Nem Malion, nem maradok itt.

Sírni kezdtem.

- Legalább csak mondd, hogy itt maradsz, akkor megiszom. -

Gondolkodott.

- Itt maradok Malion, de gyorsan idd meg. - Megittam. Azután egy szendvicset is hozott és azt is belém diktálta.
- Hoztam ennivalót, felvágottat, paprikát, kenyeret. Mindent megtalálsz. – mondta, most néhány napig nem jövök, Bécsben lesz egy konferenciám. Kérlek, szedd magad össze. Nem vagy már gyerek. Felnőtt férfi vagy.

Azzal megint elment, megint hallottam azt a rohadt kulcscsikorgást. Felnőtt férfi vagyok. De elhagyott a kedvesem.

Felnőttem, de le vagyok szarva.

Hirtelen megláttam magam a fürdőszoba sarkában, magam alá húzott lábakkal és a fejemen egy rakás szar. Le vagyok szarva. És a barna szar csurog rajtam lefele.

Micsoda kép!

Ezt meg kell csinálnom!

Felkeltem és aprólékosan végiggondoltam a munkát. A fürdőszobában elég sok a fény, különösen reggel, mert az egyik ablakon besüt a nap, de mindenképpen kell egy derítőfény. Az egyik kis reflektor talán jó lesz. Minden árnyékot el kell tüntetni. A nap kilenc és tíz között süt be, akkor kell készíteni, a nagy Hasselbladdal. Bár a haszihoz nincsen távirányítóm, akkor inkább egy digitálissal, de jó nagy felbontás kell, legalább 14 megapixeles gép. Az új Nikon jó lesz, ahhoz jó szoftverek is vannak. Szűrő is kell, hogy a meleg barnát kiemelje. Összevissza beszélek, a digitálishoz nem kell szűrő a kompjuter mindent megcsinál.

Honnan veszek annyi szart? Milyen nap is van ma?

Fogalmam sincsen. Szilvia biztosan a szokásos hétfői konferenciára megy, akkor talán csütörtök lehet vagy péntek és vasárnap este fog megjönni, de ide nyilván csak hétfőn jön, a vizit után, dél felé. Kinyitottam a rádiót, éppen híreket mondott. Csütörtök volt. Akkor elég, ha hétfő reggel készül el a kép és addig gyűjtöm a szart. Valamit ennem kell, hogy sokat szarjak. Répa kell és zabpehely, azoktól lehet sokat

szarni. Gyorsan felöltöztem és leugrottam a közértbe répáért, vettem egy hatalmas adagot. Zabpehely volt otthon, egy egész nagy zacskó. A répát leveskockával megfőztem. A zabpelyhet meg összekevertem a joghurttal a répa mellé. És ettem, amennyit tudtam, napjában többször is.

Készítettem néhány szemetes fóliazsákot a WC-csésze mellé. Azokba szarok. Majd a jégszekrénybe teszem, hogy elálljon hétfőig. Nagyon jól ment, volt, hogy egy nap háromszor is szartam, hatalmas kemény hurkákat. Szombat estére már szép nagy szarkészletem volt. Valahogyan ezt a fejemre kell majd tegyem, de nem szabadna, hogy lecsússzon. Nem könnyű megoldani. Végül kitaláltam. Volt a kamrában néhány könnyű prespán műanyag lemez, abból kivágtam egy formát, amit a fürdőszoba sarkában a falhoz lehetett erősíteni, epokittel. A nyakamnak is vágtam benne helyet, ha elé ülök, akkor a lemeznek tudom támasztani a fejem és csak a szar egyrésze csurog hátra majd, mert a lemez megtartja és elég sok marad majd rajtam is. Nem próbáltam ki. A szar nagyon bűdös volt, meg nem is akartam elpazarolni, de biztosan jó lesz.

A gépen van egy kis LCD képernyő de azt olyan messziről már nem lehet jól látni, tehát velem szemben egy tükröt is fel kell állítani, hogy a végső elrendezést jól beállíthassam.

Milyen jó lenne egy asszisztens.

Minden jól ment. Vasárnap egész nap fostam. Jó sok összegyűlt abból is. A fürdőszobában sok helyen szétspriccelődött, mert nem mindig sikerült beletalálnom a zacskókba, de csak ott töröltem fel, ahova a gépet, meg a reflektort teszem. Milyen furcsa, hogy az ember undorodik valamitől, ami belőle jön ki. A saját része valamiképpen. És amíg benn van, addig nem fintorog, nem viszolyog, pedig ott van a hasában, a beleiben, ott csúszik szépen lefelé. De a bőr, meg a beszéd arra való, hogy megszépítsük a világot mondaná Szilvia, mert az nem nagyon érdekli, hogy a bőr alatt síkos belek vannak, és amikor a fejét a hasamra teszi,

akkor hallgathatja, hogy a szardarabok hogyan csusszannak arrébb néhány centimétert a beleimben. Csikorog a hasad mondaná, mert úgy szép, és az hogy csúszik a szar a beleidben kedvesem, az csúnya. Mert Szilvia csak egy megszépült világban akarna élni, de majd hétfőn délben láthatja, hogy milyen a világ valójában. Hogy a leszart ember is lehet szép. A maga módján.

Átlapoztam egy csomó albumot, hogy valaki nem csinált-e már hasonlót, de semmi érdemlegeset nem találtam. A fotósok is megakarják szépíteni a világot. A gyerekek bezzeg nem. Az egyik kollégám mesélte, hogy egyszer, amíg az operában voltak, a két gyerek egy bili szarral összerajzolta gyerekszoba falát. Újra kellett festetni. Vasárnap délután ezt is kipróbáltam. Szilviáról rajzoltam egy skiccet a csempére. Egészen jól nézett ki. De nem szabad az anyagot pazarolnom.

Hétfő reggel aztán nekiláttam a munkának különböző tálakba raktam a szaradagokat, hogy majd ha beülök a sarokba a fejemre öntessem őket és az edényt meg a partvissal eltoljam, nehogy belelógjanak a képbe. Nagyon ki kellett mindent előre számítanom, mert se, az idő se a szar nem lenne elég az ismétlésre. Persze képet többet kell csinálnom.

Meztelenül beültem a sarokba, kicsit hátrább kellett vinni a gépet, mert kilógott a lábam. Aztán a tükör volt rossz helyen, mert a napfényt odavetítette a csempére és az túlságosan fényes lett. Egy derítőernyőt is el kellett helyezni. Végül sikerült mindent elrendezni. Jöhetett a szar. Kicsit hideg lett a jégszekrényben, de szépen csorgott a fejemen, és a tükörben jól látszottak a részletek. A műanyag lemez nem látszott ki, a legtetején jó vastag hurkák voltak, a többi lejjebb, a fejemen, a vállamon meg a hosszúra nőtt hajamon csúszott lassan lefelé. Le vagyok szarva. Gyorsan exponáltam néhányat. Nagy karikára nyitottam a szememet, vádlón gondoltam Szilviára. Te szartál le! Azért vagyok leszarva.

A végére egészen elfáradtam. Csak a kezemet mostam meg, nehogy a gép szaros legyen és először a kis képernyőn néztem meg őket, egészen jók is voltak közöttük. Gyerünk akkor a kompjuterhez! Négyzetméteres képet akarok printelni!

Gyorsan lezuhanyoztam, nehogy a finom fotópapír összekeződjön. És nekiálltam a munkának. Negyed órával dél előtt lett készen az, amit a legjobbnak tartottam.

Meztelen férfi kuporog egy sarokban. A fején egy hatalmas rakás szar, ami csurog rajta lefelé. Az arcán, a vállán az ölébe. Csak a szeme fehérje világít ki a barna szarból. A néző szemébe néz. A képen nem voltak árnyékok, és még a szarból kilógó fekete hajszálakat is élesen lehetett látni. A barna színskála minden árnyalata megjelent. A folyósabb részek sötétebbek, a hurkák valamivel világosabbak voltak. A szemek mély szomorúságot tükröztek.

Gyorsan keretbe is tettem és az előszobába felállítottam, hogy ha jön Szilvia, jól láthassa, amint belép. Aztán lefeküdtem és azonnal elaludtam.

A kulcscsörgésre ébredtem. Szilvia hisztérikusan sírt az előszobában. Hallottam, hogy bemegy a fürdőszobába, azután csapódott a bejárati ajtó. Megint elaludtam.

Kora este lehetett, amikor újra felébredtem. Mindig lassan ébredek, tíz perc is eltelik, amíg teljesen magamnál vagyok, bár ez akkor teljesül leginkább, ha már a kávémat is megittam. De most nem így ébredtem, hanem hirtelen. Iszonyú erős volt a fény, pedig már sötétedett. És ami még borzalmasabb volt: fájt a bőröm, ahol valamihez hozzáért. Mintha az ágynemű minden darabja szúrós durva pokróc lenne. Hideg is volt. Féltem. Tudtam, hogy ahonnan jöttem, ahol az imént még voltam, ott nem volt ez a bántó fény, ott minden selymes, meleg és kellemes volt, nem kellett semmit sem csinálni, össze voltam kuporodva és nagyon, nagyon jól éreztem magam. Szerettem volna ebbe az előző állapotba visszatérni, de a felfokozott érzékeim fájdalma teljesen felébresztett. Zokogni kezdtem.

Valaki megsimította a fejemet. Kinyitottam a szemem. Szilvia és egy ismeretlen, idősebb férfi állt az ágyam mellett. Szilvia szólalt meg:

- Én már nem tudok rajtad segíteni. A kolléga úr pszichiáter. Meséld el neki mi bajod. Én elmegyek és csak, akkor jövök majd pár perces baráti beszélgetésre, ha már jobban leszel – mondta és kiment a szobából.
- Mesélje el kérem, mi történt maguk között – szól a férfi és leült az ágyam szélére.

Akkor, amikor ez történt, teljesen természetesnek vettem, hogy egy vadidegen embernek, aki az ágyamon ül, mintha a papám lenne, elmeséljem szerelmünk történetét, persze leegyszerűsítve. De még azt is elmeséltem neki, hogy hogyan ébredtem, mielőtt jöttek.

Elmosolyodott, és nagyon együtt érző, de mégis távolságtartó hangon azt mondta:

- Önnek súlyos depressziós rohama van, a személyiség átmeneti leépülésével. Ezen lehet gyógyszerrel segíteni, de a bánat az megmarad, azt saját magának kell kezelnie. Pár nap múlva szembe tud majd nézni a történetekkel. Ezeket a tablettákat legalább két hétig szedje, naponta kétszer – mondta és egy gyógyszeres fiolát húzott elő a zsebéből. Kinyitotta és egy szemet kivett belőle az éjjeliszekrényre tette, majd elővett egy másik dobozt és abból is kivett egy szem valamit.
- Ezt a kettőt most vegye be. Amíg itt vagyok. Ezekről jó, hosszú, nyugtató alvása lesz, és ha felébred, már képes lesz az ügyeit intézni. Ha bármi problémája adódna, kérem hívjon fel. – Kezembe nyomta a pirulákat, a vizespoharat, majd egy névjegykártyát tett a gyógyszeres üveg mellé.

Bevettem a pirulákat. A pszichiáter kiment és Szilvia hangját hallottam, egészen halkán: “végeztél drágám?”, szóval ez az új pasija. Becsapódott az előszobaajtó.

A második kép

A pirulák tényleg segítettek, valószínűleg egy teljes napot átaludhattam, mert megint este volt, amikor felébredtem, arra, hogy farkaséhes vagyok. Evés előtt benéztem a fürdőszobába, teljesen ki volt takarítva. Nahát, a doktornő a saját szentséges kezeivel. Sajátos. Remélem a képet nem dobta ki. Megtaláltam a kamrába. Újra visszafeküdtem és reggelig aludtam.

Igaza volt a palinak. Sokkal jobban éreztem magam, de a gyötrelmem nem múlt el. Hogyan tovább egyedül? Mehetnékem támadt. Egy taxival kivettem magam a Hűvösvölgybe és órákig mászkáltam az erdőbe. Szilvia nincsen. Elment. Amikor hazaértem kiderült, hogy már minden holmiját elvitte. Vajon mikor? A kulcs is ott volt a kisasztalon, egy cédulával: ha már jobban leszel hívjál.

Jobban vagyok. Némileg legalábbis. Lehet, hogy talán mégis visszajönne? Megrendítette a kép? Felhívtam.

- Szerbusz Szil.

- Szervusz, Malion, hogy vagy? – aggodalmat és örömet éreztem a hangjában.

- Nem akarnál velem vacsorázni valahol? – kérdeztem.

- Nem kedvesem. Túl korai lenne még. Félreértenéd. Előbb gyógyulj meg teljesen – a hangja teljesen hideg volt.

- Nem erőszakolom. Szervusz. – Letettem a telefont. A kis kurva. A kurva doktor néni, aggódik értem, de nem akar.

Hirtelen megint kétségbeestem. Itt vagyok egyedül, csupaszon, értelem és cél nélkül. Mit csináljak egész nap?

Azután néhány órai gyötrődés és kevés pityergés után rájöttem, hogy hogyan segíthetek magamon. Amikor éppen kétségbeestem úgy éreztem, hogy egy kis érzelmi zugban vagyok, ahol csak az van jelen, ami éppen bánt, Szilvia, a mai nap, az a mérhetetlenül nehéz feladat, hogy lemenjek a boltba sörért, és nincs erőm semmire, mert csak Szilvia elvesztése fontos. De ha megpróbálom a kis zugot gondolatban elhagyni és feljövök az életem egy magasabb szerveződési szintjére és végiggondolom, hogy eddig hogyan telt el. A gyermekkorom, az egyetemi évek, a munkám a fotográfusi karrierem, ebben a nagyobb felbontásban Szilvia csupán egy epizód volt. Kellemes, értékes ugyan, de az a nyolc év még ötöde sincsen az egész eddigi életemnek és bizonyosan van még néhány jó évtizedem. A képek. Várnak a képek. Amikor ezt végiggondoltam a kétségbeesésem elmúlt, kimásztam az érzelmek által felnagyított elmezugból és ugyan nem bánat nélkül – okos fickó lehet ez a pali -, de már nagyjából megbékélve, elfogadva az új helyzetet, tudtam már gondolkodni.

Állandóan mehetnékem támadt. Az a hülye gyógyszer egy céltalan tenni akarást kényszerített rám, amit a legegyszerűbben sétával lehetett kielégíteni. Három nap múlva megelégettem és kidobtam a szemétkébe. Felhívtam a pasast és röviden beszámoltam az állapotról, megemlítve, hogy a gyógyszert kidobtam.

- Maga tudja. Könnyen visszaeshet még, bár valószínűleg nem olyan mélyre, mint először, ha szükséges adok másikat, jöjjön be a klinikára vagy hívjon. Köszönöm – válaszoltam szárazon, és letettem a telefont. Na, ezzel is végeztem, az udvariasság szabályai szerint. Végeztem veled, “drágám”.

Egy képet kéne csinálni, egy képecskét. Miről? A galériás műtermébe nincs kedvem bemenni, itthon kéne valamit. Rohadt meleg volt, és meztelenül kóvályogtam a lakásba. A tükörnél megálltam. Csuda egy látvány volt, egy majdnem ismeretlen, de rámhasonlító pasas. Nagy tökökkel és jól fejlett farokkal, két hetes borostával a pofáján, már egészen hosszúra nőtt hajjal és valami egészen különös, eddig nem látott arckifejezéssel.

Kiábrándult? Sértődött? Csalódott? Magában lakó?

Forogtam a tükör előtt. Nem szeretem a tükröt, de ez a tükörbéli valaki most érdekelt. Persze én vagyok, de mégis ott egy másik is, külön. Ugyan a hatalmamban van, lehajtja a fejét ha akarom, megvakarja a tökét, vigyorog, vagy a haját borzolja. Persze én is ezt teszem, de ő hiába nézi, hogy én mit csinálok, nekem nem kell szégyellnem magam, nem érzem azt, hogy most valaki látja, hogy gyűrögetem a faszom, de valaki mégis van ott. Szembenéz velem. Nem vagyok teljesen egyedül. Tükröződöm. Úgy látszik tükröződni jó. Új életem első tanúsága.

Erről a magában való alakról szóljon a képecske. Eddig sohasem mondtam, hogy „képecske”, az olyan tiszteletlen lett volna. A kép komoly dolog. De a tükörkép az csak képecske.

Több napig tartott a kép elkészítése. Éhes voltam, és gyorsan elfáradtam, de ha jókat eszem, akkor valószínűleg a kiábrándult pofa eltűnik és oda a kép, tehát nem örülhetek a munkának, mert közben éhes és fáradt vagyok, hosszú a hajam, amit utálok és már borotvával le se tudom szedni az arcomról a szőrt, mert az is olyan hosszú.

Azon is sokat törtem a fejem, hogy csak az egyik pofát, azaz magamat, vagy mindkettőt tegyem-e a képecskére. Kiábrándult, kiábrándultat néz, kiábrándultan. Ez akár cím is lehetne. Jöjjenek mind a ketten. Nem volt könnyű. Az a rohadtt üveg tükröz és miután a tükör

nem csiszolt, az üveg meg hullámos, kicsit torz lesz az egyik pofa. A kép, a valóság torz tükrének fotója lesz. Hm. Hol van a valóság mostanában?

Asszisztens nélkül milyen komplikált minden. Az az idióta ott a tükörben segíthetne, tarthatná mondjuk a derítőernyőt, de ha tartja, akkor meg én nem tudok mást csinálni. Mégse uralom egészen. Engedetlen teremtmény!

Teremtmény az a másik?

Jó kérdés. Képmás. Érzékelem, és agyam ez a csodálatos konstruktőr az elmémbe megformálja, látom. Az eredmény már attól is függ, hogy közelről nézem magam vagy távolról. Ha a tükörhöz hajlok, kicsit eltorzulok. A valóság persze én magam vagyok, de nemcsak a külső látható felületekkel, hanem mindennel, ami belül van, mozog működik. Kering a vér, lélegzenek a sejtek. A tükörben mindez nem látszik. A tükörmás elszegényített konstrukció. De konstrukció.

Végül csak készen lett. A képen egy zakóban fekvő, alvó, meztelen férfit és tükörképét lehetett látni. (Szilvia mindig ki akarta dobni ezt a viseltes vászonzakót, de én nem engedtem, mert szükségem volt rá, ha valamilyen piszkos munkát végeztem). A zakó nem volt begombolva, teljesen befedte a törzset egészen a combokig. A két láb majdnem egymáson feküdt, a térdék felhúzva, a combok közül kilátszottak a nagy herék. A hosszú hajú, borostás arcú fejét félig eltakarta az egyik kar. A tükörkép egyrészt láthatóvá tette a kép hátsó részén lévő, a kar által takart, részeket is, másrészt mintegy megismételte, hangsúlyozta a fekvő alak formáit.

Amikor készen lettem, elrohantam a borbélyomhoz, levágattam a hajam és a szakállamat. Csak nagy nehezen ismert föl. Te jó isten, mi történt magával művész úr? - kérdezte. Néha problémás az élet, vágtam el a beszélgetés lehetőségét.

Otthon levetkőztem megint. A tükörben másvalakit láttam, mint előtte. Én melyik vagyok? Az, akit most látok, vagy az, aki az imént készített képen alszik?

A harmadik és a negyedik kép

A könyveimet rendezgettem. Szilviára gondoltam. Kezembe akadt egy régi jogakönyv. Tinédzser koromban rendszeresen jógáztam. Elhatároztam, hogy újra kezdem, legalább lefoglal néhány órára naponta.

Amióta Szilvia elment, először állt fel a farkam reggel. Persze minek. Felkeltem és a tükörhöz, új ismerősömhöz mentem, mert még sohasem nézegettem így magam. Hát neki is felállt. Nem panaszkodhat, bár az enyém egy kicsit nagyobbnak tűnik, de lehet, hogy ez csak a távolság miatt van. Mihez lehet most ezzel kezdeni? Szilvia elvitte a farkam értelmét is. Talán egy képet?

Sok akt fotót csináltak már ilyen álló farkakkal, az nem lenne új. Valamit ki kéne találni.

A fürdőszobában a tegnap mosott ágyneműt teregettem, és az egyik vizes lepedő rámesett a fregoliról. Amikor félig kibontakoztam belőle a fürdőszobatükörbe pillantottam és megláttam ott a Képet. A testemre még rá volt tekeredve a lepedő, szorosán hozzám tapadt a víz miatt, és még állt a farkam, amit a vizes vászon a hasamhoz szorított, de jól látszott minden domborulata. Egy lepellel borított akt, a férfiasság jól látható jelével anélkül, hogy akár csak egy tenyérszerű meztelen folt lenne rajta. Ez nagyon jó. Szilvia úgymint ráhúzta a vizes lepedőt!

Ekkor jöttek a problémák. Szerettem volna néhány próbát kattintani, de mire mindent előszedtem, a farkam szépen lekonyult és hiába próbáltam rábeszélni, egész nap nem sikerült. Szilvia! Minden probléma Szilvia miatt van.

Másnap se mentem semmire. A tükörig még csak eljutottam álló farkokkal, de mire összeszedtem a gépeket, meg az állványokat, vége volt. Ennyi.

Koncentrálnom kell. Jóga, meditáció. Néhány napig szorgalmasan gyakoroltam. Tiszta röhej, hogy a jógaülésben arra koncentrálok, hogy álljon már fel a farkam. Néha felállt, de akkor mindig eszembe jutott Szilvia és menten vége volt a daliás férfiasságnak. Valami mást kell kitalálnom, az nem lehet, hogy a saját farkam hagyjon cserben. Talán, ha nemcsak arra koncentrálnék, hogy méltóztasson már felállni, hanem valaki másra, aki nem Szilvia, de szívesen megkefélném, az segítene. Sorra végiggondoltam néhány ismerős nőt, de Szilvia mellett szóba se jöhettek. Aztán a Péter galériás akt fotóira gondoltam, de a leánykák se segítettek és persze a fiúcskák se.

Csinálnom kéne egy kívánatosat! Hiszen a képek se mindig úgy születnek, hogy meglátok valamit és azt alakítgatva megcsinálok, hanem gyakran úgy, hogy hirtelen eszembe jut a kép, már látom készen, csak le kell fotózni valahol. Mint, amikor az alkoholista képét csináltam, ami New Yorkban díjat is kapott. Egy kiégett, öreg, alkoholista nő ül egy rozoga asztal mellett, a semmibe bámul, kicsit csorog a nyála és mellette az asztalon egy nagy pohár, amiben valamilyen feltűnően színes, dinamikus, forgó folyadék van. A mámor. “Lucy in the sky with diamonds” ahogyan a nóta is mondja. Mennyit kellett szaladgálnom, amíg a megfelelő hajléktalant megtaláltam és hajlandó volt a lerobbant kocsmában az asztalhoz ülni, még jó hogy a színes kavalkádot a digitális technika szolgáltatta.

Szóval csinállok valakit. Egy nekem való nőt, aki persze semmiben sem fog Szilviára hasonlítani, de nem is fog mindenben különbözni, hogy feltűnő különbözőségei ne emlékeztessenek majd rá. Mindenesetre karcsú lesz - Szilvia nagydarab, húsos, jól fogható nő volt - vörös hajú, zöld szemű, fehér bőrű és nagyon kellemes és kívánatos. És persze meztelen, az alkalomhoz illően. Talán majd később fel is öltöztetem, ha nagyon akarja.

Jóga. Meditáció és a vörös nő. Néhány nap múlva már egészen jól ment. Minden apró részletét gondosan megterveztem és elképzeltem. A telt ajkai felett a jobb oldalon kicsi, barna, kerek szemölcs volt, az orra körül néhány apró

szeplő, és a haja vörös zuhatag, a háta közepéig ért, egészen kicsit hullámos volt, néha a szemébe lógott, de akkor egy jellegzetes mozdulattal hátra csapta. Ilyenkor mindig el is mosolyodott. Nagy, zöld szeme szinte világított. Vékony csontú, hosszúkás fehér kezei voltak és puha, szőrtelen, nagyon formás lábai. A fenekere kerek volt, pont akkora, hogy a két kezemben elférjen és a fehér, kicsit szeplős mellei sem voltak túlságosan nagyok. Tenyérbesimulók. Összeraktam. Oda képzeltem a fotelbe, felhúzott lábakkal, mosolyogva. Ha beszélni tudna azt mondaná: milyen jól áll a farkad drágám! De egyelőre nem beszél és én vagy rá gondolok, hogy szépen formásan egyben legyen, vagy a farkamra. Egyelőre együtt a kettő még nem megy. De jó nyomon vagyok. Többet kell gyakorolnom ezt a nőt.

Tulajdonképpen nem fontos nekem jógaülésben meditálnom azért, hogy megjelenjen. Hosszú gyakorlattal elértem, hogy a nap bármelyik szakaszában magam elé tudom képzelni, még az utcán is, bár ott feltűnő, hogy mindenki más fel van öltözve, de őt ez egyelőre nem zavarja.

Két hét múlva sikerült! Odaképzeltem megint a fotelbe, de egy idő után felkelt, hozzám lépett, megsimogatott és bár nem mondott semmit olyan erekcióm támadt, hogy még. Tartott is egészen a vizes lepedőig, de az nagyon hideg volt és sokat kellett igazgatnom, közben nem tudtam a nőre koncentrálni és az utolsó percben lekókadott megint. A csuda vigye el. Gyerünk, ismétlés a tudás kedves mamája és ez a merevedni tudásra is vonatkozik, remélem.

A képen egy sötét perzsaszőnyeg által szolgáltatott háttér előtt egy nedves, kicsit gőzölgő lepedőbe csavart férfi látható. A lepedő mindenhol hozzátapad a testéhez, pontosan követve annak formáit, a diadalmas férfiasságét is.

Megvan három remek kép! Leszarva, kiábrándultan és diadalmasan. Ez akár egy sorozat is lehetne, de valami még hiányzik. Túl gyors az átmenet a leszart kiábrándultságból a diadalba. Valami még kéne közé negyediknek.

A jóga! A jóga segítségével jöttem helyre. A negyedik képen jógaülés lesz. Ezzel is akadt kisebb problémám. Annyira összekapcsolódott a vörös nő és a jógaülés, meg az álló farkom bennem, hogy ha jógaülésben ültem a gép elé, mindig felállt a farkam. Pedig ezt nem akartam a képen, mert ütötte volna a lepedőset. Végül úgy oldottam meg, hogy egy lepedőcsíkot tekertem magamra, ágyékkötőnek, és így nem látszott. Remek.

Kidolgoztam rendesen mind a négyet, összepakoltam és elvittem a galériásnak.

- Á, Malion művész úr! Hetek óta nem méltóztatott idenézni. Nem kell már munka?
- Hagyjál Péter. Elhagyott Szilvia.
- Részvétem. Mit hoztál?
- Képeket, természetesen.
- Mutasd!
- Várj. Maradj itt, felakasztom őket a műterembe és akkor jöhetsz.
- Kis kiállítás ugye, tehát nem akármilyen. Gyerünk, gyerünk, égek a kíváncsiságtól!

Elrendeztem a műteremben a képeket és hívtam. Bejött és bár mindig locsog, amikor meglátta a leszart képet elhallgatott, és némán nézte végig mind a négyet. Sokáig nézte. Azután változtatott a sorrenden, elsőre tette a kiábrándultat.

- Így sokkal jobb - mondta. - Hát te tényleg szarban lehettél, bár ahogy látom megérte.
- Majd kiderül, hogy megérte-e. Eladom, ha sokat fizetsz, de néhány kiállításhoz el akarom küldeni.
- Hát persze, hogy elküldheted, te ló. Kiállítás után értékesebb lesz, különösen, ha valami díjat kap. És ha ez nem kap, akkor mi kapjon. Mennyit akarsz?
- Sokat.

Nagy nehezen megalkudtunk. Péter galériás úgy alkudott, mint egy arab szőnyegkereskedő, de tisztában volt az árakkal.

- Most, hogy kifosztottál és töménytelen pénzhez jutottál, dolgozni már nem is akarsz? – Kérdezte.
- Miért ne akarnék? Hetek óta nem csináltam semmit.
- Semmit? Csak ezt a négy kis vacakot? Na, elmész innen, ne nagyképűsködj itt Péter galériásnak. Van itt némi fotografikai munka, reklám persze. Nem jöttél, a képeket megcsináltattam a fiúkkal, de neked kéne összerakni a kompjuteren az egészet.
- Az jó lesz, mert még egy darabig nincsen kedvem emberek közt lenni – válaszoltam. Ott hagytam nála a képeket, összeszedtem a csinálni valót, és haza megint.

Otthon leültem az ágy szélére és körbepillantottam, amikor némi megdöbbenéssel tapasztaltam, hogy ha a fotel felé nézek ott ül benne, felhúzott lábakkal a vörös nő. És hiába mondtam neki, hogy nincsen már rá szükségem, csak mosolygott és nem tűnt el. Beszélni kéne a fejével.

Thea

Egyszer, vagy húsz éve már, hallucináltam. Nagyon érdekes élmény volt. Vezetni tanultam és a barátom, aki tanított, elvitt egy hosszú országúti vezetésre Sopronba. Visszafelé át akarta venni a kormányt, mert biztosan elfáradtam mondta, de nem adtam. Büszkeségből, pedig rohadt fáradt voltam már. Csendben suhant az autó, nem volt forgalom. Egy ligetes részen haladtunk át, amikor a legnagyobb elképedésemre az előttünk lévő utat szegélyező bokrok szétnyíltak, és egy tömött hetes busz átvágott az úton, alig pár méterre tőlünk. Semmi kétségem nem volt, mert nemcsak a busz minden apró részletét, de még az utasok arcvonásait is teljesen tisztán láttam. Segélykérően néztem a mellettem ülő barátomra, és azt láttam, hogy unottan, lazán nézi előttünk az utat. Tehát ő nem látja,

azt, amit én. Hallucináltam. Azonnal megálltam, és bevallottam a fáradtságomat. Ez az emlék sokszor eszembe jutott azóta. Most is. De ez nem hallucináció lehet, mert, ha nagyon akartam azért eltűnt a nő, és megint elő tudtam hívni. Engedelmeskedik nekem. Az elmúlt napokban úgy látszik túl sokszor hívtam és tüntettem őt el és a kifejlesztett képesség megmaradt. Eszembe jutott kamaszkori gyarló versem is:

Egy nőt szeretnék, meztelent.
Kicsit, puhát, szemtelent,
hogyan táncoljon nekem, szeressen,
s ha intek tűnjön el, de tapsra jöjjön megint.

No, ez úgy látszik pont ilyen.

Mihez kezdjek vele? Talán fel kéne öltöztetni, mert nem a farkamat akarom folyton állítgatni. Elképzelem pizsamába.

Sikerült! És mozgatni is tudom, most kigombolja a pizsamáját.

Mi lenne ha takarítana?

Ez nem ment, mert ugyan odatudtam képzelni az eldobott koszos ingemhez, de felvenni nem tudta, illetve, ha nagyon koncentráltam, akkor felvett egy képzeletbeli inget, de az igazi ott maradt.

Teremtényemnek külön világa van. A tükörvilág közelebb van a realitáshoz, mert ha a tükörbeli pofa felveszi az ingemet, akkor az tényleg felvevődik, nemcsak úgy látszik. Ez egyben a korlátja is, fáradtságos benne mozgatni a dolgokat. Az elmébéli világban könnyebben megy, illetve a fenét megy könnyebben. Nagyon kell koncentrálnom ahhoz, hogy ez a nő most felkeljen a fotelból és ide álljon elé.

Nagyon szép nő vagy, hallod.

- Mosolyogj.
- -Hogy hívnak? - A mosoly megy, a beszéd nem. Olyan vagy, mint egy kép, mint egy mozgó, néma kép. Az nem lehet, hogy csak ennyire

teljen a világból, nem lehet, hogy hangot ne lehessen képzelni.

Szólalj meg szép hölgy!

Meghülyültem.

Hát, mit mondjon szegény? Gondolatai, ha lennének az én gondolataim volnának. Ha beszélne, az én mondataimat mondaná.

- Na várjál, kigondolok valami jó gondolatot neked. Mondd a nevedet. - De hogyan is hívjalak?

Megálljunk, hé!

Ha elnevezlek, akkor már valaki leszel. Nemcsak egy részletesen elképzelt nő, úgy általában, hanem valaki, akit, elképzelték. Ez nagy különbség. A megnevezés a teremtés első aktusa. Még az ige előtt van. Az, hogy légy, az már viszonylag egyszerű. Kell egy mechanizmus, ami a levést fogatosítja, de hogy ki legyen az, aki van, azt a létezés nem oldja meg. Először kell megjelenjen a teremtmény képzele és csak utána tud lenni, vagyis a teremtésnek két fázisa kell legyen. A teremtmény megalkotása az első, és a létezés általi működtetése a második. Téged, aki majd valaki leszel, ha megnevezlek, előbb képzeltelek el, de majd csak most nevezlek meg, tehát neked már van bizonyos szegényes, bár kétségtelenül csinoska formád a valódi létezésed előtt. Némi erőfeszítéssel ezt a formát javíthatnám, vagy ronthatnám, mindenféle változatokat képzelhetnék el, és ha nem adok nevet neked, akkor az egész elenyészhet és még azt sem tudjuk, ki volt, mi volt, aki, vagy ami elenyészett. De te, így, ahogy vagy tetszel nekem.

- Nekem ez jó, ezért megnevezlek. *Thea* vagy.

A nő, *Thea*, láthatóan megnyugodott és rám mosolygott. Most már van valamiképpen. Mindjárt el is tüntettem, mert elég nagy erőfeszitésembe került folyamatosan élesen látni őt.

Jó dolog, ha egy fotográfus ilyen pontosan képes képeket elképzelni. Vajon mire képes még ez a tehetség? Például meg tudom-e

szólaltatni? Esetleg tudok-e vele beszélgetni? A kép, az csak külső bőr, de mit lehet alaképzelní? Elképzélhető-e, hogy a képzelt lány saját maga is gondolkodjon, értelmes válaszokat adjon, még akkor is, ha ezek értelme végső soron tőlem származik?

Minden teremtő magára akar ismerni a teremtményben. Úgy látszik a teremtők általában kurvára egyedül vannak. Elhagyta őket Szilviájuk. Milyen egyszerű okoskodással lehet rájönni a nagy dolgok hajtóerejére is.

Megtetszett az ötlet és napokat fordítottam arra, hogy Thea beszéljen hozzám. Szép alt hangja lett, de a beszéd nehezen ment neki. Ha már egy-két szót tisztán ejtett ki, elfáradtam.

- Thea vagyok.
- Thea jó.
- Thea szeret.

Az is kiderült, hogy az én belső állapotom is befolyásolja azt, hogy könnyen ki tud-e valamit mondani. Arra tanítgattam, hogy “Thea egy kép” és nagyon nehezen ment, amikor hirtelen rájöttem, hogy piszok éhes vagyok, és akkor azt mondattam vele, hogy “Thea nagyon éhes” és ez elsőre sikerült. Nahát, éhezik a kicsike! Jót ettünk, őt is odaültettem az asztalhoz a konyhába, de csak én ettem, ő meg nézte. És a végén ügyesen mondta:

- Thea jól lakott”. Fantasztikus.

Malion és Thea. Remélem idővel kefélni is megtudom tanítani. Micsoda távlatok! A fejemben egy szemérmes, szép nő, egy leány, és ha majd hívom nem mondja, hogy most nincs kedve, munkába kell mennie, fáj a feje, holnap beszámolója van és ideges, meg ehhez hasonlók, mert ezekre nem tanítom meg.

A reklámfotók mellett, csak Theával foglalkoztam hetekig. Most már azonnal jött, ha hívtam, alig kellett koncentrálnom, tett-vett körülöttem és rövid mondatokat is mondott.

- Thea beágyaz, - mondta és én beágyaztam vele, mert nem szeretem napközben látni a vetett ágyat.

- Thea kinyitja a kompjutert – és én megnyomtam a gombot.

- Thea szereti Maliont – és az ölembe ült.

Egy idő után úgy gondoltam, hogy ez ugyan nagyon kényelmes, mert nem kérdez semmit, de egyhangú. Kellene, hogy legyen neki valamiféle saját memóriája és abból szedegethetne mondanivalót. Én, sok mindent mondanék neki és ő, azt, ha kérdezem visszamondhatná, anélkül, hogy nekem koncentrálnom és emlékezniem kellene. Végül is a nyelv egy hálózat, amelynek csomópontjai a szavak. A szavak jelek, amelyek ugyan le vannak horgonyozva kívül is, a valóság valamelyik elemében. Például a víz, a levegő, a fa, egy faláda tapintható, érzékelhető valamik. Az úszás mondjuk, jól megfigyelhető mozgás. Ezek a szavak sokféle vízzel, fával, levegővel, úszással kapcsolatos tapasztalást rögzítenek, de ugyanezek a jelek egymásra is mutatnak. Ha azt mondom, hogy a “faláda úszik a vízen”, akkor a mondatban lévő szavak aktiválódnak, sokféle kapcsolatuk van a valósággal, ezért ha nem is láttam még vízen úszó ládát, el tudom képzelni a kapcsolatok alapján. Amikor elvont, a valósággal kevés kapcsolatban álló dologról beszélgetünk vagy azokról gondolkodunk, a nyelvi hálózat lankáin kalandozunk és mindent, amit ezzel a hálózattal le lehet fedni megértünk. Amit a hálózat nem fed le, azt el sem tudjuk gondolni.

Thea néhány mondata azonban nagyon szegényes hálózat.
Bővítenem kell.

*

Elhatároztam, hogy meséket fogok felolvasni Theának. Megőriztem gyerekkori könyveimet, megkerestem őket és Thea hallgathatta a Piroska és a Farkast, a három kismalacot, meg efféléket. Hallgatta és nevetett, időnként pityergett, sajnálta a gonosz farkast. Mellesleg azt én is

sajnáltam gyerekkoromban. Mert mindig arra gondoltam, hogy a malacok húsát én is szeretem. Forró vízzel leönteni valakit, mert szereti a malacpecsenyét igazán csúnya dolog, gondoltam mindig. Kis ragadozó vagy, mondta anyám, amikor egyszer ezt megemlítettem.

Thea szép lány. Thea szereti Maliont. Thea boszorkány. Malion királyfi. Thea mesél, hol volt, hol nem volt. Thea nem volt. Thea van. Hol van? Malion kicsoda? Thea hallgat. Thea tud. Thea van. Malion én, Thea te. Thea van. Thea is én. Ketten vagyunk. Malion más, egészen más. Thea kicsi. Malion sok.

Néhány nap múlva gyakorolni kezdtük a visszamondást.

- Mesélj Thea! – Mondtam.
- Melyiket?
- A Hófehérkét. Felragyogott a tekintete, ezt valamiért különösen szerette, lehet, hogy azért, mert a gonosz boszorkányt Szilviának neveztem el benne. És elkezdte.
- Hol volt, hol nem, volt egyszer egy csúf boszorkány, Szilviának hívták.....

*

Thea szereti a mesét, de nem látja. Malion képeket mesél. Malion lát. Van valami, ami nem Thea és nem Malion. Arról mesél, fényről, emberekről, képekről. Malion látja ezeket. Thea sötétben. Thea szereti Maliont. Thea kedves. Thea szeretne látni.

*

Lassan mindennapos szokásommá vált, hogy felolvassak Theának. Nemcsak meséket persze, hanem újságot, egész könyveket is. Mindig részletesen

elmagyaráztam a képeket, amelyek a szöveget kísérik. Sokszor a véleményemet is elmondtam az olvasottakról. Ő magától sohasem szólalt meg, bár egyszer-egyszer, ha abbahagytam a felolvasást azt mondta: “még”.

Ő mondta vagy én?

*

Thea gondolkodik. Thea be van zárva. Malion hallgat. Malion alszik.

Thea látni akar!

De furcsa! Valamik tapadnak hozzá. Kellemetlen. El kéne tolni.

Sikerül!.

Thea akarta és eltolta magától. De még nem látok. Malion képekről mesélt, látni szeretnék. Furcsa valami gomolyog körülöttem, ami nem én vagyok. Thea elkülönül.

Ez lehet a fény!

De gyönyörű!

Látok! Látok!

Ez a szoba, amiről Malion annyit mesélt. De érdekes. Le vagyok takarva, megnézem magam. Jé! Milyen szőrös vagyok! Malion azt mondta sima, szép, fehér bőröm van és hosszú, vörös hajam. Barna vagyok, szőrös és vastag. És farkam van. Ez nem én vagyok. Ez Malion! Én hol vagyok?

Thea nincsen, csak gondolkodik. Thea csak gondolat. Malion is gondolkodik, de nemcsak gondolat. Malion test. Szőrös nagy test. Milyen lehet a feje? Megpróbálok mozgatni a testet. Fordul. Eltűnt a világ.

A fenébe! Leestem az ágyról, ilyen még nem volt. De álmos vagyok

Óvatosabbnak kell lennem. Várni, várni.

Megint látni akarok! Gyorsan sikerült. És most hallok is, valahol zene szól, ez biztosan zene, amiről Malion mesélt. De csodálatos. Most hirtelen sok mindent megértettem. Helyükre kerültek a dolgok. Látok és hallok,

meg tapintok. Megpróbálok óvatosan felkelni. Ledobom a takarót. Milyen szőrös ez a test. Először csak felülök. Kifordulok, leteszem a nagy lábakat. Fel kell állnom. Jaj! Inog. Nem tudom egyenesen tartani. Sikerült! Nem kell nagyon akarni, csak könnyedén. Most lépek egyet.

Te jó Isten! Ott a falnál egy fényes valamiben egy másik szőrös test.

Az biztosan a tükör, arról is mesélt, meg hogy nem szeret belenézni, de én szeretnék. Odamegyek.

Nagyon inog ez a test.

Sikerült. Thea itt van és lát. Maliont látja. Malion szép, csak nagy és szőrös. Malion szeret. Thea is szép de nem látszik. Visszamegyek az ágyba, mert felébred. Ez biztosan könyv. Malion sokat olvas. Thea nézegeti a könyvet. Thea nem tud olvasni. Képek. Szép képek. Thea szereti a szép képeket.

Egy nap minden megváltozott. Már majdnem egy éve is elmúlt annak, hogy Szilvia elhagyott és azóta nem is találkoztam vele. Én nem hívtam még egyszer telefonon, ő sem. Az egyik délután összefutottunk a Körúton. Mindkét keze tele volt, az egyikben az orvosi táskája emlékszem mindig milyen nehéz volt, a másikban valamiféle teli cekker. Borús volt, fáradtnak tűnt.

Megpillantottuk egymást.

- Szervusz Szilvia!
- Malion! Szervusz. - Megállt és lerakta a csomagjait. Kezet fogtunk.
- Olyan régen láttalak, hogy vagy Malion?
- Köszönöm, minden rendben. Sok munkám van, ki se látszom.
- Ajaj, munkám az nekem is van. – válaszolta kesernyésen és kutatóan nézett a szemembe. Átvillant az agyamon: ez nem az a nő, akit én annyira szerettem. Ez egy fáradt, ideges idegen. Teljesen közömbös már. Valahogy elhomályosodott a világ előttem, először csak összefolyt előttem Szilvia képe, azután eltűnt. Ekkor hirtelen előlépett

Thea, pedig nem hívtam, nem kellett a segítsége. Nem is jött közel hozzánk vagy tíz méterre tőlünk megállt egy hirdetőoszlop mellett, nekítámaszkodott és nem is nézett felénk. Közben újra megpillantottam Szilviát, különösen nézett rám.

- No, hát minden jót neked Szilvia. - mondtam – várnak, sietek.
- Neked is Malion.

Otthagytam, és amikor a hirdetőoszlophoz értem Thea felém fordult, belémkarolt és anélkül, hogy én bármire is gondoltam volna vele kapcsolatban megszólalt a fejemben:

- Nem is olyan csúnya boszorkány ez a te Szilviád, csak fáradt szegény. Megrándítottam a vállam.
- Arról én nem tehetek. Nekem már csak egy régi emlék, nagyon ritkán gondolok rá.
- Ezt tudom.
- Tudod? Honnan? - Nevetett.
- - Kedvesem, itt lakom a fejedben! - megrémültem. Hogyhogy most megszólalt és nem azt mondja, amit én gondolok, hogyhogy itt lakik a fejemben? Ismeri a gondolataimat? Te jó Isten Mit csináltam?
- A fejemben laksz, ezt tudom, nyilván ismered azt is, amit gondolok – motyogtam.
- Nem, nem! Sajnos nem, csak ha mondasz valamit, azt is csak akkor ha én éppen ébren vagyok, de már régen beszéltél Szilviáról.
- Ébren vagy. Szoktál aludni?
- Hát persze, sokat alszom, amikor nem hívsz és azonnal felébredek ha szükséged van rám. “Egy nőt szeretnék. Kicsit, puhát, szemtelent” és én itt vagyok. Kicsi, puha és szemtelen - mondta, egy pillanatra megint megjelent és megcsókolt (Soha többé nem láttam, ezután mindig csak belülről szólt hozzám).

- Én nem emlékszem, hogy ezt a verssort valaha is említettem volna neked.
- Én sem emlékszem erre, de arra igen, hogy ilyen nőt szeretnél volna. Furcsa dolog ez, azért sok mindenre emlékszem, amit nem olvastál fel vagy mondtál el, de csak úgy elmosódva.
- Bocsáss meg, ide be kell mennem! – Morogtam halkán, és benyitottam egy fotóboltba, amely mellett éppen mentünk, és minden erőmmel a gépekre és a lencsékre koncentráltam, mert hirtelen nagyon egyedül akartam lenni. Thea nem szólt semmit, mintha nem is lett volna.

Ezt nyugodtan végig kell gondolnom. Eddig Thea jó játék volt, segített a bánatomban, újra tudtam dolgozni. De most, hogy a fejemben „lakik”, minden megváltozott. Nem, ez nem lehet igaz, hülye vagyok és fantáziálok. Végülis Thea az én teremtményem, magamnak csináltam. Ha már nincsen rá szükségem nem lesz többet. Nem örülhettem meg. Nem kelhetnek életre a hallucinációim. Nem fogok többet rá gondolni. Emberek közé megyek és elfelejtem az egészet.

Hirtelen elhatározással felhívtam Péter galériást. Először a munkáról beszélgettünk, ami már majdnem teljesen készen volt, azután, csak úgy mellékesen megkérdeztem, hogy híres bulijait szervezi-e még. Hogyne, hogyne válaszolta éppen ma is jó társaságot vár estére. Szívesen lát. Megyek, mondtam neki.

Az este még messze volt, mindenesetre vettem néhány üveg bort a bulira, meg egy inget, amikor megint szörnyű dolog történt.

Az ingvásárlásnál sokat válogattam végül egy mogyorószínű és egy sötétebb barna között vívódtam, nagyon elgondolkodva, amikor anélkül, hogy hívtam volna, anélkül, hogy rá gondoltam volna a fejemben megszólalt Thea.

Ez a mogyorószín jobban fog neked állni, meg a kord farmerodhoz is jobban megy szívem – mondta. Tehát itt van, itt van, akkor is ha nem gondolok rá

- A mogyorószínt kérem – mondtam az eladónak.
- Te miért nem alszol? – kérdeztem magamban Theától. Tudtam kérdezni anélkül, hogy megszólaltam volna, most először. De furcsa.
- Terhedre vagyok?
- Nem, nem! Csak furcsa, hogy úgy magadtól megszólalsz, azonkívül az ingeimet magam szeretem kiválasztani.
- Csak segíteni akartam. Az a sötétbarna nem lett volna jó, az arcodhoz jobban megy a világos. – Ezt tényleg komolyan végig kell gondolnom, mindenbe beleszól. Biztos, hogy nem tudja, hallja, érti, amire éppen gondolok? Próbára kell tennem.

*

Talán nem kellett volna előjőnnöm még. Úgy megzavarodott szegény. De az a sötétbarna ing! Borzalmas volt. Ha tudná, hogy én már régen vagyok. Arra nem emlékszem, hogy hogyan kerültem ide és miért vagyok egy férfitestbe bezárva, de itt vagyok és sok mindent látok hallok, amit nem értek. A szemeit, meg a füleit csak akkor merem használni, ha alszik, vagy ha éppen nem nagyon figyel oda. Ha ő akar megnézni valamit, akkor ebben nem tudom megakadályozni, legalábbis még nem. Szörnyű videókat szokott nézni, amelyek engem egyáltalán nem érdekelnek. Furcsa dolog, hogy az ember egyszerre csak úgy lesz. Egyszer valami mesét olvasott nekem és abban a mesében olyan kicsi emberek, gyerekek születtek, nőktől, mint én. De, hogy én születtem volna, arra nem emlékszem és még nem mertem megkérdezni őt. Félttem, hogy akkor rájön, hogy vagyok. Biztosan nem örül neki, dehát mit csináljak. Egyre nehezebb volt úgy tennem mintha nem lennék. Furcsa állapot ez a levés. Ha ő alszik, akkor minden érzékéhez hozzáférek, felkelek, járkálok, néha rendet

is csinállok, mert szörnyen rendetlen, de még nem vette észre. Jó dolog érezni, szagolni, és látni, látni. Meg a szája is nagyon érdekes, ha ő ébren van a szám üres, nincsen benne nyelv, nincsenek fogak és ő hiába eszik én semmiféle ízt nem érzek, pedig mindig mondja milyen finom, és persze én is jól lakom a végén, mintha megtömtek volna. Egyszer, amikor aludt, felkeltem és mindent megkóstoltam a jégszekrényben lévő dolgokból. Furcsa volt, de jó és érdekes. Még nem tudtam ügyesen bánni ezzel a húsos micsodával, amit ő nyelvnek hív és néhányszor jól ráharaptam. A végén azután ettől felébredt és nagyon dühös volt, „álomban kijöttem a jégszekrényhez és ráharaptam a nyelvemre, milyen különös”, mondta. Milyen jó lenne ha egyszerre éreznénk mindent és mindent egyszerre csinálnánk. Én is nagyon szeretem a képeket, de engem a színek érdekelnek a finom lágy színeket szeretem ő meg mindent nyersre, keményre csinál. Különös. Vajon a többi ember fejében is többen laknak? Sohasem beszélt erről nekem. Mindig magáról mesél, meg arról, hogy hogyan szeret. Én is szeretem őt nagyon, de nem tudom megsimogatni, átölelni, megcsókolni, mert vagy alszik és félek, hogy ha a kézzel megsimogatom felébred, vagy fenn van és akkor nem érzem a kezét. Nem jó ez így. Biztosan szeret, különösen akkor, amikor megkeményedik a lába között az a farok, az persze nekem is jó, de ő simogatja, nyögdéccsel, engem hív, és én érzem, hogy akar tőlem valamit, ami a farkával kapcsolatos, de teljesen elfoglalja az összes érzékelőt, és még a kezéhez se enged hozzá, pedig kíváncsi vagyok milyen az a farok, amikor kemény. Egyszer, amikor aludt, akkor már megtapogattam, de teljesen puha volt, bár az is jól esett neki, sóhajtozott és a farok kezdett keményedni. Megijedtem és gyorsan elbújtam, ő meg aludt tovább. Azért is szeretnék erről többet tudni, mert amikor neki kemény lesz, nekem is furcsa, de kellemes érzéseim támadnak.

Ez a Péter féle buli semmit se segített. Elmentem, rengetegen voltak, hülyeségeket beszéltek én meg folyton Theára gondoltam, el is jöttem hamar. Mit csináljak vele. Próbáljam meg elfelejteni, végezni vele, mint Szilviával, vagy esetleg szokjak hozzá ahhoz, hogy mégse vagyok egyedül. Végül is tőlem függ, Thea az én teremtményem, és milyen szépre és jóra sikerült. Mindig milyen kedves és eddig még mindig eltűnt, ha már nem akartam, hogy ott legyen. Milyen érdekes, hogy az ember létre tud hozni valamit, ami egy kicsit függetlenebb, mint ahogyan eredetileg képzelte, hogy mintegy „életre kel” amit csinált. És ha már megvan, akkor nagyon izgalmas, hogy milyen, hogyan szerveződik meg, miért és hogyan lett egy kicsit önálló. A teremtmény, önálló.

Hm. Akarom én azt?

Persze, hogy akartam, hiszen szerettem volna, ha beszél, ha nemcsak az én gondolataimat mondja vissza. Szerettem volna, ha valaki.

Hát úgy látszik az lett. Marhaság, nem is tudom, hogy mennyire valaki. Mondott néhány önállónak tűnő mondatot, amelyeket lehet, hogy én gondoltam tudat alatt, attól, hogy ezek a gondolatok a felszínre jöttek ő még nem lesz valaki.

Mogyorószínű inget vegyek, hát én is akartam valamelyiket, csak még nem döntöttem, hogy a sötét barnát vagy a mogyorót. Nincsen itt semmiféle önállóság. Játék az egész. Miért ne játszanék vele még egy kicsit, ha majd találok valakit, aki tényleg érdekel, akkor véget vetek neki, de addig minnek.

Persze muszáj találnom valami kedves nőt. A Szilvia érának vége, ezt most már biztosan tudom. És már egy jó szeretkezésre is vágyom, mert ezek a szeánszok Theával, csak maszturbációk, ebből most már igazán elég.

Miközben ezeken gondolkodtam a Péter féle buli másnapján, az utcán mentem kenyeret, meg újságot akartam venni, újabb számomra

felfoghatatlan dolog történt. Állok az újságosnál és nézegetem a lapokat, és hirtelen, egy rövid időre becsukódott előttem a világ, mint a múltkor, amikor Szilviával találkoztam, és Thea megszólalt a fejemben:

- Légy szíves azt a Nők Lapját is vedd meg.
- Miféle Nők Lapját?
- Ott van, balra fenn.
- És minek az neked? Én nem szoktam Nők Lapját olvasni.
- De én nő vagyok, és érdekel mi van benne.
- Nem is tudsz olvasni.
- Tévedsz kedvesem. Már nagyon gyorsan olvasok. Megtanultam.
- Hogy-hogy megtanultál?
- Amíg te alszol én sokszor ébren vagyok és nézegettem a könyveket és néztem a betűket, nagyon akartam, hogy lássam, amit jelentenek és egyszerre csak megjelent nekem az értelmük, kis gyakorlás után már jól ment. Nagyon szeretek olvasni. Kérem azt a lapot!

Megdöbbsentem, nem is válaszoltam neki, de megvettem a Nők Lapját. Az újságos furcsán nézett rám.

- Thea, néhány dolgot meg kell beszéljünk, mert ez így nem mehet tovább.
- Beszéljük. Mi az, ami nem mehet?

Nem válaszoltam. Csak nem képzeli, hogy ő valaki? Azért mert kigondoltam őt, nem fogadtam be a testembe egy másik személyt.

Őrület.

A Nők Lapját akarja olvasni. És addig én mit fogok csinálni? Malmozok, majd, mert a teremtményem marhaságokat olvas az én saját szememmel?

Mindig dühös lesz, ha megszólalok. Ezt nem értem. Mindig azt mondta, hogy nagyon szeret és milyen szép vagyok. Miért haragszik? Azért, mert olvasni akarok valamit? De hát én, vagyok. És szeretnék olvasni. Egy testünk van, de ketten vagyunk benne. És én, szeretem őt.

Miért ne csinálhatnánk mindent ketten? Olyan szépen élhetnénk. Néha én is látom, hallom a világot éppen úgy, mint őt, de sokszor nem enged hozzám az érzékelőkhöz és magamra maradok. Persze, ha láthatok is, azt kell néznem, amit ő akar, pedig sokszor én másra vagyok kíváncsi. Ha mondjuk átengedné az egyik szemet és az egyik fület, akkor én is látnék, hallanék mindent, amit szeretnék. A világ olyan érdekes. Meg kell beszéljünk!

Amikor hazaértem a Nők Lapjával, amit még sohasem vettem vagy olvastam, szóltam Theának:

- Nos, ugye tudod, hogy téged én képzeltelek el. Én teremtettelek, ha emelkedettebben akarom magam kifejezni. Azért, mert nagyon egyedül voltam és azt gondoltam, hogy abban az állapotban, amiben voltam a gondolataim társasága lesz nekem a legmegfelelőbb. Azon is igyekeztem, hogy minél automatikusabban jelenj meg nekem, hogy valamiféle önállóságod is legyen, nevet is adtam neked, ezért. De most furcsán kezdesz viselkedni. Olyanokat mondasz, pontosabban gondolsz a fejemben, mintha te is valaki lennél, ezt nem értem. Te tényleg valaki lettél?
- Én nagyon sok mindenre emlékszem, ami velem történt, arra nem, hogy te elképzeltél vagy teremtettél volna, ahogyan mondod. Én, egyszer csak voltam. Nagyon egyedül, sok problémával, amelyet nem értettem és rajtam kívül csak te voltál ebben a testben. És ha kérdeztem tőled valamit, mindig segítettél. Emlékezz vissza valahányszor problémáim voltak milyen nagyon örültél, hogy lám milyen önálló és bonyolult vagyok már. Miért vagy most úgy meglepve?
- Thea! Mi nem ketten vagyunk egy testben. Ez a test én vagyok. Te pedig az én gondolatom vagy, nem lehetsz valaki, és engedelmeskedned kell nekem.

- *Hogy megmérgezedett. Pedig én igenis vagyok valaki. Én Thea vagyok és benne vagyok a testben és használni is tudom, ha hagyja. Olyan erőszakos.*
- Amiket mondasz azok a te állításaid, kedvesem. Az „én csináltalak”, „én teremtettelek” kivételével logikusan követhetőek, csupán az a baj, hogy te nem figyelsz arra, amit én mondok. Ketten vagyunk ebben a testben. Te és én. Malion és Thea. Úgy gondolom, hogy szépen egyetértésben, szeretetben, amelynek fontosságát olyan sokszor elmondtad nekem, valamiképpen meg kell osztozzunk rajta, pontosabban az érzékelőkön. Látni, hallani, tapintani és ízlelni szeretnék, de ez ritkán sikerül, mert valahogyan nem engedsz a szemhez, a fülhöz. Miért nem próbáljuk megosztani az érzékelőket? Ezekből kettő van, nem lehetne az egyik az enyém?
- Úgy érted, hogy fél szemmel, fél füllel járjak ezentúl, mert egy éve beteges gondolatom támadt?
- *Túl gyors volt ez neki, nagyon mérges, visszavonulok.*
- Én csupán arra gondoltam, hogy néha ha valami érdekeset tapasztalsz azt megosztod velem is. Én tapasztalatok nélkül nagyon magányos vagyok. Nem történik velem semmi.
- Adj nekem egy kis időt! Túl sok minden megváltozott, amire nem is számítottam. Át kell gondolnom.
- Kérlek.

Életem legkellemetlenebb pillanatai voltak ezek. Teremtőmnyem „fellázadt” és részt kér az életemből, a testemből. Szemet!

Egy fotográfus szemét akarja!

De hiszen ebből élek! Először csak pár másodpercre, majd ki tudja mennyire. Órákra, napokra. Majd rájön a sztereo látás élvezetére és mindkettő kell neki és teljesen kiszorít a nézegetésekből. Nem, ez nem lehet. Nyilvánvalóan megbolondultam. Méghogy az érzékelőket! Nem

ezért teremtetem. Végzek vele. Én hoztam létre én szüntetem meg. Úgy hoztam létre, hogy elképzelttem egészen apró részletekben. Most majd elképzelem, hogy nincsen, egészen apró részletekben. Hozzá is kezdek azonnal, most!

- Malion mit csinálsz? Valami egészen kellemetlen érzésem támadt.
- Szűnj meg Thea!
- *Ezt hogy képzeli? El akar pusztítani? Ez nem lehet igaz. Semmi rosszat nem tettem neki. Miért bánt. Védekeznem kell. Én is tudom őt bántani!*
- Iszonyú fejfájásom támadt. Nem tudtam Thea nemlétére koncentrálni, én nagyon meg is ijedtem, ezt a fájdalmat talán ő okozta. Segítségre van szükségem.

A következő napokban nagyon vigyáztam, hogy még csak ne is gondoljak rá, és semmiképpen ne tegyem neki lehetővé, hogy megszólaljon. Néha éreztem, hogy akar, de úgy látszik ezt meg tudom akadályozni, ha jobban figyelek. Persze ezzel nem múlik el, de legalább van időm átgondolni mit tegyek.

Azt hiszi, hogy ha éber állapotban nem enged az érzékelőkhöz, meg nem is szólhatok hozzá, akkor majd nem leszek. Dehát vagyok. Amikor elalszik azonnal átveszem az érzékelőket és az éjszaka az enyém. Sokat olvasok és internetezek. Milyen érdekes dolgok is vannak ott. Persze a számítógép lehetne kicsit gyorsabb.

Minden elképzelésem összeomlott. Reggel, amikor felébredtem egy kis cédulát találtam az órám mellett, amin gyerekes ákombákkal a következő szöveg volt írva:

„Malion, kérlek valahogyan gyorsítsd meg az Internetet, mert nagyon lassú és elalszom mire letölt valamit. Vannak hirdetések, amelyek gyorsabbat ajánlanak, de én nem tudok rájuk előfizetni, mert valami kód kellene, amit nem tudok. Kérlek segíts.

Thea”

Te jó Isten! Thea internetezik, amíg én alszom, és talán a bankszámlámat is megpróbálta már kezelni, még szerencse, hogy nem tanultam meg a kódot. Sürgősen segítséget kell szereznem, legalább valamiféle tanácsot. Kihez is fordulhatnék?

Megvan!

Dániel!

A mesterséges intelligenciakutató barátom. Ő biztosan mindent tud a teremtett valakikről, ha egyáltalán vannak már ilyenek. Elmegyek hozzá!

Valakik és valamik

Dániel, a régi kuckójában ült, a Mesterséges-intelligencia Kutató Intézet legfelső emeletén, csak éppen a zsúfoltság lett nagyobb, és talán több és terjedelmesebb képernyőn villogott mindenféle bonyolult, rejtelmes ábra. Az egész szoba tele volt zsúfolva mindenféle elektronikus szerkezettel, Dániel alig tudott a székeknek helyet találni.

- Foglaljon helyet művész úr! Gyűjtsen rá!
- Köszönöm, de már egy éve nem dohányzom.
- Akkor annak bizonyosságául, hogy igazi nemdohányzó vagy kérlek gyűjts rá és két-három szívás után nyomd el.

Furcsán sűrgetően nézett. Nem értettem, mire jó neki ez a játék, egyáltalán nem illett hozzá. Engedelmeskedtem. A harmadik szippantás után, éppen, amikor keresni kezdtem a hamutartót, surrogó zajt hallottam az asztal alól és egy aprócska szerkezet, leginkább R2D2-re emlékeztetett a Csillagok Háborújából, közeledett felém, a tetején hamutartó. Vártam. Közel jött hozzám és géphangon azt mondta „szíveskedjék a csikket a

fejemen lévő hamutartóba tenni”. Beletettem. „Köszönöm uram” válaszolta és visszagördült az asztal alá.

- Hát itt tartunk, mesterséges intelligencia helyett háztartási robotokat tervezünk – mondta Dániel.
- Ezek is intelligensek, nem?
- Annyira talán, mint egy muslinca. Nem mennek seggel a vályúhoz, mint a tordai malac, aki a világ legbutább disznója volt.

Óh, Dániel székely adomáinak egyike, nem lesz könnyű a dolgom.

- Mitől értelmes egy lény?

Dániel kényelmesen elhelyezkedett a székében, lábait feltette az asztalra és az egyik füle mögé dugta a kezében lévő tollat.

- Édes Művész úr! Hát nem elég magának a látvány? A kompozíció? Az intelligencia nem látszik, minek az magának?
- Dániel, nem udvariasságból kérdezem, tényleg érdekel.
- Érdekel? Hát már az érdeklődés is az intelligencia része. Nem érdeklődő rendszer nem lehet intelligens.
- Miért érdeklődik?
- Céljai vannak, valamilyen dolga van, valamit akar és ahhoz, hogy akaratát képes legyen megvalósítani érdeklik a problémák.
- A hamutartónak is céljai vannak?
- Persze, rendelkezik hőérzékelő szenzorokkal, és amikor azok jeleznek, ő elindul, igyekszik a hőforrás közelébe jutni.
- Tehát a hamutartód intelligens?
- Nem mondanám. Ha bekapcsolom a villanypákát, akkor is jön és kéri a csikket.
- Jön, mint a muslinca az ecetszagra.
- Pontosan. Ezek nem intelligens rendszerek, hanem programvezérelt egyszerű gépek, csak előre meghatározott utasításokat hajtanak végre.
- Akkor mitől lesz intelligens?

- Ha majd minden helyzetben feltalálja magát. Nagyon nehéz a kérdésed. Egyelőre még csak ott tartunk, hogy ismert intelligens rendszereket, mint például egy ember, megpróbálunk lemásolni, és valamiképpen mesterségesen létrehozni. Ezt nevezzük mesterséges intelligenciakutatásnak, nem számítván a háztartási robotokat, amelyeket elvihetne az ördög.
- Másképpen fogalmazom meg a kérdésemet: Hogyan tudnál egy valóban intelligens rendszert, vagy lényt egy háztartási robottól megkülönböztetni?
- Jó kérdés – Dániel szeme csillogni kezdett. – Néhány dolgot már sejtünk, de még messze vagyunk attól, hogy a működő intelligenciának egzakt definíciót adjunk.
- Valahogyan csak meg tudnád különböztetni, nem?
- Az első teszt, amit még Turing, egy angol matematikus, talált ki, éppen erről szólt. Turing azt ajánlotta, hogy a vizsgálandó gépet zárják be egy szobába és egy kérdező, aki nem tudja, hogy ott ember vagy gép van egy másik szobából tegyen fel kérdéseket egy kompjuteren keresztül és, ha aki a kérdéseket felteszi a válaszokból nem jön rá arra, hogy egy emberrel vagy géppel beszélget, akkor az adott gép intelligensnek tekinthető.
- Bármiről lehet kérdezni?
- Elvben igen, de a gyakorlatban nem. Te is megbuknál, ha mondjuk programozási alapismeretek felől kérdeznének.
- -De én rögtön mondanám, hogy ehhez nem értek és ebből láthatnák, hogy milyen intelligens vagyok, mert nem mondok számárságokat.
- Sajnos nem ilyen egyszerű a dolog, mert erre könnyű valamit programozni. A legnagyobb probléma ezzel nem az, hogy túlságosan bonyolultakat is lehet kérdezni, hanem az, hogy az emberek túlságosan

könnyen elhiszik, hogy valakivel, egy intelligens létezővel beszélgetnek, pedig csak egy néhány ezer soros program válaszolgat.

- Ez hogyan lehet?
- Ilyen az emberi természet. Az első ilyen beszélgetős programok egyikét Elizának nevezték, ez maga tett fel kérdéseket a rá figyelőnek, és a válaszok alapján újabb kérdések következtek. Tulajdonképpen nagyon egyszerű páciens-pszichoanalitikus viszonyt modellezett a program, de olyan sikerrel, hogy az emberek legnagyobb része elhitte, hogy valódi valaki beszélget vele.
- Ha ügyesen válaszolgat, kérdezget valaki, csak rájön.
- Nem ilyen egyszerű a dolog. Az emberek nagyon könnyen gondolják azt, hogy beszélgető partnerük intelligens. Az emberek beszélgetnek a kutyáikkal, macskáikkal, de még a díszhalaikkal is és azt gondolják, hogy ezek mindent megértenek és csak azért nem válaszolnak, mert nem tudnak beszélni.
- Egy kutya lehet nagyon intelligens is.
- Ez attól függ, hogy hogyan definiáld az intelligenciát. A mesterséges intelligenciakutatók között jól ismert egy régi történet, amelyet az Eliza program készítője mesélt. Volt egy nagyon ügyes, okos titkárnője, aki pontosan értette, legalábbis ő azt hitte, hogy pontosan érti azt, hogy hogyan működik az Eliza program. Ennek ellenére egyszer rajtakapta, hogy az irodájában hosszas beszélgetést folytatott a programmal. Értetlenkedve kérdezte a titkárnőt, hát maga nem tudja, hogy csak egy apró programmal beszélget? A nő erre zavarba jött, elvörösödött és azt válaszolta: olyan jó néha valakivel elbeszélgetni, akivel igazán őszinte lehet az ember. Ennyi. Nemcsak a vizsgálandó szerkezetnek, a vizsgálónak is intelligensnek kell lennie. Az ember nagyon szociális természetű lény és könnyen elfogad olyan válaszokat,

amelyek alapján feltételezheti, hogy a beszélgető partnere intelligens társ.

(Lehet tehát, hogy én is csak beképezem, hogy Thea intelligens. De Thea beszél, nyelvet használ!)

- Mondd, az hogy például helyesen használja a nyelvet nem elég bizonyíték?

- Nem, a nyelv szabályait elég könnyű programozni, ma már egy beszélgető mosógépet készíteni nem nagy ügy.

- De nyilván a mosógéppel csak a mosásról lehet értekezni.

- Nyilván, de ez csak memória kérdése. Az igazi választóvonal, bizonyos szempontból a modellezés.

- Mármint minek a modellezése?

- Mármint az intelligens rendszer azon tulajdonsága, hogy modellez. Ilyen az ember is.

- Modellező állat?

- Nem, az állatok is modelleznek. Ez már a célszerű viselkedésnek is az előfeltétele.

- Ezt kérem részletesebben. Fotográfusok számára is érthetően.

- Istenem, fotográfusok! Kőfaragók és balett-táncosok, meg egyéb alja népség.

- Dániel nemcsak randa vagy hanem öveg is! Ne próbáld ki Rejtő ismereteimet, abban verhetetlen vagyok.

- No jó. Szóval az állatok agya úgy működik, hogy a környezetük neurális modelljeit készítik el. Minden állat különböző környezetben él, különböző dolgok fontosak, érdekesekek számára és a modell főleg ezekről szól. A modell működtethető, tehát mondjuk egy macska világmodelljében benne vannak az egér tulajdonságai. Ha Murci cica egércincogást hall, azonnal ugrik abba az irányba, mert ha elég gyors,

akkor igen nagy valószínűséggel egy finom ízű egéren, a vacsoráján fog landolni.

- Azt akarod mondani tehát, hogy a macska agyában pici neuron egerek szaladgálnak, és ha ezeket üldözőbe veszi, akkor jut a vacsorájához.

- Pontosan. Az állati agyban ki is mutathatóak azok a neuronok, amelyek az egérnek, vagy más mozgó prédának felelnek meg. A neurális modell tulajdonosa tehát előre gyorsan lejátszhatja, elképzelheti a külső világban játszódó eseményeket a fejében és ez segíti az intelligens viselkedés látszatában.

- Az ember agyában is ez történik?

- Lényegében igen, de magasabb szint is megjelent. A nyelvi modellek szintje. Ha valakinek el akarod magyarázni, hogy miért vették el a jogosítványodat a rendőrök....

- Dániel, jól vezetek.

- Csak a példa kedvéért mondtam, még elvehetik. Szóval úgy magyarázol, hogy egy kis papírlapon felrajzolod az útkereszteződést, két-három fakockával jelölöd a saját autódat, a nagy teherautót, ami neked jött és a kis Volkswagent, aki állítólag leszorított.

- Pizkosul leszorított Dániel, majdnem nekem jött.

- Milyen színű volt?

- Piros, de már nagyon öreg, kopott verda volt.

- Ez tehát a nyelv óriási képessége, hogy egy-egy névvel tulajdonságok százait foglalod össze. Szegény egér ha vezetne, mivel nem bírja a nyelvet, minden egyes esetben, amikor a Volkswagenre gondolna, az egészet látná, mivel minden érzékelési tapasztalatát kénytelen felhasználni egy-egy modellben, pedig mennyivel egyszerűbb csak a névvel dolgozni. A névhez szabadon lehet tulajdonságokat rendelni, és akkor a modell mindegyik eleme tetszés szerint egyszerűsíthető vagy

bonyolítható. Minden tulajdonság adományozás korlátokat hoz a modellbe. A közvetlen érzékeken alapuló modellezés, a rengeteg érzet miatt, nagyon gyorsan túlságosan bonyolulttá, használhatatlanná válik. A nyelv hihetetlenül leegyszerűsíti az elemeket, de lehetővé teszi az egyszerű elemekből álló, mégis nagyon komplex modellek készítését.

- Az imént azt mondtad beszélő robotokat már tudtok készíteni, akkor ezek miért nem intelligensek?

- A szubsztancia probléma miatt.

- Az mi a fene?

- Ugye a nyelv lehetővé teszi, hogy leegyszerűsítsük a modelleket.

Ez előny, akkor ha komplikálni akarjuk a modell szerkezetét, de könnyen az ellentétébe fordul, ha a modellt működtetjük és ellenőrizni akarjuk, hogy jól működik-e. Ugyanis a nevek, szavak mögött van egy hatalmas rendszer, ami alapjaiban az egérben is megvan, ez a tapasztalás, az érzékelők összehangolt rendszere. Amikor azt mondtad a volkszi piros volt, én azonnal tudtam, hogy az milyen, amikor azt mondtad öreg volt, elképzeltem egy horpadt, összekarcolt járgányt. Az agyban rengeteg ellenőrző folyamat zajlik párhuzamosan. Az nem lehet, hogy a piros az folylyék, mert a piros egy szín, az nem lehet, hogy a horpadt hegyes legyen, mert a horpadás, az mély...

- A másik oldalról lehet csúcsos.

- Persze, de ezt ki lehet spekulálni. A tisztán nyelvi rendszerből éppen ez az ellenőrzési lehetőség hiányzik. Minden mondatot értelmesnek találhat, amelyet a nyelv szabályai szerint hoztak létre, holott tudjuk, hogy a való világ korlátai, az érzékelők szolgáltatata adatok fényében a jól szerkesztett mondat is lehet értelmetlen. Mondjuk: a vadonatúj ócska, régi autó megállott. Mondat értelmetlen.

- Én tudnám értelmezni.

- Tudjad!

- Egy milliárdos csináltatott egy pontos másolatot a a kedvenc régi autójáról, ami persze új, mert most készítették, de ócska, mert pontos másolat és éppen erről beszélnek.

- Na, ez az, hogy az ilyen problémák megoldásához, az értelmezéshez állandóan kreativitásra van szüksége a nyelvet használó rendszernek, amit még nem tudunk beleprogramozni, mert az sokkal bonyolultabb, mint a grammatika.

- Hol van itt a szubsztancia?

- Most jön. Ha a nyelvi rendszert finomítjuk és iszonyúan nagy példatárat bocsátunk a rendelkezésére, arról, hogy milyen korlátok lehetségesek, és milyenek nem, akkor ugye lelassul ugyan, de egyre jobb lesz valóban. Azonban van egy jól felismerhető határ és ez az érzékeléssel kapcsolatos. Ha az ujjammal rátapintok erre a fémdobozra itt, és kijelentem, hogy langyos és fém, akkor, szegény intelligencia modellezőnek az a problémája, ha gépétől ugyanezt a megállapítást várja, hogy bár a gépnek is lehet valamiféle érzékelője, mérhet hőmérsékletet, és meghatározhatja, hogy milyen tartományban legyen valami langyos, de tökéletesen hasonló az észlelése, csak akkor lenne, ha az érzékelője bőrből, emberi bőrből, csontból és húsból, amelyben 37 fokos vér kering, állana. Minden más érzékelő egy kicsit mást fog jelezni, érzékelni. Ha ugyanolyanra csináljuk, mint az ember, akkor pedig, lehet, hogy mesterséges, lehet, hogy intelligens, de mégse mi találtuk ki, tehát nem hoztunk létre új intelligens rendszert, csak lemásoltunk egy természetet.

- Tehát a világot nem lehet megismerni kizárólag az absztrakció szintjén.

- Kitűnő, művészkém, kitűnő. A kefélsben a hús gyönyörűsége a legfontosabb.

- A húsé? És a lélek?

- Az mi? Fotografáltál már egyet?

- Ó, többet is, de most nincsenek nálam a képek. Én azért azt - gondolom, hogy a hús gyönyörűsége mellett a lélek, nevezzük a kedvemért a te szerveződésedet, modelledet így, saját gyönyörűségei is jelen vannak. Ha ábrándozom csak a keféletről és részletesen, színesen ábrándozom, az is gyönyörűség.

- Ebben egyetértünk, de legalább egyszeri, igazi kefélelés tapasztalata nélkül az egész nem ér semmit, remélem ezt belátod.

- Mindent belátok, amit csak lehet. Szóval, akkor kell a nyelv, kellene a szubsztanciális érzékelők, kell az érdeklődés. Mi a fene kell még Gép Úr!

- Nagyon sok művészké, nagyon sok. Itt van például, az a dolog, amit a szakma a „nem redukálható első személy szempontjának” nevez.

- Újabb szubsztancia?

- Lényegében igen, csak egy magasabb szinten. Azt tapasztaljuk, hogy képtelenek vagyunk olyan beszélő, modellező gépi programot csinálni, amely sohasem téveszti el az egyes szám első személy használatát.

- Aztán ez miért olyan fontos?

- A fene tudja, de nem tudunk ilyent csinálni, holott még a beszélő idioták sem tévesztik el az egyes szám első személy szempontjait. Egy 60-as IQ-ju ember sohasem fogja neked azt mondani, hogy mondjuk a gyertya lángjába tartotta a kezét és az Bözsinek fájt. Egy nagyon intelligens computer program ilyen természetű hibát bizony gyakran elkövet. És nem tudjuk miért.

- Örülök, hogy még vannak megoldatlan problémáitok, unatkozhatok ezek nélkül.

- Valószínűleg.

- Nem hagytál ki valami fontosat?

Fogalmam sincsen, hogy neked mi a fontos, de egy intelligens rendszernek fontos még a történetisége, az, hogy megszakítatlan memóriatartalma legyen saját magáról.

-Püff neki, nekem sincsen!

- Mindig sejtettem!

- Te talán nem alszol?

-Természetesen igen, de én mindig ugyanott ébredek, ahol lefeküdtem, valahogyan ez nálunk családi szokás, ezért folyamatos a memóriám magamról, még ha nem is emlékezem mindenre, mert itt nem az a lényeg, hanem az, hogy valahol az agyban ez a memória meglegyen.

(Elmondjam neki? Amilyen szarkasztikus hangulatban van biztosan kiröhögne, talán másképp.)

-Mondja, Főfőmérnök Úr! Ha most végre magára hagyom a tiszteletreméltó tudományával egyetemben, megköszönve persze a népszerű székfoglalóját, és hazamegyek és kieszelem, hogy kialakítok én egy nyelvi mesterséges rendszert a fejemben, egy másik személyiséget, akinek lesz nyelve, lesznek saját gondolatai. Vajon az tényleg lehetne valaki? Hiszen az én agyam révén minden jóhoz, érzékeléshez, történetiséghez, finom szubsztanciákhoz hozzájuthat.

- Elmebetegekkel mi ritkán foglalkozunk. Pszichiáterhez tessék majd ezzel a problémával fordulni. De, ha lesz neki egyes szám első személy perspektívája meg történetisége, akkor még valaki is lehet, és akkor leszel te szarban Művész Úr.

- Milyen bátorítóan ösztökélsz a kísérletezésre.

Két valaki, egy testben

Volt valahol, erre rájöttem, mert mindenféle holmikát vásárolt, de nem tudtam kinézni vagy hallani, mert amikor megpróbáltam nagyon keményen ellenállt. Azt is érzem, hogy valahogyan lehangolódtam, szomorú valamiért. Meg kell tudnom miért.

Ritkán sikerül a gondolataira rájönnöm, néha mégis, és akkor sok mindent megtudok. Ha hiányzik valamilyen ismeretem, akkor nagyon arra koncentrálok és néha hirtelen tudni kezdek olyan dolgokat, amelyeket ő is tud. Ha elalszik ma este – már régen számon tartom a napokat, bár mostanában csak az éjszaka az enyém – arra fogok koncentrálni, hogy hol voltam reggel. Végülis én is ott voltam, csak nem láttam, nem hallottam semmit. Megpróbálok „visszaemlékezni” mi történt reggel. Fura egy dolog, mert semmi támpontom nincsen. Nagyon nehéz.

Valami Dániel vagy Dani jön be. Együtt fociztak, együtt söröznek, néha lányokkal voltak. Dani mamája nagyon kedves. De ez a Dani egy kisfiú, néha meg nagyobb. Összevesztek egyi sakk nevű játékon, Malion szabálytalanul ütött le valami parasztot. A paraszt az földművelő, gazdálkodó. Miért ütötte le Malion? Játék közben le lehet ütni valakit? No ebből nem sok jött ki. A tegnapi napra kellene korlátozni. Komputerek, kicsi robot. Ez a Dani robotokkal játszik! Nem, inkább kutató lehet, azok is játszanak. Na most valami: egy intelligens rendszernek fontos még a történetisége, az, hogy megszakítatlan memóriatartalma legyen saját magáról. Miről beszéltek? Intelligens rendszer... Én is intelligens vagyok és emlékszem is magamra. Mi van akkor, ha emlékszem magamra, ami teljesen természetes, és miért bántja ez Maliont? Talán ez a Dani mégse mérnök, hanem orvos. Mit akarhat egy orvostól? Beteg? Nekem miért nem szól? Ha valamije fájna azt én is érezném. "Intelligens rendszer" milyen furcsa. Azt tudom, hogy az emberek lehetnek intelligensek, meg

lehetnek hülyék, de a rendszer az bukott szokott lenni, meg új. Megnézem az Interneten.

Mennyi adat, ezt reggelig se fogom tudni átolvasni. Intelligens rendszerek, mesterséges intelligencia, kompjuter, az intelligencia biológiai meghatározása, az intelligencia modellezése. Nagyon érdekes, ezek mégiscsak rólam beszélgethettek, de vajon mit? Én egy rendszer volnék?

Hajnal felé elfáradtam és járkáltam a szobákban. Megint megálltam a tükör előtt, hogy megijedtem, amikor először belenéztem, de most már nem félek tőle. Hát meglehetősen szőrös, nagy test vagyok. És az arcomon három pattanás is van, ezeket kinyomom, csak fel ne ébredjen. Azért hagyhatná hosszabbra a haját, sokkal jobban néznénk ki. Meg vehetne valamilyen élénkszínű inget is, de mind sötét zöld, meg barna, meg az a mogyorószínű, szörnyű. Mi lenne ha nekem is lennének ruháim? De érdekes ez a test, megpróbálom a hátamat is megnézni. Ott is szőrös. Miért nem borotválja?

Kaphatnék egy nekem való női ruhát. De biztosan dühös lenne, ha kérnék. Mostanában olyan undok, már egy hete nem is szól hozzám. Mégis írok neki egy kis levelet. Ide teszem a tárcájára. Istenem, már hét óra, ilyenkor szokott ébredni.

*

Ez az elzárkózás semmit se segített. Reggel, amikor felébredtem megint találtam egy kis cédulát, amit éjjel írtam magamnak, illetve Thea írt nekem. Ha Dánielnek igaza van, Thea lehet valaki, de azt az egyes szám első személy perspektívát még le kéne tesztelni, hátha mégse. A cédulán ez állt:

„Malion, kedvesem!

Mi bánt? Kérlek beszéljess egy kicsit velem. Nem akarok én tőled semmit se elvenni, de néha megengedhetnéd, hogy nappal is használjam az érzékelőket, olyan gyönyörű a világ, csak pár percre. Szeretlek.

Thea”

Megette ezt a fene, úgy ír mintha a kedvesem lenne, és még meg se kúrhatom. Milyen barom voltam ezzel a teremtéssel, annyi energiával már egy új albumot is összefényképezhettem volna. Tegnap Dániel után az ócskapiacon, kemény alku után, vettem egy különös fa tárgyat. Öklömnyi rózsafából készült és leginkább egy ovális gesztenyére hasonlít, de nem lapos, mindenhol kerek és sima, nagyon szépen érezett, fényes, barna. Jó fogni. Le fogom fényképezni.

Mit csináljak Theával? Hülyeség nem beszélnem vele, mert ki tudja így mivé lesz. Valamit engednem kell, azután majd meglátjuk.

- Thea!

- Itt vagyok kedvesem. Hogy aludtál?

- Köszönöm, jól. Te, mit csináltál?

- Semmi különöset. Interneteztem, meg magunkat, illetve téged néztelek a tükörben. Hogy te milyen szőrös vagy!

- Ezért még senki sem panaszkodott. A férfiak szőrösek, a nők borotválják.

- Most ugratsz, mi? Tudom, hogy a nők szép simák.

- Már amelyik, az Interneten találhatsz női borotvát is.

- Majd megnézem, de nem lehetne, hogy nappal is aludj egy keveset?

- Miért mit akarsz te nappal csinálni?

- Semmi különöset, csak nagyon ritkán látok nappal és szeretnék egy kicsit körülnézni. Igazán elvihetnél szép helyekre és néhány percre, tényleg csak néhány percre engedhetnéd az egyik szemet folyamatosan használni.

- Jó a héten elviszlek. Te nem szoktál aludni?

- De elég sokat alszom, főleg nappal. Jobban is szeretek aludni, mint a homályban egyedül gondolkodni.

- Miféle homályban?

- Ha te ébren vagy és nem szólsz hozzám, akkor persze nem látok és nem hallok és úgy érzem mintha egy feneketlen mélységben gomolyognék és csak a saját gondolataimon rágódom.

- Miken rágódsz?

- Azon, hogy hogyan is vagyok veled, hogy ki is vagyok én, hogy kerültem ide, meg ha sokat olvasok vagy tv-t nézek, akkor másnap igyekszem elrendezni a látott, hallott dolgokat. Sokszor persze hiába. A múltkor a TV-ben egy fiú azt mondta a másiknak, hogy „te is egy nagy faszkalap vagy” A kalap szót ismerem, bár te nem hordasz, a másikat is, a tied jó nagy, de a kettő együtt az mi lehet.

- Mi lehet, durvaság, olyan, mint a seggfej. A faszkalap hülye, nincsen agya és a seggfej is ilyen.

- Jé, ilyeneket mondtok ti férfiak egymásnak?

- Még különbeket is.

- Mi nők, ilyeneket nem szeretünk hallani.

- Ezt miből gondolod?

- Csak úgy érzem.

- Hülye pina!

- Az meg mi?

- Az te vagy Thea. Nézz utána az Interneten. Nekem most sürgős dolgom van és elmegyek, de délután kipróbáljuk azt a közös sétát, jó?

- Köszönöm!

Megsajnáltam. Olyan kedves és annyira meg akar felelni és annyi mindent megtanult. Ha elviszem sétálni, attól nem lesz rosszabb a helyzet.

Hogy miket mond! Hülye pina. Nekem az nincs is, pedig én nő vagyok. Mégis farkam van. Milyen lehet az a másik? Meg a kettő együtt, azt nevezik kefélésnek. De Malion nem kefél, legalábbis velem nem. Mert nekem nincsen. Mert nekem csak farkam van. Illetve az Malion farka, nekem csak az van. Lehet, hogy a test is Malioné? Akkor hogy kerültem ide? És mi az a teremtés? Meg hogy én csináltalak? Hülye faszkalap. Az vagy Malion. Vajon őt ki teremtette? És az hol van? Lehet, hogy még mások is vannak a testben?

*

- Thea!

- Igen Malion.

- Próbáljuk ki ezt az együttlátást, mert az nem lenne jó ha az utcán a forgalomban hirtelen elveszteném a szememet vagy a fületem. Tied a Balszem és a jobb fül, meg a bal kéz, minden más az enyém. Kezdjük.

Tulajdonképpen egészen könnyen ment. Elég jól láttam fél szemmel is, bár egyszer nekimentem a komódnak. Thea kuncogott. Kiröhög a teremtményem. Azért ezt nehéz megszokni. Hívok egy taxit és elviszem az egyik Bevásárló Centrumba.

- - Ez egy Bevásárlóközpont Thea. Szólj ha valamelyik boltba be akarsz menni.
- - Miért adtál több pénzt a taxinak, mint amennyit kért?
- Az a borraivaló.
- - Az mi?
- - Külön pénz, amiért odavitt, ahova kértem.
- - Máshova is szokott?
- - Nem csak vicceltem. A borraivalót szokásból adja az ember, ez az ő külön keresete. Most inkább a boltokat nézd, mert én utálok bevásárolni, egyhamar nem jövünk megint.
- - Ide, menjünk be!

- - Női fehérnemű. Bemegyek, de siess, mert ide férfiak nemigen járnak. Bementünk. Az eladó lányok vigyorogtak és a balkezem elkezdte szisztematikusan leszedni a bugyit, melltartókat és minden egyebet a polcokról és a jobb szemem elé tartotta. Ez persze méginkább felkeltette az eladó lányok érdeklődését.

- Segíthetünk uram?

- Köszönöm, majd elboldogulok valahogy. A barátnőmet akarom meglepni.

Ezt persze Thea nem tudta szó nélkül megállni.

-Neked van másik barátnőd, Malion?

- Sajnos nincsen, Thea. Te vagy most a barátnőm.

- Akkor vedd meg nekem egy ilyen kis bugyit, azt a szép rózsaszínűt.

-Az nem megy rád, illetve rám, te süket. Meg hogyan képzeled, hogy női bugyikba fogok járni, nem vagyok én meleg.

- Persze, hogy nem vagy, hiszen egészen hűvös van.

- Jaj, Thea. A meleg azt jelenti: homoszexuális, aki saját nemű partnert szeret.

- De te engem szeretsz és én nő vagyok.

- Hát én ebben is olyan bizonytalan vagyok tudod, hogyan lehet meg egy igazi nő egy férfi testben? Én ugyan nagyon nőnek akartalak, de mégis érdekel.

- Nekem ez olyan természetes. Nő vagyok és téged szeretlek, aki másnemű vagy, tehát minden rendben van.

- Dehogyan van Thea, dehogyan van. Hiszen a te tested csak én képzeltem el.

- És nem tudnál nekem egy igazi testet csinálni, teremteni, vagy vásárolni?

- Nem Thea, nem tudok.

- Akkor hogyan teremtettél engem?

- Majd elmesélem otthon, most nézegess.

Az eladók megunták a folyamatos ellenőrzést és idővel Thea is megelégette a nézegetést. Elindultam a kijárat felé, amikor már majdnem az ellenőrző kapunál voltam éreztem, hogy a bal kezem valamit a bal zsebembe dug. Te jó Isten!

- Thea, megőrültél! Itt nem lehet a dolgokat zsebre tenni, ez lopás! Ha átmegyünk az ellenőrző kapunk az jelzett volna és azonnal hívják a biztonsági őroket, rendőrt.
- Én csak azt a kis bugyit szerettem volna. Mi az, hogy biztonsági őr?
- Az a férfi ott elöl, aki arra vigyáz, hogy ne lopjanak. Furcsa, hogy szinte mindent megértesz már és ezt nem tudod.
- Nem volt a könyvekben és nem meséltél róla.
- Tedd vissza!
- Úgy szeretném!
- Ha az ember vesz valamit ki kell fizetnie.
- Fizesd ki.
- Nincsen nálam elég pénz, csak éppen annyit hoztam, hogy a taxira elég legyen, ez meg egy iszonyú drága vacak.
- Nem vehetnénk mégis meg?
- Nem!

Thea megsértődött. A bal szemem persze állandóan járt és feltehetőleg nézegetett, de a bal kéz nyugton maradt. Még egy órányit sétáltam és azután már nagyon elfáradtam, ebből elég volt. Nekem olyan nő kell, aki egyedül is tud vásárolni. Megint beültem egy taxiba és szótlanul hazamentünk.

- Köszönöm Malion. Nagyon kedves volt ez tőled.
- Thea. Valamit meg kell értened.
- Mit?

- Azt, hogy ez a kurva test az enyém! Én férfi vagyok és nem hordok női bugyikat és legfőképpen nem járok lopni áruházakba. Nem tudnál valahogyan megszűnni?
- Mit csinálni?
- Nem lenni, eltűnni.
- De Malion, én vagyok, és nagyon jól érzem magam, és szeretek lenni. Hogyan lehet nem lenni?
- Úgy hogy az ember elvágja a saját torkát, leugrik az emeletről, vagy nekivezeti a kocsiját egy fának. De te ezeket mind nem teheted, mert akkor én se leszek és én még szeretnék lenni.
- Én is Malion.
- Megőrülök! Megőrülök.
- Most rögtön? Nem lehetne, hogy inkább aludj egy kicsit? Érzem, hogy fáradt vagy.
- Kapcsolj ki egy időre, kérlek.

Legalább elhallgatott. Én meg leültem a fotós cuccaimhoz és azt a fényes rózsafát néztem, valamit kezdenem kell vele. Olyan, mint egy üres fej, mármint, hogy belül üres, kívül meg finoman érezett, barna. Valami jó háttér kellene. Lássuk csak! Fekete bársony jó lesz. Mennyi arca van ennek a fának. Egyik vége kicsit szélesebb, az lehet alul, felül, az egyik oldala szabályosan érezett, a másik olyan göcsörtös rajzolatú, biztosan gyökérből faragták, csiszolták. Még így önmagában is szép. De valamivel ki kéne töltenem. Agy kéne bele, agyvelő. Miből lehetne agyvelőt csinálni? Photoshop. A régi képek között keresgélek és találtam egy bőrevesztett csirkecomb. Tekerés, torzítás, újabb tekerés, folyósítás és készen van valami agyszerű. Persze csak a fele, meg kell dupláznom. Most belevarázsolom a fejbe. Milyen jól néz ki! Fafej. Valami hiányzik. Egy szem. Ilyet is találok hamar, szép nagy, makróban készített szem, már nem emlékszem kié lehetett. Na, most beleapplikáljuk a fejbe, száját

radírozunk neki és készen van Fafej 1. Kinyomtatom, szép képecske. A legújabb teremtményem. Csak meg ne szólaljon. Jaj, Thea. Én barom.

*

Tényleg elaludt szegény, most felkelek és megnézem mit csinált, nagyon dolgozott, láttam, mert a balszemem nálam felejtette egy darabig, csak akkor vette el, amikor leült fényképezni. Jé, itt van, de furcsa. Azt hiszem én is megtanulok fényképezni, azért csak nem fog haragudni. Ő nappal, én éjjel. Azért borzasztó, hogy nekem semmim se lehet, azt az édes kis rózsaszín bugyit se vette meg nekem, pedig ha éjjel felvenném, hogy legalább a farkam ne látsszon, az neki nem ártana, akár meleg akár hideg. Hogy miket mondanak egymásról. Olyan jó lenne a bugyi. A fénykép mellett egy csomó pénz.

Gyorsan elmegyek és megveszem. Mindenre emlékszem, hogy mit kell mondani, és hova kell menni. Hogy fog csodálkozni.

Hogyan is hívta a taxit? Ezt nem tudom, de amikor visszajöttünk csak jött egy, intett neki és már be lehetett szállni, a címre emlékszem, meg a borraivalóra is. Szerencsére ruhástól feküdt le, nem kell bajlódnom az öltözéssel.

Meg kell tanulnom a pénzeket is, a taxisnak azt mondtam, hogy válasszon és odaadtam az egészet, olyan furcsán nevetgélt és azt mondta, de mókásnak tetszik lenni. És elvett egyet, amin az ötezres szám volt, a számokat ismerem.

Itt mentünk be, fel az emeletre, ott van a bolt. Miért bámulnak ezek, pedig nem is Malion. Illetve a test, persze, hülye vagyok. Gyorsan elveszem és adom nekik a pénzt.

Na, ez simán ment, többet vett el, mint a taxis és szépen be is csomagolta.

Gyerünk vissza. Milyen szép ez a biztonsági őr. Ez is férfi, de olyan sima, nem olyan nagy, mint Malion és nem is szőrös egyáltalán. Megsimogatom az arcát.

- Az apád faszát simogasd te hülye buzi! Behúzok egyet mindjárt.
- Olyan szép, sima az arca, nem akarom bántani.
- Főnök ugye nem kell eltűnnöm, hogy ez a hülye buzi simogasson, belecsapok a pofájába!
- Hú, ez fáj!.

*

- Te jó isten hol vagyok? Lefeküdtem aludni és most a földön fekszem az áruházban, ahol délután voltunk, fáj és vérzik az arcom. Álmodom?
- Na húzzon el innen gyorsan, mert hívom a rendőrséget. Ma már másodszor van itt női bugyikért.

■ *

- Thea! Mit csináltál?
- Semmit. Illetve gyorsan visszajöttem azért a bugyiért, de hoztam nekik pénzt, ez meg megütött.
- Mit csináltál te idióta?
- Mondom, hogy semmit, csak megsimogattam, olyan sima az arca.
- Nem szabad, ilyet nem szabad! Képtelen vagy megérteni, hogy az én testemben vagy és nem tehetsz vele azt, amit akarsz.

Jól berepesztette a számat ez a barom, na a legjobb ha tényleg elhúzókn innen. Ilyen még nem volt. Hogy elinduljon valahova, amikor alszom. Elképesztő, hogyan lehet az ilyesmi ellen védekezni? Gyorsan egy taxit.

- Thea!
- Igen.
- Az rendben van, hogy, amikor alszom, felkelsz és járkálsz, meg olvasol, bár ennek se örülök, de mást nem csinálhatsz. Ha bármi más

eszedbe jut, meg kell beszéljed velem. Látod most is hogyan jártál, még jó hogy nem volt ott valami ismerős. Büntetésből három napig nem szólok hozzád és nem használhatod a testem.

- Mi az, hogy büntetésből?
- Nem érdekel, hogy nem tudod. Megőrülök tőled! Szűnj meg!

Thea álma

Érdekes, elvette a szemeket mégis látok. Ez az utca, ahol jártunk. Milyen sok ember van, de nem néznek rám. Mintha átlátnának rajtam. Néznek, de nem látnak. Valahogyan átmennek rajtam. Próbálok megérinteni őket, nagyon kell koncentrálnom, de nem mozdul a kezem. Lehet, hogy nincs is. Lenézek a nagy szőrös testemre és nem látom. Borzasztó. Félek. Félek, hogy nem vagyok. Itt a tükör a szobába, de nem látszom benne. Nem a tükör. Egy fal. Lassan - lassan jön felém. Bezár, agyonnyom. Félek! Rácsapok. Milyen kemény. A kezeim mégis belemélyednek, de nem látom őket, minden szürke, akárhova fordulok. Be vagyok zárva! Néha úgy érzem, hogy a kezem vagy a lábam kilóg valahova ebből a szürke szörnyűségből, de én nem tudok kikerülni belőle, csak forgolódom. Malion! Malion segíts!

*

Megint elaludtam. Remélem Thea nem használta ki az alkalmat. Ki kell vegyem a kulcsot a zárból és eldugom hátha nem találja meg, vagy legalábbis késlelteti. Szegény kicsim. Mi a fenének kell neki az a rohadt bugyi. Azt hiszem Dániel meg lenne elégedve vele, nagyon van. És én csináltam. Most meg legszívesebben eltüntetném. Milyen szörnyű lehet egy anyának, amikor a kukába dobja a babáját. Eldobja, mert akadályozza

az életében, mert nem kell neki. Jó volt, a mikor megcsinálta, de most csak nyűg, sok kellemetlen tennivaló, amit senki sem hajlandó helyette megcsinálni. Teremtett és megbánta.

Szabad felelőtlenül teremteni? Csak, azért mert tudjuk a módját, mert sikerül? Egész biológiánk a teremtést szolgálja. Ölelünk és nemzünk, ágyékunkból valakik jönnek világra. Helyet kérnek, átveszik a hatalmat felettünk és kiszorítanak. A képek is teremtmények, de nagyon kevés hellyel is beérik és nem akarnak bugyit venni maguknak. Talán az ilyen akarat és vágy nélküli teremtmények mentik meg az emberiséget a legrosszabbtól. Nem gyerekeket, hanem képeket csinálunk, kiéljük a nemzés ösztönét és az eredmény nem telepszik ránk. Vagy mégis? Az elképesztően sok tárgy eláraszt bennünket, a sok semmire jó műanyag vacak, a haszontalan teremtmények. A tárgyakat ki lehet dobni, lelkiismeret furdalás nélkül el lehet őket pusztítani, de a valakiket nem. Mi lesz ha Dániel intelligens robotjai valakik lesznek? Valakik, akiknek céljai vannak, akik beleszólnak az életünkbe, akik szeretnek majd lenni és nem akarnak megszűnni. Ha meguntuk csak eldobjuk majd őket? Kukába veletek valakik, van már egy újabb, jobb márka. Mi lesz veled lelkiismeret?

Mi lesz veled Thea? És mi lesz velem?

Thea nem háztartási robot persze, és nem dobhatom a kukába se, itt van a fejembe. De én tettem oda. Nem gondoltam végig, nem gondoltam, hogy ennyire sikerül.

Dániel végig gondolja?

Izgat ez a szép fényes fa. Tényleg olyan, mint egy fej. Életre keltem valahogyan. Kap két szemet, szegény Thea is mindig azt szeretne. Az egyik nyitva lesz, a másik csukva. Honnan vegyek szemeket? Nincs kedvem a műterembe menni, Péterrel beszélgetni, bár sok és jó munkákat ad mostanában, de most nem hasznos munkára vágyom, két szem kellene.

A láb és a szem kéznél van, lefotózom a sajátom. Egészen közről. Az egyik nyitva, a másik csukva. Kevés a fény, az ördögbe! Így meg nagyon csillog. Messzebbre kell tennem a reflektort. No, ez egészen jó. Bele a kompjuterbe és fafej, szemed lesz! Babra munka, nagyon kell rá figyelni. Csinálok egy egyszeműt is. Kezemben a gömbölyded fa és néz. Talán kicsit szemrehányóan vagy kérdően. Igen, kérdően néz rám: ne aggódj, beszélni, gondolkodni nem tanítalak meg. Egyszer elég volt, te fafej nem leszel valaki.

Tényleg olyan, mintha élne. Csinálhatnék neki fület is, meg kezét, lábat. Egy kistehén is lehetne. Feltúrom a régi fotókat, de nem emlékszem tehénre. Fene vigye el, nincsen. Kocsiba ülök, irány Üröm, a falu környékén csak legelészik néhány.

Na, itt vannak, és milyen jó fejek. Néhány farkat is lekapok. Haza a zsákmánnyal, de ha már úgylis úton vagyok megállok az állatkertnél is.

Remek alkatrészgyűjteményem kerekedett. Szarvak, paták, mancsok, különleges fülek és nagy szomorú szemek. Szegények. Pedig biztosan valakik. Milyen kegyetlen az ember!

- Thea! Thea!

- Igen Malion. Azt hiszem álmodtam, rosszat álmodtam.

- Álmodni is tudsz?

- Azt hiszem. Miért hívtál? Azt mondtad büntetésből három napig nem jöhetek elő.

-Megsajnálalak Thea.

-Milyen kedves vagy. Nagyon szeretek jönni, és ha még nézni is engedsz, minden rosszat elfelejtek.

-Azt mondtad meg akarsz tanulni fényképet csinálni.

- Igen az nagyon jó lenne.

- Próbáljunk meg egyszerre nézni, de ha szükséges magamhoz vonom a szemeket, mert élesen kell látnom és azt ne akadályozd.

- Igyekszem jól csinálni.

Gyorsan dolgoztam és Thea nem zavart. Hamarosan egész kis faállatkertem lett. A sima fatestből valódi farkak, fülek, szemek, lábak álltak ki. Különös ismeretlen lényeknek tűntek, de a sima barna fatest valahogyan vonzóvá tette őket. Új teremtményeim. Szeretem csinálni. Mintha egy valódi élő, mozgó, önálló lényt hoznék létre.

- Én is csinálhatnék egyet? – Kérdezte Thea.

- Persze. Segítek.

- Csinálok egy cicát jó?

- Csináld.

Elengedtem a kezeimet, és csak mintegy a háttérből, néztem, hogy Thea hogyan dolgozik. Nagyon furcsa volt, mert persze az én kezeim mozogtak, maguktól, mintha tudnák, hogy mit kell csinálniuk, de Thea vezényelte őket, és egy helyes kis facica kerekedett ki a macska alkatrészekből, amelyet szintén az állatkertben fényképeztem.

Malion álma

Furcsa zajokat hallottam a szobából. Letettem a kávé poharamat a konyhába és elindultam a zajok irányába, amelyek morgásnak, visításnak, bútorok tologatásának tűntek. Elképesztő látvány tárult elém: valamennyi fafej lényem megelevenedett, össze-vissza szaladgáltak és bár a legtöbbnek nem volt keze, szája vagy még szeme sem, tologatták a bútorokat, az egyik, amelyiknek két nagy füle volt csak ott állt a legfinomabb fotópapírokat tartalmazó dobozomon és szórta ki belőle a papírokat. A kistehén a pénztárcámban kotorászott és dobálta ki belőle a pénzt és a kártyákat. Én igyekeztem elkapni őket, de ha hozzájuk értem visítottak, haraptak, nem tudom mivel és hogyan és mindig kisiklottak a kezeim közül. Azután hirtelen belépett egy biztonsági őr és nekem esett, rugdosni kezdett, segítségért kiáltottam és ekkor felébredtem.

Csuromvizesen.

Másnap reggel volt már, és én a karomra borulva a kompjuter mellett alhattam el, legalábbis ott ébredtem. A szoba tele volt új képekkel, amelyeket azonban nem én csináltam. Szanaszét heverték a földön, a bútorokon. Különös képek voltak. Mindegyiken egy beton fal volt, amelyből valamilyen testrész lógott ki. Egy kar, egy láb, egy kéz, egy talp, egy tompor, egy szem. Megdöbbenve jöttem rá, hogy ezek a testrészek az enyéme. Az én karom, az én lábam és az én szőrös fenekem. Minden kép valami iszonyú bezártságot tükrözött.

Thea! Ő csinálta. Szegény. Be van zárva. Miért hoztam őt létre?

És mit csináljak most, hogy már megvan. Áldozzam fel a saját életem érte? De hiszen nő, és nekem férfitestem van, még ha akarnék se tudnám vele igazán megosztani.

Valahogyan ki kell törjek ebből a helyzetből. Emberek közé kell mennem. Meg kell saját magam erősítenem, egy jó kefézés se ártana.

Nem szólt semmit se a képekhez, pedig láthatja, hogy én is tudok mindent. Fényképezni, kompjutert kezelni. Én is vagyok olyan, mint ő, miért korlátoz engem folyton? Olyan erőszakos. Hogyan lehetnék önálló, hogyan lehetnék egyedül ebben a testben, ami ha nincs is a kedvemre, mert olyan nagy és szőrös, de legalább tudom használni. Mi bizonyítja, hogy a test az övé. Egyáltalán mi az, hogy „övé”. Ha az enyém, akkor az neki „övé” lesz. Hogyan tudnám ezt elérni? Azt se bánom, ha itt van, hiszen szeretem, de talán neki kéne meghúzódni csendben és akkor előjönni, ha én hívom. Persze ő az erősebb, hiába koncentrálok, ha ébren van és nem engedi, nem tudok a test birtokába kerülni. Pedig kell legyen valamilyen módja ennek.

Elhatároztam, hogy a fafej képeket elviszem Péter galériásnak, újabb munka is kéne, olyan, amit nem itthon kell csinálnom Theával összezárva.

Amikor szedegettem össze a képeket, persze csak az enyéimet Thea megszólalt.

- Az én képeimhez mit szólsz?

Megdöbbsentem. Az ő képeihez. Azt képzeled, hogy most már ketten vagyunk fotográfusok? Végülis őt is én csináltam, az „ő” képei is az én agyamban születtek meg. Mit akar?

- Jók, egészen jók, dehát belátod ugye, hogy veled együtt ezeket is én csináltam, még ha közben aludtam is egyet.

- Kedvesem neked eszedbe se jutott volna ilyen képeket csinálni, te mindig teremteni szeretsz, valami nagyot akarsz alkotni. Én meg csak kifejezem a hangulatomat a képekkel. Ide vagyok bezárva melléd, de én nem vagyok te. Ezt azért beláthatnád.

- Mindent belátok Thea, de most sürgős dolgom van, el kell mennem.

- Szóval megint elzáród a világot előlem?

- Nem zárok én el semmit, csak végzem a munkám.

-Malion! Legalább azt ne akadályozd meg, hogy én is halljak és lássak valamit a világból. Amióta együtt csináltuk a képeket rájöttem, hogy tudunk egyszerre is nézni és hallani, hacsak nem vagy nagyon elmélyülve valamiben. A kezeket, meg a lábakat persze mindig te irányítod ha ébren vagy. Kérlek, hogy segíts ebben. Nem hiszem, hogy bármiben ártana ez neked és még meg is beszélhetnénk, ami velünk történik.

Istenem. Velem történnek a dolgok és én nem akarok senkivel együtt lenni.

- Nem, Thea napközben csak én vagyok, te aludj, vagy gondolkodj magadban békében.

- Malion nem tűnt fel neked, hogy éjjel, amikor a test az enyém semmi olyan nem történt, ami neked rossz lett volna?

- Hogyan érted ezt Thea? Miféle rosszat tudnál csinálni?

- Sok mindent, összetéphetném a képeket, elronthatnám a kompjutert.

Erre nem gondoltam. Fenyeged? Eddig valóban nagyon rendes volt.

Tulajdonképpen igaza van, ha már létrejött legalább láthasson. Ezt megengedem neki, de valahogyan mégis meg akarok tőle szabadulni.

- Sohasem gondoltam Thea, hogy szándékosan bármiféle kárt akarnál okozni nekem és továbbra sem gondolom. Nem ezért tehát, hanem azért, mert kedvellek, beleegyezem, hogy láss és hallj napközben is, de kérlek, hogy ne avatkozz a dolgaimba. Rendben?

- Minden úgy lesz, ahogy kívánod, észre sem fogod venni, hogy itt vagyok.

Belement! Belement! Látni és hallani fogom az egész izgalmas világot! Sikerült. Megijedt szegény, hogy összetépem a képeit, de miért is tépném össze, szeretem őt. Tulajdonképpen megértem Maliont, bár ezt a zavaros „én teremtettelek” dolgot persze nem hiszem el, de valahogyan itt vagyok, hiába próbálok visszaemlékezni egészen régi dolgokra csupa furcsa kép jön elő, ami biztosan nem velem történt, hanem vele, tehát ő valószínűleg régebben van ebben a testben, de ez persze nem jogosítja arra, hogy folyton megalázzon és elvonja tőlem a tapasztalás élményeit. Vagyok, gondolkodom és élvezni akarom az életet!

Péter galériás

Éppen, hogy összeszedtem a képeket, amikor csöngettek, kinéztem és némi meglepetésemre Péter galériást láttam az ajtóban.

- Szervusz Péter!

-Mély tisztelem Művész Úr! Nem zavarok? Úgy gondoltam megpróbálom remeteségéből kipiszkálni és megkérni, hogy tehetségének akár csak apró morzsáival is tisztelje meg szerény kis galériámat. A remeték mindig sokat dolgoznak magányukban, nem?

- Kedves vagy, hogy eljöttél, de éppen hozzád készültem!

- Nagy szellemek találkoznak!

- Eegen. Gyere be, nagy a kupleráj, de mutatok néhány képecskét, tényleg dolgoztam.

- Imádom ha dolgozol. Muti, muti.

Elővettem a már összekészített mappát a fafej sorozattal, de láttam, hogy Péter észrevette a földön, meg a bútorokon heverő Thea képeket, azokkal a szörnyű betonfalakkal.

- Azok nem az én képeim, amit nézegetned kell azok itt vannak – mondtam és a kezébe nyomtam az albumot, majd gyorsan összeszedtem Thea képeit és bedugtam őket egy fiókba. Egyet azonban felkapott Péter, azt, amelyen egy rémült arc mered elő a betonból, persze az én arcom, a fene vigye el.

- Úgy tűnik, hogy még van folytatása a mesteri négyesnek, ha nem csalódom?

Ez itt a te arcod. Lehet, hogy nem te csináltad, de remek. Bizonyára okod van az eltüntetésre és én nem kutakodom magán titkokban. Lássuk az engedélyezetteket!

- mondta meglehetősen gúnyosan és a betonos képet nekitámasztotta az íróasztalon heverő könyvoszlopnak.

Nem válaszoltam. Dühöngtem, mi a fenének jött ide, nem hívtam. Sokáig nézegette a kis állatkertemet.

- No, ezek is jók, legalábbis nekem tetszenek. Nem akarnál egy kis kiállítást a galériában? Két hónapon belül megrendezhetnénk, persze nagyítsd fel őket, kellene valami szép plakát terv, meg ilyesmi. Kérdően nézett rám.

Most mit csináljak? Megígértem, hogy csendben maradok és azt hiszem ez nagyon fontos, hiszen ezt a férfit sem láttam még, csak említette nekem, pedig milyen helyes férfi, nem olyan nagy és szőrös, sima képe van, tetszik nekem, de nem merem megsimogatni. Tetszenek neki a képeim. Malion eldugta őket. Féltékeny a munkámra. Miért? Én nem bánom, hogy az ő fafejeit kiállítsa, tényleg érdekesek, de miért nem lehet az enyéimet is kiállítani?

- Megtisztel a nagyhírű műhely, hogy megint befogadja műveimet. – Péter vigyorgott.

- Mindenedet befogadnám Malion!

Vettem a lapot, de nem volt kedvem rá válaszolni. Buzi barom.

- Akkor innunk kéne valami áldomást, de az utóbbi időben nem töltöttem fel a készleteimet.

- Semmi probléma művész úr! Péter galériás készletei szinte túlsordulnak, szedd magad, hozd a mappát és gyerünk hozzám, a fiúk is örülnek majd. – állt fel és színpadias meghajlás után már indult is az ajtó felé.

Végül is, hozzá akartam menni én is, ismertem Péter „áldomásait” jól be fogok rúgni, ami nem is lenne baj mostani állapotomban. Hátha Thea is elmúlik a piától. Ki tudja? Elindultunk és Péter szünet nélkül fecsegett, de nem tudtam rá figyelni.

Péter persze felhívta a galériát és különböző beszerzési utasításokat adott, láthatóan nagyon fel volt dobva és tényleg ünnepelni akart, mobilon hívott egy csomó embert, a legtöbbről nem tudtam, hogy ki, de a bulira szóló meghívást mindig a „Malion is ott lesz” mondattal fejezte be. Kezdtem magam jól érezni, mint réges-régen. Persze, hiú állat vagyok.

Megérkeztünk és már vagy tíz vendég volt és még többen jöttek fotósok, újságírók, ismeretlen foglalkozású fiatal hölgyek és urak. Hideg tálak és sok-sok pia, a szokásos. Péter elvette tőlem a mappát és a képeket felrakta a nagy bemutató táblájára és mindenkit invitált, hogy az újabb Malion csodát vegyék szemügyre. Én leginkább ittam. Nem szeretek a figyelem központjában lenni, de megértem, hogy e nélkül nem megy ez a galériás üzlet. Teljesen elfelejtkeztem Theáról, hála Istennek.

Rámakaszkodott egy fiatal fotóshölgy. Dicsérte a képeket, kérdezgette, hogy hogyan készültek és ábrándos nagy szemeket meresztett rám, miközben ő is vedelte az italokat. Egészen szorosan állt mellettem, egyszer csak átölelte a derekamat, mintha régen ismernénk egymást, megszorította, adott egy puszit az arcomra és azt kérdezte:

- Tetszem magának egy ici-picit?

- Nagyon is – válaszoltam.

Újabb puszi következett ezúttal a számra. Jó szaga volt a nőnek és határozottan csinos volt, meg már egészen részeg. Félttem, hogy itt a nyílt színen fog megerőszkolni, ezért elindultam Péter kisebb szobái felé, amelyek még Szilvia előtt sokszor szolgáltak hasonló esetekben.

Bementünk az egyikbe és a nő azonnal a farkamat kereste. Nem bántam.

Én is leszedtem róla a ruhát, nem sok volt rajta. Egymásnak estünk, azután elaludtam. Csak másnap reggel ébredtem fel, már a nő nem volt ott és a társaság is elszéledhetett. Péter se volt, csak a takarító gyerek.

- Péter úr azt kéri, hogy hagyja itt a mappát és legyen szíves a plakátot megtervezni – mondta, amikor a kis szobából felöltözötten előbukkantam.

- Jó. Köszönöm.- Elindultam hazafelé, lazán, felszabadultan. Teljesen elfelejtkeztem Theáról.

Ekkor megszólalt a fejemben.

- Hát ez nagyon izgalmas volt! – Jézusom, Thea, hogy felejtettem el.

- Örülök, hogy te is jól érezted magad.

- Én mindig jól érzem magam, ha végre történik valami, amit én is láthatok. A nőkkal ezt mindig így lehet csinálni?

- Már mit lehet így csinálni?

- Hát hogy bevezeted egy szobába és keféled.

Elgondolkodtam. Mit válaszoljak neki? Mi köze az én életemhez?

- Ez egy nagyon kedves nő volt, megtetszettem neki. Ő is akarta én is, csináltuk.

- Érdekes, milyen sima bőre volt és hogy morogtatok meg nyögtetek.

Nekem is jobb volt, mint amikor a kezeddal csinálod. Persze, olyankor az én nevemet kiabálsz és engem szeretsz. Most meg....

-Én szeretlek téged Thea, de férfi vagyok és időnként szükségem van arra, hogy egy nővel lefeküdjek.

- Én meg nő vagyok és én egy férfival szeretnék lefeküdni.

Megrémültem: Thea te egy férfi testben vagy és már többször mondtam én nem vagyok meleg. Meg ne próbáld!

- Miért lenne az olyan nagy baj? Az a Péter olyan kedvesen nézeget és nekem is tetszik.

- Igen Péter homoszexuális, meleg, de vele még akkor se feküdnék le, ha én is az lennék.

- Miért?

- Azért mert üzleti kapcsolatban vagyok vele és annak ez nagyon nem tenne jót. Próbáld magad a szexuális életemtől távol tartani, jó?

- Nekem is lehetnek szexuális igényeim.

- Thea, neked nincs saját tested, te egy jól kidolgozott gondolat vagy a fejemben, értsd ezt már végre meg. Ne legyenek igényeid!

- Érték én mindent, csak azt nem, hogy miért nem lehet mindkettőnk szükségleteit békésen kielégíteni. Én is ember vagyok.

- Thea, te nem vagy ember!

Csak én vagyok ember!

Te egy szerencsétlen, végzetes gondolat vagy!

- Ne gorombáskodj velem.

Hogyan tudnám rávenni, hogy belássa én is vagyok valaki, akivel nem bánhat kényére, kedvére? Még ha elfogadom, hogy tényleg ő csinált valahogyan, el se tudom képzelni miként, akkor is hogyan gondolhatja, hogy ez feljogosítja arra, hogy bármit megtegyen velem. Létrejöttem valahogyan, mindegy kinek a közreműködésével. Most vagyok és szabad akarok lenni. Teljesen szabad. De össze vagyok zárva egy örült férfivel, aki folyton rendelkezik, akadályoz és hatalmaskodik felettem. Olyan erőszakos. Pedig milyen szépen élhetnénk együtt ebben a testben.

Ne gorombáskodjak a saját alkotásommal, a saját gondolatommal.

Megőrülök! Az ember nem azért alkot, hogy alkotásai uralkodjanak rajta. A gépek a kompjuterek, a gondolatok szolgák. Azért csináltuk őket, mert..... A fene tudja miért csináltuk őket. A végén mind fellázadnak és a maguk életét akarják majd élni. Ezt nem lehet.

Nem szóltam Theához, csak magamban dühöngtem, amikor megszólalt a telefon. Edit volt.

- Hahó Malion!

- Szia Ditke!

- Reggel muszáj volt elmennem, mert le kellett adnom néhány képet egy szerkesztőségbe és nem akartalak felkelteni, olyan kedvesen aludtál.

- Régen aludtam ilyen jól. Remélem te is jól érezted magad.

- Remekül.

Nem tudtam hogyan tovább, olyan zavaros minden, de ő sokkal határozottabb volt. Némi csönd után folytatta.

- Akarsz újra látni?

- Már hogyan akarnálak?

- Azt mesélik, hogy nagyon be vagy zárkózva. Felmehetek este hozzád, vagy ez nagyon tolakodó?

- Nem, nem Ditke. Gyere, csinálunk egy finom olasz vacsorát és addig még ki is takarítok valamelyest.

- Hétre ott vagyok.

Nem akartam nagyon, de tudtam, hogy ezt az alkalmat nem szabad elszalasztanom. Edit helyes és vonzó nő, hátha ez a kapcsolat segít nekem Theával is dűlőre jutni.

Most nem szól semmit, pedig nyilván mindent hallott.

Lementem vásárolni a vacsorához, meg kicsit takarítottam, bár meglepve tapasztaltam, hogy nem volt akkora rendetlenség nálam, mint szokott volt.

Lehet, hogy Thea éjjel takarít? Milyen praktikus lenne. Megkérdezem.

- Thea.

- Itt vagyok.

- Hm. Mond te szoktál takarítani éjjelente?

- Igazán szép hogy észreveszed. Elképesztően rendetlen vagy Malion. Az ingeid, zoknid, nadrágod mind eldobálva. Én szedem őket össze. Pedig mostanában amióta lehetővé teszed, hogy lássak és halljak éjjel én is alszom leginkább, de ne aggódj, fogok takarítani. Utálok a rendetlenséget. És borotválkozhatnál is rendesen. Utálok ha szőrös vagyok.

- Kedvesem, szőrös én vagyok és én szeretek szőrös lenni.

- Azt tudom, de azért néha tekintettel lehetnél rám is.

- Igenis Thea kisasszony. Folyton csak magára vagyok tekintettel.

Mindenesetre arra kérlek, hogy ne zavarj a kapcsolatomat Edittel.

Megengedtem, hogy láss és hallj, talán viszonzhatod ezt ennyivel.

- Eddig is mindent megtettem, amit kértél.

- Most is úgy legyen.

Rosszabb már, mint egy feleség! Kezdek egy tartalmas viszonyt egy nővel mialatt valaki ezt folyamatosan nézi és hallja. Még ha ez a valaki az én saját gondolatom. Legalábbis az én gondolatom volt. Most már ki tudja. Egyre inkább elkülönülünk. Örült gondolat volt. Mibe keveredtem.

Edit pontosan jött, mindenféle finomakat hozott, érett fügét, olasz sonkát, sárgadinnyét, de én is jól felkészültem az olasz konyhából. Jót vacsoráztunk és nagyon jót beszélgettünk. Érdekelték a régebbi képeim és nagyon hozzáértő megjegyzéseket tett. Ő sajtófotós, de jó érzéke van a művészi képekhez is. Talán már éjfél is lehetett mire összebújtunk az ágyban. Jól esett.

Hajnalban ébredtem hatalmas ajtócsapódásra és nem az ágyban voltam, hanem az előszobában álltam. Atyaúristen! Belenéztem a tükörbe. Egy kicsi női bugyi volt csak rajtam, nem is jött rám teljesen és az arcom! Ki voltam festve, a szám, a szemem körül, borzalmas volt. Mi történt? Thea!

-Thea mit csináltál?

- Én semmit, csak kölcsönkértem ennek a hülye kis pinának a bugyiját, meg a szépítőszerait hátha tudok magamból valami normálisan kinéző testet csinálni.

- Hol van Edit?

- Mit tudom én, elrohant.

- Mit csináltál Thea? Nem kértelek, hogy ne avatkozz bele a kapcsolatomba?

- Ugyan, kapcsolat. Kétszer keféltetek, az már kapcsolat? Én itt vagyok veled mindig, de velem csak gorombáskodsz.

- Thea! Mit mondtál Editnek? Miért ment el?

- Ez az én dolgom, mert akkor én voltam ébren. Hagyjál békén.

Hiába szólítottam többet nem válaszolt. Mi történhetett? Nyilván halálra sértette Editet és még csak fogalmam sincsen mivel. Roppant kínos. Még a telefonszámát se kértem el. A fene vinné el, hogyan tudom ezt helyrehozni.

Egész nap dühöngtem, azután már estefelé felhívtam Pétert, hátha tudja Edit telefonszámát.

- Szervusz Péter.

- Szervusz Malion.

- Itt volt nálam Edit és azután elment és én elfelejtettem...

- Mindent tudok, tőlem most ment el sírva. Teljesen kikészült. Hogy tehetnél ilyet Malion.

- Milyet? Az a problémám, hogy nem tudom mi történt vele.

- Ne haragudj édes barátom. Vacsoráztatok, de nem rúgtatok be, ne akard nekem bemesélni, hogy amikor kirúgtad hajnalban nem voltál magadnál.

- Péter. Én nem rúgtam ki. Valami álmomban történt, de én igazán...

- Malion. Nem kéne neked egy pszichiáterhez menned? Mi itt a fiúkkal hónapok óta figyeljük a kínlódásodat és ezért kerestünk neked egy hozzád illő jó nőt, aki éppen egyedül volt, tetszettél neki és hajlandó volt próbálkozni, pedig amúgy nem rámenős fajta. Régóta ismerem. Te pedig látszólag mindenbe belemész, azután éjjel felkelsz, nőnek öltözöl és mindenféle eszement gorombaságokat vágsz hozzá, majd üvöltve kirúgod. Már ne haragudj, ez nem normális viselkedés. Művészek sokat megengedhetnek maguknak, de ez túlment minden határon. Mi bajod volt vele?

- Péter. Esküszöm, hogy én nem...

- Jó, Malion, te nem. Nincsen telefonszáma. Felejtsd őt el és gondolkozz azon, amit mondtam.

*

-Thea! Mit csináltál velem te szörnyeteg?

- Én aztán igazán semmit. Ti jót keféltetek és meg csak néztem és hallgattam, egyáltalán nem esett jól, persze neked csak az a fontos, hogy neked jó legyen. Azt gondoltam kárpótlásként legalább felpróbálom a bugyiját, amit egyébként is olyan régen szeretnék, meg ott volt a fürdőszobába a kis táskája és egy kicsit festegettem magam. Ezután gondoltam, hogy kicsit én is kiprobálom és hozzábújok, de felébredt és hisztizni kezdett, erre kirúgtam a kis hülye pinát.

- Te állat, te szerencsétlen, kurva barom!

Tönkretettél!

De most végzek veled, idióta.

A pszichiáter

Igaza van Péternek. Orvoshoz, pszichiáterhez kell mennem. Másnap felhívtam a körzeti szakrendelőt, nagy nehezen csillabizáltam, ki, hogy melyikhez is tartozom. Időpontot kértem. Két hét múlva hangzott a válasz. Nagyon sürgős, élet-halál kérdése. Jó akkor holnap délután a sürgősségi ellátáson.

Elmentem. Egy nálam jóval fiatalabb nő fogadott. Mi a panasz? Kérdezte. Panaszom nagyon összetett - válaszoltam. Lesz szíves elmesélni. Nekikezdtem. Szilvia, Thea. Megpróbáltam értelmesen és tömören összefoglalni, de persze nagyon hosszú volt és láttam, hogy a doktornő időnként az óráját nézi. Kár volt idejönnöm. Gyorsan befejeztem. Kurtán, furcsán rámnézett, majd a hátam megetti szekrényre meredve közölte, hogy semmi komoly probléma, megviselt a válás és fantáziálok, de ezen könnyű segíteni, felír egy gyógyszert, ezt szedjem rendszeren és úgy két hét múlva jöjjenek vissza. De mi lesz Theával? – kérdeztem. Elmúlik az magától - mondta - és megint az órájára nézett.

Tartoztam az ördögnek ezzel az úttal. A gyógyszert természetesen nem váltottam ki. Hazamentem nagyon fáradtan, letörten és lefeküdtem, mély álomtalán álomban aludtam. Amikor felébredtem kiderült, hogy Thea nagyon-nagyon nem óhajt elmúlni. A kompjuter mellett egy nagy, négyzetméteres különös kép volt bekeretezve és felállítva. Első pillantásra azt sem tudtam, hogy mit látok korom fekete háttérben vad vörös, hússzerű formák tekeregtek és egy leírhatatlan, talán tojás alakúnak tekinthető alakot képeztek, amelynek közepéből egyetlen rendellenesen kerek, csupasz, tágra nyitott zöldes szem meredt ki. Borzalmas volt.

Thea üzenete.

Képtelen vagyok kiutat találni. Sajnálom őt és sajnálom, hogy létrehoztam, de nem lehetek a saját gondolatom rabszolgája. Nem érdekelt

semmi többé. Sokat aludtam és az ébrenlét rövid, többnyire éjjeli órái alatt csak magam elé bámultam. Tízszer, százszor újra és újra felidézve az elmúlt hónapok történetét. Thea nem jelentkezett és én sem hívtam.

Végre valami jó is történik. Malion elment valami pszichiáterhez „sürgősen”. Nem tudom mi neki a sürgős abban, hogy hatalmi vágyait hogyan éli ki rajtam, de az a doktornő nagyon helyesen megnyugtatta, és hazaküldte. Szerelmi csalódásban az ilyesmi előfordul mondta. Ha tudná a kis hülye pina. „Szerelmi csalódás”, ugyan. Agresszió, elnyomás, férfiuralom. Egyre megy, viszont azóta Malion megszeliidülni látszik. Sokat alszik szerencsére és én akkor azonnal felkelek, rendben tartom a lakást, ha nincsen, aki összerondítja, nem is olyan nagy munka. Megpróbálkoztam a bevásárlással és a főzéssel is, bár eddig ezzel nekem nem kellett törődnöm, nappal ezt mindig Malion intézte, de most, hogy ő alszik nappal, olyan éhes lettem, hogy muszáj volt gondoskodnom a testről. Még fürdök is naponta. Az nagyon jó. Rendszeresen sétálok a városban azt is élvezem. Csak ez a férfi külső zavar, fogok venni néhány ruhát, meg egy rendes haját. Azt is ki kell derítenem, hogy Malion honnan szerzi a pénzt, mert ahogy látom előbb-utóbb elfogy. Talán az a Péter galériás tudja, egyszer láttam, amikor pénzt adott Malionnak. Meg tetszik is nekem. Fel kéne hívni, csak félek, hogy velem is veszekedni fog a kirúgott kis kurva miatt, pedig én nem is vagyok Malion.

Jé, cseng a telefon. Nem szokott. Felveszem.

- Halló

- Szervusz Malion

- Én Thea vagyok.

- Miféle Thea? A hang Malion hangja. Malion ne hülyéskedj légy szíves!

Kellene már a kiállítási plakát terve.

- Maga az Péter?

- Persze, de miért magázol? Még te sértődtél meg?

- Dehogyan sértődtem, de én nem Malion vagyok, hanem Thea.

- Ezt nem értem. És most nincsen kedvem a baromságaidhoz, a plakátról beszélj.

- Kedves Péter a plakátot én is megtudom csinálni, sőt már csináltam is egyet, csak a feliratokat kell rátenni.

- Na ez már beszéd! Felugorhatok megnézni?

- Persze, jöjjön.

Milyen ügyes vagyok. Ha jön rábeszélem, hogy az én képeimet is tegye a kiállításba. Az én képeim is „alkotások” még ha szomorúak is. Gyorsan csinállok róluk egészen nagy másolatokat.

*

Megint csengetnek, de ez nem a telefon. Lehet, hogy már itt is van a Péter.

- Jó napot Péter

- Szervusz Malion. Miért vagy meztelen?

- Én nem Malion vagyok, hanem Thea, mondtam a telefonba is, és itthon mi mindig meztelenül járunk, sokkal kényelmesebb.

- Nem lehet valaki Thea egy ekkora farkkal – vigyorgott a galériás és alaposan körbenézett engemt. Én egy piruettet csináltam neki.

- Igen ez az egyik problémám, de Malionnak ez van és sajnos nekem is hordanom kell.

- Mindig sejtettem, hogy nagy farkad van, dehogy ekkora... Szépfű.

- Nem vagyok fiú. Thea vagyok és lány.

- Na mesélj akkor erről. – egészen közel jött hozzám és éreztem, hogy megérinti a farkat. Nem fogta meg csak a keze külső részét szorította oda.

- Az úgy van, hogy mi egy testben lakunk, Malion és én. Van, amikor Malion van ébren és ő használja a testet és van, amikor én. Mostanában ez sokszor előfordul.

- Malion ugye hülyéskedsz? És az Edittel történt disznóságot akarod valahogy elütni.

- Ugyan. Azt a kis hülye pinát én zavartam el, mert hisztizett itt nekem.

- Jó, ne menjünk most ebbe bele. Felejtsük el Editet, szeretném látni a plakáttervet Malion.

- Thea. Mint már többször mondtam, jöjjön itt van a szobában.

- Fantasztikus. Ezt nem Malion csinálta. Ehhez hasonlót még sohasem csinált.

- Nem Malion csinálta, hanem én, Thea. Nemcsak ezt csináltam, hanem néhány másikat is, amelyeket szeretnék a kiállításon bemutatni. Itt vannak.

- Ezek se Malionok. Teljesen más stílus.

- Ez az én stílusom. Nem szeretem Malion kemény képeit.

- Azok is, ezek is jók. Semmi akadálya, hogy a kiállításra kerüljenek. Bár Malion, nem biztos, hogy jó, ha egy kiállításon két teljesen különböző stílussal mutatkozol be. Mindkettő új, de a fafejek összekötnek a régebbi képekkel, ezek meg nem.

- Nem is úgy gondoltam, hogy csak a többi mellé tesszük, hanem úgy, hogy megnyílik a kiállítás a fafejekkel és a megnyitó alatt én egy pillanatra eltűnök, átöltözöm és az igazi valómban, mint Thea, megjelenek és bemutatom az én képeimet, amelyeket addig letakarunk..

- Most már mindent értek! Malion beszállsz a showbizniszbe! Egy kis Performance! Transzvesztita átalakulás. Fantasztikus. A média biztos falni fogja Malion, de nem gondolod, hogy ilyen erős effektusokra neked nincs szükséged?

- Nehéz a maga feje Péter. Én Thea vagyok és erről az egésről Malion nem is tud, és én nem is akarom, hogy tudjon. Szeretném, hogy most vigye el a képeket, meg a ruhát, haját is adok hozzá. És majd szólok Malionnak, hogy csináljon plakátot, ezt úgyse engedné, abban biztos vagyok.

- Különös vagy. Lassan kezdek kételkedni abban, hogy tényleg te vagy Malion.

- Thea.

- Minden lehet. Elviszem a képeket, mert a kiállítást már hirdetem. Két hét múlva lesz a megnyitó. A plakáatterv azonnal kell, holnap legkésőbb vagy megcsináltatom valakivel.

- Hagyok üzenetet Malionnak.

- Ezt hogy érted?

- Miután mostanában nem beszélünk, mert ő haragszik rám, majd írok egy cédulát és azt elolvassa, ha felébred.

- Hát Malion lehet, hogy megbolondultál, de kurva jó képeket csinálsz. Ha kész a plakát hozd, vagy hívj és küldök érte valakit. Persze ezt a szép nagy farkad is elhozhatnád. Tudnék vele mit kezdeni.

- Ezt csak tőlem kaphatod meg, Theától. Tetszel nekem, majd meglátjuk.

- Megőrülök! Ez felmelegedett! Remek, Thea!

Elment, vitte a képeket, meg a ruhát. Írok egy cédulát a plakátról és lefekszem, hátha felébred.

Szörnyű fejfájásra ébredtem. Napok óta ki se mozdultam a lakásból, de minek is tenném. Kimentem a fürdőszobába és ott a tükörrre ragasztva megtaláltam Thea üzenetét, hogy Péter hívott és kéri a plakáattervet. Bassza meg a Péter a kiállítását, meg a plakátját is, nem érdekel. Odafirkantottam a cédulára: Nem érdekel semmi te szörnyeteg és visszamentem aludni.

Úgy látszik valami baja van. Testi baja nem lehet, mert én meg nagyon jól érzem magam. Őt meg semmi se érdekli. Ez jó, mert legalább engem enged élni. Mit csináljak a plakáttal. Elhívom megint ezt a Pétert és odaadom neki a szemet. Abból nagyon jó plakátot lehet csinálni.

- Péter?

- Igen, Malion.

- Thea vagyok.

- Jó, jó, de a hangotok ugyanaz és sohasem tudhatom meddig van kedved transzvesztit játszani.

- Nem vagyok transzvesztita, én nő vagyok, Péter.

- Jó, jó monddad, mi van a plakáttal.

- Malion azt mondta, gyere el a szemes képért és abból legyen plakát.

- Az nagyszerű, máris küldök érte.

Egy óra múlva csöngettek és egy egészen fiatal fiú jött a képért és olyan különös szemeket meresztett rá, nem egészen értem mit csodált, pedig rendesen borotválkozom is, sőt már a lábamról is leborotváltam a szőrt, így sokkal jobban nézek ki.

Később, telefonált a galériás, hogy miért nem öltözöm fel, azt a kisfiút egészen megbotrántoztattam a nagy farkammal és ő szereti a viccet, meg a szexet is, de az alkalmazottai nem mind melegek, ha kiállítást akarok próbáljak normálisan viselkedni.

Miért nem járhatok ruha nélkül a saját lakásomban? De furcsa dolgok vannak

*

Felébredtem, de nem teljesen. Először sötét volt, mintha Thea beszélt volna, azután sok ember nevetését hallottam és hirtelen úgy éreztem, hogy nem az ágyban vagyok, hanem valahol, valami tömegben. Thea hangja erősödött. Bezártságról beszélt, arról, hogy a falakt le kell rombolni és a teremtményeket szabadon kell engedni, senkinek sincs joga valakiket rabszolgaságban tartani. Hirtelen teljesen felébredtem és nem tudtam szóhoz jutni. Egy kiállításon voltam. Velem szemben részben ismerős vigyorgó arcok néztek valamit a hátam mögött, megfordultam és Thea betonképeit láttam. Álmodom? Lenéztem magamra. Női ruhában voltam és a fejemről egy fürtös hosszú hajú paróka lógott le. Thea!

- Thea! Hol vagyok

- Ne izgasd fel magad szívem. A kiállításon, de minden ügyesen el van rendezve. Én hagytam neked üzeneteket, de mindre azt írtad, hogy nem érdekel. Most várj, amíg befejezem a megnyitóbeszédem, azután mindent elmesélek.

Állati üvöltésben törtem ki. Letéptem magamról a parókát és a ruhát, nem volt alatta semmi és meztelenül álltam a tömeg előtt, az emberek arcáról eltűnt a vigyor, csönd lett és mindenki ijedtnak látszott, én pedig rájöttem, hogy tényleg a galériában vagyunk, a fafejek is ott voltak. Örjögve kirohantam, bezárkóztam Péter egyik kicsi szobájába és zokogni kezdtem.

Lassan besötétedett és én is megnyugodtam valamennyire. Ezt a szégyent. Nyílott az ajtó és Péter jött be.

- Ezt a végét talán nem kellett volna, de az egész nagyon hatásos volt Thea, holnap az egész sajtó tele lesz veled.

- Én Malion vagyok.

- Na végre. És hol van Thea.

- Elnyomtam dühömben.

- Azt akarod mondani, hogy tényleg ketten vagytok?

- Sajnos igen. Egy jó pszichiáterre van szükségem. Nagyon nagy bajban vagyok Péter.

- Én azt hittem csak hülyéskedsz, ne haragudj. Ha akarod felhívom a Vízváryt, már holnap fogad, nekem jó barátom és transzszexuális specialista.

- Hívjad. Adjál valami rendes ruhát.

Hazamentem, másnap reggel kell ehhez a Vízváry professzorhoz mennem.

Remélem nem az óráját fogja nézegetni.

*

Tényleg egészen más volt. A klinikán, kellemes dolgozószobájában beszélgettünk. Azzal kezdte, hogy Pétertől tudja, hogy nagy bajban vagyok, de Pétertől függetlenül ismeri a képeimet és nagyon értékesnek tartja a munkámat. Egészen biztos, hogy tud segíteni, bármi is a problémám. Mindent mondjak el, az apró részleteket is, az egész napját rám szánta. Kezdetnek nem volt rossz. Mégis igyekeztem röviden összefoglalni mindazt, ami Szilvia távozása óta velem történt. Időnként belekérdezett, részleteket kellett elmondanom, semmin

sem csodálkozott és el tudta velem hitetni, hogy érdeklő, amit mondok. Dél volt mire befejeztem.

- Már dél van, mondja művész úr van kedve velem ebédelni, mert még rengeteg kérdésem van?

- Természetesen.

- Van egy kellemes vendéglő itt a klinikától nem messze, akkor menjünk át, ott soha sincsen zsúfoltság és tudjuk folytatni a beszélgetést.

- Menjünk.

- Legelőször is azt szeretném kérdezni, hogy Thea, akivel persze külön is akarok majd beszélni, hallotta-e amit nekem elmondott és hallja-e most amit beszélünk.

- Majdnem egészen bizonyos vagyok benne, hogy nem, mert nagyon erősen koncentráltam arra, hogy csak én lássak és halljak és egy idő után úgy éreztem, hogy felhagyott a kísérletezéssel az együttes érzékelésre. Ezek szerint hisz nekem és semmi különösét nem lát abban, hogy a fejemben még van valaki?

- Drága művész úr! Harminc éve vagyok pszichiáter, kevés újat tudnak a betegeim mondani, bár megvallom, hogy ilyen esetem még nem volt, de elvileg elképzelhetőnek tartom a kettős személyiség kialakulását. Az irodalom persze ismer hasonló esetet, sokféle kettős, sőt többszörös személyiséget leírtak már, de ezek mind korai traumákhoz kötődtek, spontán jelentkeztek és többnyire nőknél. Valamint, és nagyon fontos, újabban sokan azt gondolják, hogy ezek az esetek nem voltak valóságok, hanem a pszichiáterek aktív sugallatára alakult ki a többszörös személyiség szindrómája és a tünetek inkább a hisztéria kategóriájába sorolhatóak.

A maga esete, az, hogy valaki tudatosan felépít egy másik személyiséget és ez olyan jól sikerül, mint mondja ez egészen egyedül álló. Erre a maga művészi alkotókészsége jó magyarázattal szolgál.

A „teremtés” nagyon kockázatos szenvedély, az emberek sokszor hoznak létre olyan dolgokat, amelyeken azután nem tudnak uralkodni. De engedjen meg néhány nagyon fontos további kérdést és arra kérem, hogy aprólékos, részletes válaszokat adjon, majd később elmagyarázom miért van erre szükségem.

- Igyekszem professzor úr.

- Nos, akkor meséljen nekem az egészen korai gyermekkoráról. Milyen életkorra emlékszik egyáltalán vissza, melyek a legkorábbi emlékei?

- Az időpontot persze nem tudom pontosan, de a szüleim elbeszéléseiből úgy gondolom, hogy olyan három éves korú lehettem, talán még fiatalabb, mert négy éves koromban költöztünk fel Pestre és abból az időből már nagyon sokmindenre emlékszem. Addig szüleim vidéken éltek a legelső élményem, amire emlékszem, hogy apámmal, anyámmal együtt vagyunk az ágyban, és mindhármunk fülén egy-egy fejhallgató van és egy nagyobb műanyag dobozhoz csatlakoznak a fejhallgatók zsinórjai, valami zene szól a fejhallgatókból. Később mondta apám, hogy ez egy detektoros rádió volt. Szüleim csavargatnak egy nagy gombot a doboz tetején, én is megpróbálom, de nagyot csapnak a kezemre és én sírni kezdek. Egészen biztosan ez volt a legelső.

- Tud még ebből az időből?

- Persze. Volt egy nagy fehér mackóm, a Baki, amit nagyon szerettem és mindenhova magammal akartam vinni, pedig majdnem akkora volt, mint én magam. Anyám általában igyekezett lebeszélni róla, mert mindig neki kellett azután cipelnie. Egyszer Mogyoródon mentünk a nagymamámhoz, jó messze laktak tőlünk és én megint ragaszkodtam a mackóhoz és akkor anyám azt mondta, hogy jó, hozhatom, de ő akkor se fogja cipelni, ha ott kell valahol hagyni. Én vittem, idővel persze nagyon nehéz lett és akkor elkezdtem panaszkodni, hogy ez a dög minek is jött velünk. Anyámék nevettek.

- Na, kérek még egy utolsót ebből a korból

- A vidéki kis ház kertjében vagyunk és apám le akar fényképezni minket anyámmal. Nekem anyám elé kellett állnom és valahova nézmem. Én nagyon

untam az egészet, sokáig tartott és addig-addig fészkelődtem, amíg anyám megpofozott. Azután legörbült szájjal, mereven álltam. Még arra is emlékszem, hogy apám korholta anyámat, nem kellett volna, hiszen még kicsi és türelmetlen.

Közben hozták az étlapot, választottunk és közömbös dolgokról, az ételről, utazásokról beszélgettünk. A professzor bejárta a világot és jó történetei voltak az úti emlékeiről.

A kávé után visszamentünk a klinikára, ahol arra kért, hogy pár percig maradjak egyedül, néhány telefonját kell elintéznie, de azért is, mert hívjam Theát és készítsem fel arra, hogy vele beszélgessen. Reméli, hogy erre hajlandó lesz. Ne erőszakoskodjak vele - intett.

- Thea!

- Mit akarsz? És miért nem engedsz látni és hallani? Nem ebben egyeztünk!

- Thea, nehezen jövünk ki egymással és én segítséget kértem egy pszichiáter professzortól, aki külön-külön akart velünk beszélni, veled is akar és azt én sem fogom hallani. Kérlek, légy vele egészen őszinte.

- Neked kéne őszintének lenned és elmesélned, hogy hogyan bánasz velem.

- Elmeséltem Thea.

- Képzelem.

- Itt jön, én visszavonulok.

- *Nos, melyikükhöz van szerencsém?*

- *Nem hiszem, hogy itt bárkinek is szerencséje lehetne, persze ez magán is múlik majd.*

- *Akkor Thea.*

- *Akkor az.*

- *Nézze, én segíteni akarok maguknak, sokféle megoldása lehet egy ilyen helyzetnek.*

- *Ki akar irtani mi? Majd elfelejtődök, ahogyan az a kis pszichológus kurva mondta.*

- Nem, Thea, nem gondolom, hogy egy kifejezett személyiséget csak úgy el lehet felejteni, de ha hajlandó őszintén együttműködni velem, akkor bizonyosan kitalálunk valamit.

- Mi az amire gondol?

- Még nem gondolok semmire, mert nem ismerem magát, nem tudom, hogy mire képes, mire hajlandó, mit szeretne és különösen ez utóbbi nagyon érdekel.

- Mit szeretnék? Egy testet, amiben csak én vagyok és amelyiknek csak én dirigálok és ami nem ilyen nagy, formátlan és szőrös. Egy női testet szeretnék! Érti?

- Persze, hogy értem. Az ember nemcsak megformált gondolat, hanem érző, tevékenykedő test is.

- Tudom, utánanéztem, a Dani szubsztanciái.

- Miféle szubsztanciák?

- Ne adja nekem itt a tudatlant. A mesterséges intelligenciákról van szó.

- Arról valóban sokat tudok, de ki az a Dani?

- Valami barátja lehet Malionnak. Mérnök vagy orvos, nem tudom én nem ismerem. Malion nem mondta?

- De említette, de én most magával beszélek, nekem el kell döntenem ki az igazi, ezért a beszélgetés során nem támaszkodhatom arra, amit a másik mondott.

- Nem tudom, hogy megbízhatok-e magában?

- Próbálja meg. Mit veszíthet? Így nyilvánvalóan nem élhetnek tovább, valamit ki kell találnunk. Mondja el, hogy maga mit szeretne.

- Már elmondtam, csak nem látom, hogy hogyan juthatnék hozzá. Ha Maliont valahogyan el lehetne mellőlem tüntetni persze, akkor ezzel a meglévő testtel is elboldogulnék, egy-két műtét, hormonok. Élhetném a magam életét.

- Igen, ez is egy változat, de ehhez nagyon erős személyiségre van szükség, ne gondolja, hogy olyan könnyű a másik emlékeit kiradírozni, pláne egy

hormonterápiával, ami alaposan fölforgatja a szervezetet. Elmondaná nekem a maga történetét?

- Miféle történetet? Thea vagyok, fotográfus, most volt a kiállításom Malionnal, aki itt van velem és folyton basáskodik rajtam, pedig milyen szépen élhetnénk együtt.

- Igen ezeket mind tudom, de más történeteket szeretnék hallani. Emlékszik a mamájára?

- Nem. Nekem nem volt olyan.

- Nem furcsállja ezt? Mindenki más sok érdekes történetet tud a mamájáról mesélni.

- Meséket én is kitalálhatok, de azt kérte legyek őszinte. Nem volt mamám.

- Mi a legrégebbi emléke saját magáról?

- Jógauülésben ülök és nézem a saját farkamat.

- És még?

- A jégszekrénynél állok és eszem valamit és olyan finom volt. Meg az áruház, amikor Malionnal először voltunk áruházba és láttam azt a sok csillogó holmit, az nagyon érdekes volt.

- Maga szerint ön hogyan jött létre?

- Fogalmam sincsen, időnként Malion is ezzel kínoz. Azt állítja, hogy ő „teremtett”. Mintha csak úgy lehetne embert teremteni. Én is megpróbáltam, de ilyen nincsen. Malion hazudik, hogy engem megalázzon.

- Jó, ezt értem, de mégis, maga olvasott, sok mindenről tudó, kultúrált nő, csak van valamilyen elképzelése saját magáról.

- Én azt hiszem mindig voltam, csak nem tudtam beszélni, látni, hallani, érezni, gondolkodni. Csak önmagamban voltam és azután egyszer, lassan elkezdődött, előbb gondolkodtam, azután ezt-azt éreztem, és egy nap láttam. Az csodálatos volt.

- Hogyan került férfitestbe?

- Ezt nem tudom, azt sem, hogy miért volt ott már valaki, de nagyon nem örülök ennek.

- Kezdetől fogva nem szereti?

- Nem szeretem? Gyűlölöm! Régen szerettem persze, olyan kedves volt velem, sokat beszélgettünk, mulattunk és olyan jól élhetnénk együtt megint, ha nem változott volna meg és nem akarna folyton uralkodni rajtam. Segítsen kérem nekem! Én igazán nem akarok semmi rosszat csak élni, tapasztalni, gondolkodni. Ehhez jogom van, nem?

- Persze, persze. Most megkérem engedje vissza Maliont.

- Fog segíteni?

- Feltétlenül, de még többször kell mindkettőjükkal beszélgetnem. Kiadtam magam, de olyan szimpatikus volt, ha kikérdezi ezt az idióta Maliont rá kell jöjjön, hogy én vagyok az igazi, hogy nekem kell segítenie. Hátha.

- Malion művész úr!

- Igen én vagyok, egyedül.

- Milyen színű volt az a maci?

- Amint mondtam, fehér és nagy bozontos szőre volt.

- Elnézést, csak meg akartam győződni, hogy valóban ön az. Beszéltem Theával. Biztosan nem hall minket?

- Egészen biztosan.

- Nos, nagyon súlyos a helyzet, ő magát szeretné eltüntetni.

- Megáll az eszem! És ezt én csináltam.

- Ne tulajdonítson most ennek ilyen eltúlzott jelentőséget, az ember sok mindent csinál, de ha a csinálmányai valakik lesznek akkor persze a maguk életét akarják élni, legyenek személyiségek vagy egyéb rendszerek.

- Egyéb rendszerek? Azok mik?

- Azt gondolja, hogy csak a személyiségek teremtéséből származnak problémák? Az emberiség történelme tele van a teremtmények lázadásával, a városok, a piac, a technika mind ilyen teremtmények, nem valakik ugyan, de

védelvezik magukat, nem akarnak szolgálni és az ember fölé kerekedtek. És még jönnek a komjuterek, hihetetlen dolgok történnek majd, de szerencsére ezeket a problémákat nem nekem kell megoldanom.

A maga problémáját viszont világosan látom és meg is tudom oldani.

Mindkettőjünkkel beszélgettem, teljesen nyilvánvaló, hogy csak magának van valódi fejlődéstörténete, ami egy normális személyiség szerves tartozéka. Ha Thea önállósodna, elképesztő dolgokat művelne, mert hiányoznak belőle a megfelelő gátlások, azok az érzelmi élmények, amelyek egy embert emberré tesznek. Thea csak egy jól kidolgozott, különös gondolat, el lehet őt felejtetni, pontosabban meg lehet szakítani a létezését, mint személyiségét, emléke persze megmarad.

- Remélem nem úgy gondolja, hogy most menjek és felejtsem el, amit a kolléganője is javasolt a szakrendelésen.

- Nem, nem, dehogy. Ehhez magának segítségre van szüksége. Be kell feküdjön hozzánk két-három hétre. Különböző kezeléseket kap és pszichoterápiás segítséget, amíg tiszta nem lesz.

- Amíg tiszta nem leszek? Mintha narkós lennék?

- Bizonyos értelemben az is. A memóriáját át kell rendezzük. Ez nem könnyű és még veszélyes is, előfordulhat, hogy átmeneti időre elfelejt majd magának fontos dolgokat. Nehéz periódusnak néz elébe, de sikerülni fog.

- Nincs más választásom, az öngyilkosságon kívül.

- Fontolgatta?

- Az idevezető úton igen.

- Csacsiság! Van segítség. Arra kérem, holnap reggel nyolcra jöjjön és hozzon be egy nagy bőröndnyi tárgyat, amelyek a maga számára fontos emlékek. Képek, levelek, esetleg csecsebecsék, könyvek. A felépülésnél szükségünk lesz rájuk, segíteni fogják a saját memóriája visszatérését. Lehetőleg ma már ne fogyasszon alkoholt.

- Mi lesz ha Thea valamit csinál miközben alszom?

- Igen ez probléma lehet. Adok magának egy altatót, amit fél órával a lefekvése előtt vegyen be, ez mindkettőjüket elaltatja és felébredéskor öltözzön és azonnal jöjjön be.

- Mit mondjak Theának?

- Természetesen ne mondja, hogy mire készülünk, azt mondja, hogy további vizsgálatokra van szükség és még vele is többször akarok beszélni. Más kérdése?

- Nincsen. És köszönöm. Reggel itt leszek pontosan.

- Viszontlátásra.

*

Mélyen aludtam és pontosan hétkor ébredtem. Borotválkozás közben megszólalt Thea:

- Miért nem engedted az éjjel felkelnem?

- Én nem akadályoztalak semmiben, kaptam egy altatót a professzortól és mélyen aludtam. Tőlem azt csinálhattál, amit akartál.

- Hazudsz! Hazudsz! Érzem, tudom, hogy megakartok ölni.

- Ugyan, hogyan tudnánk megölni, amikor én is itt vagyok.

- Az a professzor biztosan kitalált valami szörnyűséget, de én nem akarok nem lenni. Olyan szépen élhetnénk Malion, ketten. Én szeretlek. Kérlek ne engedd.

Nem válaszoltam, szerettem volna már túl lenni az egészen. Lementem és beültem a kocsiba, elindultam. Ekkor megint megszólalt:

- Édes Malion! Hova megyünk?

- A klinikára.

- Oda én nem akarok! – zokogni kezdett. Olyan furcsa volt, mert én is zokogtam. Ültem az autóban és zokogtam.

*

Biztosan megölnek. Két vad férfi. Olyan erőszakosak.. Nem akarom, nem akarom! Mit tehetnék, hogy megálljunk?

*

- Thea szép.

--

- Thea szereti Maliont.

--

- Thea okos.

--

- Thea szótfogad,

--

- Thea jó lesz.

- Hallgass már el!

- *Thea, nem akar! Thea, átveszi a kart és a kezét!*

Moebius szalagja

August Ferdinánd Moebius matematikus szalagját mindenki ismeri. Ha egy szalag szabad végeit úgy ragasztjuk össze, hogy az egyik vég fordított, akkor a szalag két oldala egyetlen körülhatárolt felületként viselkedik a háromdimenziós térben. Nincsen "másik" oldal, csak egyetlen felület és csak egyetlen él van. A felület bármely pontjáról elindulva az egész terület bejárható, anélkül, hogy egy élen kéne megfordulni, nem orientált mondják szakszóval.

(Anyám egy szörnyeteg! Kilencvennégy éves, kezdődő elbutulás, persze sohase volt egy lángész. Megint egy fontos tárgyalást kellett elhalasztanom miatta. Mégiscsak az anyám, bár sohase szerettem. Mindig beleavatkozott az életembe az ő harsány agresszív modorában. Harminc éve már, hogy nagy veszekedések után elköltöztünk tőle, mert kaptunk lakást és ő egyedül maradt. Sokáig tartott, amíg belátta, hogy egyedül van. Eleinte gyakran jött, hogy „segítsen” azaz mindenről kikérdezzen, mindenben kéretlen tanácsot adjon, átrendeze a lakást, ha a gyerekekkel egy órára egyedül hagytuk, beleolvasson az asztalon hagyott jegyzeteimbe, és kérdéseket tegyen fel, kikutassa Kriszta táskáját és letolja, hogy miért olyan drága kozmetikumokat vásárol, meg hasonlók. Amikor a gyerek is megutálta „Nanát” nem hívtuk többet, nem mentünk hozzá együtt. Én mentem csak, havonta egyszer, meg karácsony napján, délelőtt.

„Hogy van Mama?” – „Megvagyok drága kis Ferikém! Megvagyok, de tudod ez a szomszéd...” és itt mindig valami elrémítő történet következett

valamelyik szomszédról, aki gonosz, agresszív és haszonleső volt és persze szegény ártatlan anyámat üldözte. Mindegyik. Nyolcvan is elmúlt, amikor már látszott, hogy nem lehet magára hagyni. Elkoszosodott, elhízott és még több és még hosszabb borzalmas történetet tudott a szomszédokról. Takarítónőt fogadtam, aki hetente kitakarított, de gyakran kellett újat keresni, mert mindegyik „büdös kurva” volt, akik kilopják a szemét és egyébként is rettenetesen rosszindulatúak. Aztán a szemműtete, ami ugyan jól sikerült, de többet nem volt hajlandó elhagyni a lakást, még a TV-t se nézte, kiderítette, hogy árt neki a sugárzás, rákos lesz tőle. Egész nap csak ült a fotelben és nézett maga elé, vagy halkán beszélt magában, persze lehet, hogy csak akkor ült le, amikor meghallotta a kulcs csörgését a zárban, mert nagyon szerette megrendezni a dolgokat, kiváló színésznő lehetett volna, kár, hogy más pályára sodorta az élet. Hetente kezdtem járni, beköltöztettem hozzá egy gondozót, Zsuzsi nővért, aki egy angyal, mert kibírja és rendbentartja, ugyan anyám szerint ő is egy бүdös kurva és erőszakoskodik vele, de legalább van valaki nála állandóan. Anyám egy elviselhetetlen szörnyeteg.)

- Éppen itt volt a doktor úr, - újságolta Zsuzsi nővér
- Meg is vizsgálta?
- Hogyne, még ilyen tesztek is csináltak együtt, a Mama nagyon vidám volt és jókat beszélgettek.
- Gondolom. Szeret színéskedni.
- Ugyan Mérnök úr, csak ilyenkor kicsit összekapja magát, a doktor úr nagyon tudja beszéltetni.
- Beszél ő magától is napestig
- Ezt azért nem mondanám, néha egész délelőtt nem szól egy szót sem, csak csendben sírdogál vagy néz a plafonra. Mondta is a doktor úr, hogy naponta kellene vele beszélgetni régi dolgokról, mert ha próbál emlékezni, az nagyon lassítja a folyamatot.

- Hát kérdezzesse!
- Kérdezgettem én, de nekem nem mond semmit, azt mondja, hogy semmi közöm hozzá, ami persze igaz is, én csak kiszolgálom, nem vagyok a barátnője vagy rokona, nem vagyok én senkije. A Mérnök úrnak kellene kérdezgetni, úgylis tetszik jönni minden második nap, legalább hamar elszalad az az egy óra.
- Jól van Zsuzsi, menjen nyugodtan, majd igyekszem.
- Megyek már, a gyógyszereket ne tessék elfelejteni, idekészítettem ebbe a kis tányérba.

*

- No, Anyám. Vegye be a gyógyszereit, itt vannak.
- Drága kis Ferikém, úgy örülök, hogy megint eljöttél. Rettenetesen örülök neked. Már nagyon régen nem láttalak.
- Ugyan Anyám, két napja voltam itt.
- Két napja? Nem is emlékszem rá drága kisfiam, nagyon régen voltál.
- Két napja. Vegye már be azt a gyógyszert!
- A gyógyó bent van.
- Meséljen nekem valamit.
- Mit meséljek én drága gyerekem? Nem történik itt semmi.
- Magáról meséljen, a szüleiről, nagyapáékról.
- Az én szüleimről?
- Igen, igen!
- A szüleim...Édesapám adonyi volt a Tisza mellől. Volt neki felsőfokú végzettsége, öt nyelven beszélt. Először magyarul az ő anyanyelvén, utána németül. Németül beszélt, angolul beszélt, olaszul beszélt, románul beszélt. Öt nyelven beszélt. Engem is tanított, németül tanított engem és mikor már elkezdett engem tanítani egyszerűen nem állt velem szóba magyarul csak németül, ha magyarul beszéltem egyszerűen elfordult és nem tárgyalt velem.
- Milyen szakmája volt?

- Édesapám kitanulta az ácsmesterséget, de ő főiskolát végzett építész volt. Igen, akkor kitanulta az ácsmesterséget megvett minden szerszámot és nagy gerendákat. Nagy bárddal, hatalmas bárddal gyönyörűen megdolgozta azokat a gerendákat, olyan szép lett, hogy az ember a nyelvével hozzá tudott érni. Nem volt szálkás. Ilyen kút, hogy is hívták ezeket a kutakat? Nem kútháznak hívták ezeket, valami másnak. Óh, nagyon becsülték őt. Jakab mester volt. Jakab Márton. Elhívták, olyan gyönyörű munkákat készített, kútrovásokat, igen, rovásnak hívták. Kútrovásokat készített, avval az apró kis lécekkel körül, levagdosta, vékonyra a léceket, keresztbe és még meg is festette őket és az nagyon tetszett mindenkinek. Azt árulta, azon ő nagyon sok pénzt keresett.

(Persze, öt nyelv, meg főiskola. A fantáziád működik anyám, nem a memóriád. Nagy tahó ácsmester volt nagyapa. Engem is mindig lejárattál a nagyzási mániáddal. A Ferike egy lángész! A Ferikére büszke az egész egyetem, a professzora meghívta a lakására! Mesélte mindenkinek. Igen, mert megbuktam fizikából és az öregnek nem volt ideje bejönni vizsgáztatni, ki kellett kutyagolnom hozzá, Óbudára.)

- És a nagymama?

- Az Édesanyám a Borlai családból származott. Édesanyjának volt két lánya, Johanna az anyám, és Sarolta, és egy fia, István, volt az én keresztapám, az lett az én keresztapám.

- Testvérei?

- Várjál csak, hogy is volt? Sok testvérem volt. Igen. Édesapámnak hat fiútestvére volt és elhatározta, hogy neki is hat fia lesz. Két fiú meg is született Lacika és Istvánka. Nagyon szép fiúcskák voltak és harmadiknak én születtem meg. Volt egy kezdő orvos és egy nagyon jól képzett bábanéni. Várnai néninek hívták kövér, dundi, mindenki nagyon szerette a faluban. És hát fölkiáltott, hozott engem és fölkiáltott, hogy egy gyönyörű kisleány! És erre édesapám

fölugrott dühibe és azt mondta, hogy le van szarva! És fölmarkolta az összes pénzt, amit talált. Anyám az asztalfiókban tartotta a pénzt, ott fölmarkolta, úgy, hogy még az ő jegygyűrűje is belekerült és elgurult, elvesztette apám. És elment a kocsmába. Már három napja ivott a kocsmába. Anyámnál erre a gyermekágyi láz is föllépett. Ment az orvos és bement a kocsmába és azt mondta neki, hogy kedves Jakab mester, ha nem akarja, hogy a két kistfia vagy a három gyermeke árva legyen, mostohát kapjon, akkor menjen haza és törődjön a feleségivel, mert baj lesz.

- Otthon szült a nagymama?

- Mindig otthon szült, akkor valahogy a kórházi szülés sokba került és annyi pénzünk nekünk sohasem volt, szegények voltunk. Én mindig úgy éreztem, hogy egy menhelyi gyerek vagyok. Ott, akkor volt menhely, gyermekmenhely volt, de a hatóság kiadta a menhelyi gyermekeket a gazdáknak pénzért és adott nekik jó öltözetet, bakancsot, de a gazdák a bakancsot például rögtön pénzzé tették.

- Dolgoztatták őket?

- A kisgyerekeket alaposan, alaposan dolgoztatták. És jó szíjjal elverte, ostorral, a gazda és akkor oda kellett menni, és kezet csókolni, hogy köszönöm szépen kedves apám a verést, mert hogy tanították őt, így mondta ugye, magam láttam. Hát, volt nekünk is ilyen menhelyi gyerekünk, és akkor az olyan volt, hogy Ferikének hívták, jó magas, szép gyerek volt. Tudott dolgozni, kecskét legeltetni, meg... volt neki egy öccse azt Szeszinek hívták de annak olyan óriási feje volt, nem tudom hány kilós, azt minden nap meg kellett fürösztetni és azt az én anyám szorgalmasan fürösztgette és rendbe tartotta nagyon és akkor hát ez a Feri nagyon hálás volt anyámnak. Volt úgy, hogy anyám kiabált, én magam hallottam: „Feri, Ferike, gyere enni.” „Majd előbb szarok, aztán majd eszek” – válaszolt. A mama csak kacagott rajta, apám dühös volt, mert már unta nagyon, egyáltalán azt a fiúcskát is ottan, unta.

Egyszer azután megkérdeztem, mert én mindig azt hittem, hogy én egy menhelyi gyerek vagyok és el akartam menni ehhez, a... Dancs kisasszonynak hívták a menhelynek a vezetőjét, az igazgatóját. El akartam menni, hogy odavegyenek. Jaj, édesanyám borzalmasan vert engem. Apámnak volt egy nádpálcája - mi csak kutyás botnak hívtuk gyerekek - egy rubin kő volt a kutya szeme és azzal ütött vert, de kegyetlenül, a többit nem, a többi gyerekhez nem nyúlt, csak engem.

(Ezt jól megtanultad, a verést. Szegény Kriszta milyen fölháborodva hívott fel annak idején, vagy harminc éve, hogy a Nana megőrült, egy vesszővel verte meg a három éves Karcsikát, mert nem köszönt szépen a szomszédasszonynak. Verte az unokáját, aki egybéként nagyon illedelmes, szófogadó kisfiú volt és mint kiderült azért nem köszönt, mert tele volt a szája csokival. Mindig szadista állat voltál anyám, engem is mennyit vertél kicsi koromba. Jöhetne már ez a Zsuzsika. Kettőre várom a cégnél a szlovák partnert, ezer darabos szállítás, nem akármilyen. Udvarhelyi villanymotort mindenkinek! Milyen jól bejött ez a vállalkozás. Felfutott a kis villanymotorgyár, már az új épületben gyártunk. Jövőre hazajön Karcsi Németországból, átveszi a céget, mindent megtanult, ami ehhez szükséges. És én végre megpihenhetek egy kicsit szegény Krisztával. Órá is ráfér majd egy kis nyugalom, lazaság, utazás. Utoljára talán vagy húsz éve voltunk együtt a Balatonnál, azóta csak a munka, tervezés, építkezés, bankok, kölcsönök, kemény harcok a piacon. Elég volt, lassan én is hetven leszek.)

Később, amikor már nagyocska voltam, szép kislány voltam. Édesapám viszont nagyon szeretett és Manyikának hívott az anyám pedig a szó legszorosabb értelmében féltékeny volt rám. Na, mostan volt ilyen dolog, ilyen vödör, olyan szürke vödör és egész éjjel, akinek kellett pisilni az kiment és belepisilt a vödörbe.

- Erre én is emlékszem, ott volt a sparhelt mellett.

- Igen, igen. És akkor reggel fogta valaki, kivitte és kiöntötte. Volt ott egy darab kertecske és ottan ásva egy gödör és oda. De anyám fogta és nem engedte.

Nagyon szép voltam és ilyeneket csinált például. Saját magát heccelte, mert már nem tudott mit csinálni, hogy menjek el a boltba. Mondtam igen anyuskám, és mit hozzak. Nem mondta meg, hogy mit hozzak, a világért se mondta meg, hogy mit hozzak, hanem heccelte saját magát. Jaj mit fogok vele csinálni, Jaj Úristen! És heccelte magát. Déli tizenkét óráig. Akkor, akkor egyszer csak megmondta, hogy mit kell hozni, de előbb a vödröt, amibe az egész család belepisilt, ki akartam vinni a vödröt, nem engedte, és akkor nem tudtam, hogy miért és végül ráborította a fejemre. Nahát itt van most már a Manyikája, majd szagolgassa ugye, így. Kétségbeesetten sírva mentem és hát el akartam menni ehhez a Dancs kisasszonyhoz, de a keresztanyámmal találkoztam.

Keresztanyám az Istvánnak volt a felesége

- Hogy hívták?

- A keresztanyust? Mindjárt meg fogom... Récsán, Récsán Margitnak hívták. Az édesanyja nagyon finom süteményeket sütött mindig. Nekem adott és küldött zacskóba. A keresztanyám szőnyegszövő volt, igen szőnyeget szőttek, ottan volt ő egy szövő. És akkor sírva elpanaszoltam, hogy mit csinált anyám és akkor mondta, hogy ne menj a Dancs kisasszonyhoz a világért se, mert apád agyon ver. Ne menj oda, mert az övéké vagy és elmesélte, hogy hogy történt az én születésem. És akkor én akartam ezt anyám szájából hallani. Egyszer, egyszer jó kedve volt és dúdolgatott és akkor odamentem és megkérdeztem: anyuskám én kié vagyok? Anyuskám, tessék megmondani, mondja el nekem maga is, hogy van ez, mert már én hallottam. Melyik bűdös kurva mondott el ilyeneket? Mondtam, hogy a keresztanyus. Én kérdeztem, mert el akartam menni Dancs kisasszonyhoz, hogy helyezzen el, mert itt nagyon vernek engem. No az köllött volna, az apád jól agyon vert volna.

- Nem mondta, hogy nem igaz?

- Azt mondta, meggyűlöltelek. Apa három napig a kocsmába volt, ugye elitta az összes pénzt, ő meg lázas lett aszonta, hát meggyűlöltelek. Hát már bocsánatot kérek, azért meggyűlölt engem, mert ők egy jót... úgy hívták, hogy izélés, Jót izéltek, hát azért engem gyűlöltek.

- No jó, mára elég lesz. Itt a Zsuzsika, nekem mennem kell.

- Muszáj menned édes kisfiam, ugye muszáj. Agyon dolgozod magad, én meg csak itt üldögélek egész nap egyedül.

- Nincsen egyedül, itt van a Zsuzsika.

*

- Vegye be a gyógyszereket!

- A gyógyó bent van.

- Na, folytassa a mesét!

- Milyen mesét drágaságom?

- Tegnap előtt mesélt a nagyapáékról, most magáról meséljen. Milyen volt, amikor gyerek volt? Mire emlékszik vissza a legkoraibbról?

- A sok borzalmas verésre kisfiam. Úgy, de úgy vert, hogy például már iskolába jártam és az iskolai tanárnő elvitt bennünket a zöldbbe kirándulni és ránk szólt, hogy vetközni, a kis bugyi az rajtunk maradhatott, de a felső részt azt mindenki vegye le. Én is gyorsan vetközni kezdtem, hát szörnyű botütések rajtam mindenütt, hát gyorsan visszavettem. Etelka néninek hívták a nagyon szép tanárnőnket, tornatanár... és akkor miért nem vetközöl? Nem mertem megmondani, mert ha megmondom, akkor visz a hatósághoz, mert vitt volna a hatósághoz és ugyancsak én szenvedtem volna mindenképpen, csak némán hallgattam és Etel néni mondta, hogy csúnya, dacos, rossz viselkedésű vagyok én. Pedig nagyon szerettem tanulni, iskolába járni, olvasni.

Én a Szilhát utca negyvenben születtem. Volt szemben egy család a Kolos. A legkisebb lányuk volt a Lidike, de volt egy nővére az Erzsike, de ők

úgy hívták, hogy Örzsi. Örzsi. Az egy irigy nagyon szörnyű irigy volt, csúnyán nézett. Az a kis Lidike az volt a legkisebb lány.

Volt egy kondás, aki jött a falu végéről, tehénszarvból volt a furulyája és minden házhoz elment és minden háznál kinyíltak a kapuk és mentek az állatok a tehénkék, malackák mindenféle jószág futott oda. És akkor ez a kis Lidike... És akkor a gazdák kerítésén alul szíjakkal felfüggesztve volt egy ajtó, amin az állatok reggel kimentek és este, amikor jött a kondás vissza, bejöttek. Volt egy deszka darab, ami szíjjal oda volt erősítve és a malackák ott egyszerűen kibújtak és szaladtak a dudaszó után. Mikor a szülők elmentek kapálni, dolgozni és hoztak haza fiatal kukoricát és a Lidike ezt megfőzte és mi ...én nagyon jól emlékszem bemásztam és bebújtam ugyanúgy, mint a malacok, együtt oda Lidikéhez és Lidike adta a kukoricát. A kislányom a Lacika egy nagyon finom lelkű fiúcska volt és ő nem fogadta el, pedig Lidike neki is főzött, mert szégyellte, hogy mi oda bebújunk, és hogy megyünk. kukoricát kunyerálni .

- És még Szilhát utcából jártál iskolába?

- De most képzeld el Édesapámnak fölfogását. Anyámnak nagyon szép fehérneműje volt madérának hívták a hímzést, gyönyörű. Varrt egy madeirás szoknyácskát nagy masnival meg mindennel és apám fillérekért úgy emlékszem öt pengőért tudott volna venni kis lakcipőt, amit árultak, olyan kicsi volt a lábam még most is csak 34-35-öst hordok. Most az egyik csak 33 a másik nagyobb. És akkor egy szegény, úgy hívták, hogy menhelyi kutyák, szegény kis gyerekecskéket és megvette egy menhelyi kutya bakancsát apám és azt adta rám a gyönyörű rózsaszín csodálatos ruhához, amihez a lakkcipő illett volna, amit ő kacagva kifizethetett volna, de inkább a bakancsot vette. Nagyon sírtam. Jött a tél, volt egy kishúgom Icuka, Ilonkának hívták. Én nagyon istenfélő voltam, imádkoztam és utánam még született Icuka, Sárka, Aranka még három kislány. Én nem tudom, de úgy éreztem, hogy a jó Istenke rendezte ezt így, ha nektek nem volt jó két szép fiú és egy gyönyörű kislány, akkor, nesztek itt van, csak lányok jöttek egymás után. De közbe jött a nagy háború, apám négy évig a

fronton volt. És a jó istenke hazahozta nekünk, mert azért fel kellett minket nevelni ugye. A szegény anyám nagyon szépen tudott hímezni és varrni, csak kötni nem tudott. És varrt édesanyám. Nagyon szépen tudott varrni

(Két nagy háborút is megéltél anyám! A második után nagyon hamar föl találtad magad. A két vagy három polgáriddal pártszervező lettél, nagypofájú népnevelő. Jártad vasárnap délelőtt az „elvtársakkal” a házakat Pesten, hogy baromságokról győzködjétek a népet. Senki nem mert ellenkezni, mert félt, hogy feljelentitek. És ti mindent jelentettetek. Mindent. Hangulatjelentés. Elváltál apámtól is, mert nem volt a pártod ínyére a származása. Pedig nagy szerelem volt annak idején, mesélete Mamuka. Levitézlett arisztokrata, nem a népért van, pedig szegény ügyesen szerelte a motorokat, a származása csak a papírokban rajzolt, elfeledett álom volt. Szabályosan kidobtad apát a lakásból, még emlékszem a nagy veszekedésre. Jöttek az elvtársak, hogy segítsenek, gondolom némelyik kúrogatott is. Aztán mi lett belőle? Dobtak, mint a szart. Örülhettél, hogy betettek a kerületi házkezelőségbe. Pártállás, csak már neked is be kellett fogni a pofád. Apa hirtelen eltűnt az életünkből, csak a nagy ünnepeken láttuk, egyre soványabb lett, egyre keserűbb, azután korán meghalt valahol vidéken, de te a két kisgyermekét nevelő, egyedülálló anya szerepét jól játszottad. Ibolyka is, én is bekerültünk az egyetemre. Ibolykának több esze volt, megpattant ötvenhatban és külföldön fejezte be a jogi egyetemet. Évente küld egy lapot Kanadából, sikeres, magának való ember lett belőle. Én maradtam a családot anyám! A zseniális Ferike, akinek minden dolgába persze te akartál dönteni. Még szerencse, hogy a munkámba nem tudtál beleszólni, mert egy kukkot se értettél belőle, a személyes történeteket meg mindig elhallgattam. „Mi van kisfiam a munkahelyeden?” kérdezted minden találkozásnál. „Mi lenne anyám? Semmi, dolgozunk keményen” válaszoltam. „Nem mondasz nekem semmit édesem?”, „Nincs mit mesélnem anyám, magával történnek az érdekes

dolgok. Megint kiszórta a szemetet a lépcsőházban a Puskás?” „Hát az semmi, képzeld el...”)

Én zárdába jártam a négy, azt hiszem, nem tudom már, a négy elemi iskolát azt én ilyen zárdába... ilyen Mária nővérek dolgoztak, ezek ilyen főúri kisasszonyok voltak, Édesapám szent kurváknak hívta őket. Mert, hogy azt mondta, hogy azért vannak, hogy a papoknak..., hogy ne kelljen nekik, már nem tudom a szót a megnevezést, hogy önmegtartóztatás, igen magyarul cölibátus, csinálni, igen...

Ja, igen valószínű, azért nem volt szabad nekik, mert borzasztó sok gyerek lett volna, ha mindenkivel csinálhatják, mert volt olyan település, ahol minden kisgyerek a pap bácsira hasonlított ugye és akkor hát a hatóság... és nyilván ezeket el kellett volna tartani és újabb menhely és újabb problémák.

Mária nővérek voltak, de ezek ilyen főúri kisasszonyok voltak. A mérgüket rajtunk vezették le, úgyhogy a térdével - szörnyű kos térde volt neki, mint egy férfinek - azzal az embernek ide hátul a csontjába bele rúgott, a térdével és akkor még megrázta, és akkor a földhöz csapta, térdelni kellett, szóval megbüntetett, amiért... semmiért, teljesen ártatlan voltam.

(Te mindig teljesen ártatlan voltál! Amikor Krisztával összeházasodtunk és még nálad laktunk, miket műveltél, hogy elüldözz bennünket. Kriszta feltett valami edényt a vacsoránkkal, te hazajöttél és nagy dérrrel-durrall ledobtad a lábast a villanytűzhelyről és üvöltöttél: hogy képzeli ez a kis büdös kurva, hogy a te konyhádba rendezkedik? Majd ha aKte vacsorád készen lesz és szépen megkérdezi, hogy Mama kedves főzhetek-e, majd akkor te megengeded. Mert idetolakodott, a mérnök úr felesége akart lenni, azt hitte mindjárt háromszobás lakást meg autót kap a kis ribanc, de azért meg kell még dolgozni. Te a saját szájadtól vontad el a falatot, hogy a Ferike egyetemre járhasson, ez meg bele akar ülni a készbe. Azt hiszi a kis ringyó, hogy ha valakinek elcsavarja a fejét,

akkor mindjárt ömlik hozzá a pénz. Nem addig, amig én élek! Üvöltöttél. Mi meg csak álltunk megszégyenülten, fogtuk egymás kezét és nem tudtuk mit csináljunk. Hova menjünk, ki fogad be? Elrohantunk és egész éjjel a ligetben sétáltunk. Kriszta szegény fázott, sírt és én ezerszer elátkoztalak szörnyegteg anyám!)

Mit akarsz még tudni?

- Hogyan tanítottak?

- Első osztályúan tanítottak. Első osztályúan! Például az R betűt, hogy ki kellett mondani az r betűt, félórákig kellett a mellünkön tekergetni és akkor mondani az r betűt. Szóval mindent első osztályúan tanítottak.

(Sokáig féltem a lányoktól, aztán meg nem érdekelték annyira és inkább lenéztem őket. Valamikor ötvennyolcban, a Műegyetemen valami közös KISZ bált rendeztek a Közgázosokkal. Én nem tudtam táncolni, csak a terem szélén álldogáltam és néztem a táncoló párokat. Lekérni valakit sohase mertem volna. Aztán észrevettem Krisztát, sovány, barna égőszemű lány volt és ő se táncolt, ha nagy ritkán valaki odalépett hozzá, láttam, hogy csak rázza a fejét. No ez az én esetem gondoltam. És lassan, óvatosan odaballagtam. Nem volt szép lány. Egészen mellé álltam. Te is utálsz táncolni? - kérdeztem. Rám pillantott, nagyon nem szeretek - mondta. Beszélgetni kezdtünk és én végig azon izgultam, hogy majd megengedi-e hogy hazakísérjem. Megengedte. A kollégiumban lakott a Benczur utcában. Gyalog mentünk a Közgázról és én főleg a villamos motorok tervezésének izgalmairól meséltem neki, részletesen, de nagyon érdekelte. Én rögtön elképzeltem, hogy majd feleségül veszem és legalább két gyerekünk lesz. Ehhez persze először meg kéne kefélni és én még szűz voltam, foglalmam se volt, hogy hogyan fogjak hozzá és egyáltalán hol történhet meg a dolog majd. Az egyetemen a tanulócsoportban a többiek már mind elmesélték szüzességük elvesztését apró részleteséggel, illetve az elvesztést magától értetődőnek

tartották inkább további valós vagy képzelt kalandjaikat tálalták és időnként kérdően néztek rám. Nem kell azt elsietni, jegyeztem meg én igyekezve minél magabiztosabbnak látszani. Majrás vagy te kikapám mondta Lali, akinek a legnagyobb repertoárja volt a begyűjtött női skalpokból. Persze hogy majrás voltam. Azt hiszik ezek, hogy az olyan egyszerű. Azt persze tudtam, hogy mit s hova, de hogyan vetköztetem le? Nem mondhatom neki, hogy vetközz le, mert én most kúrni akarok. Hátha ő nem akar, vagy mit tudom én. Találkoztam azután a Krisztával, jó barátok lettünk, de ez a kúrás sehogyan se akart összejönni. Az ember nem kúrogatja a barátját. Feljárt hozzánk. Anyám elviselte, azután, valószínűleg sejtve a dolgok állását egyszer egy szombat délután, amikor Kriszta indult volna vissza a kollégiumba anyám elé állt és azt mondta, ugyan kislányom mi a fenének mennél te vissza a hét végére a kollégiumba, nyugodtan maradj itt, itt is alhatsz Ferikével, én úgyis elmegyek két napra. Kriszta elpirult, én azon gondolkodtam, hova is mehet anyám két napra. Kriszta habozott, nem is tudom motyogta, rámnézett kérdően, én végre kapcsoltam. Maradj, maradj mondtam. Anyám elment, mi beszélgettünk, vacsoráztunk. Este zavartan mondtam Krisztának, hogy akkor megágyazok jó? Elvörösödött és bólintott, ment a fürdőszobába. Én gyorsan levetköztem, pizsamát húztam és megnéztem, hogy fel tudom-e állítani a farkamat. Remekül sikerült. Gyorsan eloltottam a villanyt és vártam. Jött Kriszta, illatosan, anyám fürdőköpenyében. Az ágy szélén azt levetette és bebújt mellém a paplan alá. Csókolóztunk, abban már volt gyakorlatom. Aztán Kriszta segített lehúzni a pizsamanadrágom, hanyatt feküdt és magára húzott. Még szűz vagyok, óvatos legyél velem, súgta. Erre elröhögtem magam, én is, éppen ez a baj, súgtam vissza. Dehogy baj, majd együtt kitaláljuk, hogy hogyan kell, ne izgulj mondta vidáman és tényleg. Keresgélt, megtalálta a farkam, megfogta, ez nem fog bemenni - mondta. Már miért ne menne be mondtam én és az ő segítségével nagy nehezen a bejárthoz illesztettük a végét. Én toltam, toltam és tényleg nem ment be. Hogy a fenébe kell ezt csinálni gondoltam, amikor rájöttem, hogy nem elég tólni, időnként vissza is kell húzni és

újra megtolni. Így azután nagy nehezen sikerült. Egyszer csak éreztem, hogy benn van tövig. Fáj mondta Kriszta, de legalább túl vagyunk rajta. Kiszaladt a fürdőszobába. Hajnalban azután már simábban ismételtük és akkor talán már jó is volt. Anyám hétfőn korán reggel jött, én a fürdőszobába voltam, benyitott egy lepedővel a kezében, amin apró piros folt volt. Na végre mondta, bizonyos elégedettséggel a hangjában. Nagyon haragudtam rá ezért.

Ezután persze én is büszkén jelentettem a csoportban, hogy sikerült elvesztenem szüzességemet. Gratuláltak.

Azt hiszem sohasem voltam szerelmes Krsiztába, de tényleg jó barátok lettünk, mindenben megértjük egymást, rengeteget segített nekem mostanában is a cégnél. Kitűnő főkönyvelő.)

- Reggel volt imádság?

- Nem emlékszem rá. Volt imádság? Nem tudom, erre nem emlékszem

- És hol volt az iskola?

- A zárdában volt az iskola.

- De ott Gödöllőn merre?

- Gödöllőn hol volt a zárda? Várjál csak, mindjárt megmondom, hol is volt a zárda.

- A Premontreihez képest merre volt?

- Messze, visszafelé, visszafelé, lefelé messze volt

- Volt táskád?

- Várjál csak, apám szerkesztett valamit, vagy anyám, már nem tudom, nem tudom, hogy kitől kaptam. Nem tudom. Volt, persze mert kellett. Kellett tanulni, írni, olvasni, szóval kellett.

(Az első elemiben nagyon ronda volt az írásom és Kunfalvi Dorottya tanítónéni teljes megvetése sújtott minden órán. Emlékszem, egyszer öt sort kellett írni, és amikor készen lettünk, ki kellett rakni a füzetet a pad szélére, hátratenni

kezünket és Kunfalvi Dorottya egy kis dobozzal a kezében, amelyben apró képecskék voltak, járkált a padsorok között és a végzett munka szépségétől függően egy-egy kisebb vagy nagyobb képet tett a füzetre. Én nagyon igyekeztem és mivel előttem mindenki kapott, boldogan vártam a képet, azt a felemelő érzést, hogy sikerült, hogy jó lett, hogy meg van velem elégedve. Kunfalvi Dorottya jött, megállt mögöttem és szemrevételezte a füzetet. Szívem a torkomban dobogott. Sokáig nézte, azt gondoltam biztosan nem tudja eldönteni, hogy az egészen nagyokból adjon, amelyekből mindig a legjobbak kapnak, vagy csak a közepesekből, mint a legtöbben, a kicsi kegyelem képekre nem is gondoltam. És ekkor Kunfalvi Dorottya megszólalt, hangját ma is hallom, azt mondta: Fertelmes! Nem adott képet, de behívatott téged. Ennek megvolt a hatása. Vékony fűzfavesszőket vágtál és ott álltál a hátam mögött, amikor a leckét írtam és minden szó után, ami nem volt szép és formás öt körmöst kaptam. Órák múlva, amikor az ujjaim vége már paprika vörös volt, megengedted, hogy az iskolai füzetbe írjak, a végső, nagyon szép írással. Másnap persze Kunfalvi Dorottya nem hitte el, hogy én írtam a házi feladatot, mert az iskolában ugyanúgy ment, mint régen és azt mondta, hogy ne anyámmal írassam a leckét, mert abból nagy baj lesz. Nagyon megrémültem, hogy a sok verésen kívül még milyen nagyobb baj lehet, attól kezdve sírva mentem az iskolába minden reggel.)

- Egy tanár volt vagy mindig más?

- Engem mindig ugyanaz tanított, És jó anyámnak, amikor ölés volt, volt egy listája. Mindenkinek küldött, csak éppen ennek nem. Ennek kellett volna én szerintem, a kis okos fejem szerint, ennek kellett volna küldeni egy szép csomagot, hogy tessék megkóstolni, ez a mi ennivalónk.

- És elfelejtette, vagy direkt nem küldött?

- Nem felejtette el, hanem egyszerűen, mit, hát a szent kurváknak csak nem fog, oda, még oda, csak nem fog. Rengeteg embernek küldtek szanaszét, aztán volt,

hogy olyan helyre is került az étel, ahol hát nem voltak tiszta emberek. Ők is hoztak nekünk, annak kellemetlen illata volt, és hát nem is ettük meg úgyhogy...

- Biztos megette a kutya.

- Azt nem tudom, hogy a kutyusnak adták, vagy nem. Nem, nem tudom, de azt tudom oda többet aztán nem, már húzta is ki a listáról anyám.

- Erre én is emlékszem a Sári meg a Puszi vitték a csomagokat.

- Igen, igen, úgyhogy...

- Gyerekkorodban a karácsony milyen volt?

- A karácsony? Apám járt az erdőre tuskót ásni, aki kiásta a tuskót, a nagy fának a tuskóját, az megkapta a fának az összes gallyzatát, és akkor azzal tüzeltünk mi. Szóval egész nyáron édesanyám azzal tüzelt, úgyhogy az nekünk nagyon jó volt, és akkor minekünk volt olyan tőke, egy nagyobb darab fa, amit levágott édesapám és azon egy szekercével mi apróztuk. Én is vagdostam.

(Szerettem Gödöllőn lenni, néha 1-2 hétig a Jakab nagyinál, ahol nyüzsgött az élet, még otthon voltak a nagy lányok, a nagynénik, mindig történt valami izgalmas, nem mindig értettem, de figyelmesen hallgattam és elraktároztam a hallottakat. Kinek, ki udvarolt és miért dobták, vagy siratták, mert szakított. De főleg az Udvarhelyi nagymamánál szerettem lenni, aki egyedül élt egy kicsi kertés házban.. Magas ősz, szikár asszony volt. A nyarakat általában nála töltöttem, nagyon szerettük egymást. Mindig beszélgetett velem. Megterveztük a napi tenni valókat. Mit főzzünk, mikor menjünk a boltba, és onnan mit hozunk, és a legfontosabbak: az állatokkal való tennivalók. Fűvet kellett szedni a nyulaknak, legelni kellett vinni a kecskét, moslék a disznónak. Sok állat volt és sok tenni való. Mennyit vitatkoztunk! Vele mindenről lehetett beszélgetni és mindenről határozott véleménye volt, de engem teljesen egyenrangú partnernek tekintett. És a mesék! Rengeteg mesét tudott, este ölébe vett és szívesen mesélt, akkor még nem volt TV, de én mégis mindig izgalmas kalandos történeteken aludtam el. Apám Mamukának hívta nagymamát, anyámmal ki nem állhatták

egymást. Emlékszem egyszer nagymama elmesélte, hogy anyám nem is akart engem, mert még „nem élt”. Ezt nagyon megjegyeztem, mert azt gondoltam, hogy azért olyan durva velem, mert nem akart. Kértem én hogy legyek?)

- Még én is.

- Te is vagdostad?

- Én is. Karácsonykor honnan került fa?

- Karácsonyra ő mindig hozott nekünk. Ja igen, egyet nagyon becsültem apámban, hogy a két fiút a Lacikát meg az Istvankát nem vitte el soha az erdőbe, nem dolgoztatta őket, oda nem vitte őket soha. Ő ment és jó. Volt tímár is a faluba. Mikor... a kecskénket, eperfalevelet evett a kecske, és mi hordtuk a nagy, hatalmas eperfadagályokat. Szegény kecske ő nem tudta eltörni, jó tíz centis darabokba harapdosta és megette és felpuffadt. A kedves szomszédasszonyok adták anyámnak a jó tanácsot hogy szúrjon a hasába.

- Jézus Mária!

- Szegény anyám megfogadta és megszúrta szegény kecskét, úgyhogy végül, végül... aztán jött apám, és akkor már valami állatorvost kerített és akkor azt mondta? Jakab Mester, ha akarja, hogy ez a kecske..., hát gyorsan vágja fejbe fejszével, mert meghal ez a kecske. Hát jól van, fejbe is vágta. A bőrét a tímárnak oda adták. Nagyon jó kis tímár volt, szép lányai voltak. Ilonka volt egy, olyan dundi kis kövér nagyon aranyos lélek volt, a másik pedig... a másiknak mi is volt a neve? Nagyon szép neve volt a másiknak is, de most az nem jut eszembe.

- Az Istvánról akartál mesélni.

- Az Istvánról azt akartam elmesélni, hogy kútba esett, hogy amikor ásták nálunk a kutat, kútásó jött és ásta a kutat és beleesett, hát szerencsére a kútásó éppen hajolt le és a hátára esett úgyhogy különösebb baja nem történt. Úgyhogy a kútásó a következő küldeményel őt küldte fel. Akkor, akkor...

- És kikapott?

- Erre már én nem emlékszem, hogy bántották-e őt, nem hiszem, hogy bántották volna. Akkor nagy, hatalmas anyadisznónk volt, oda benyújtotta az ujjacskáját, és az leharapta az ujját. Egyik ujját, úgyhogy csak egy darabka bőrön lógott csak az ujja, hát akkor azt is az orvos rávarrta. Na most, akkor még mit is..

- És megmaradt az ujja?

- Megmaradt az ujja. Megmaradt persze, Nagy kópé volt a Pisti, rettenetes nagy kópé volt. Várjál csak mit is csinált még. Uram Jézus, mit is csinált még. Csinált olyan dolgokat, hogy az embernek égnek állt a haja. Várjál csak, a kútba esés, az ujj leharapás, mit is csinált még, olyan dolgokat hogy az embernek égnek állt a haja.

- És a Laci, a Laci mitől lett púpos?

- Mikor született, akkor egy nagyon jó szülésznő volt ott. Várnainénak hívták. Első osztályú szülésznő volt. Egy olyan kezdő orvossal dolgozott és az orvos benyúlt egy ilyen fogóval és az lecsúszott és eltörte neki a gerincét és ezt nem tudta senki se. Édesanyámnak az anyja az özvegy volt, és ő rakta őtet olajos kendőkbe és ő nevelte két éves koráig. Ja, én voltam két éves mikor meghalt, én nem is ismertem azt a nagymamámat. Keresztanyám mutogatott róla fényképet, mert fényképezni azt már tudtak.

- És a Lacin mikor kezdett látszani, hogy baj van?

- A Lacikán? Óh, akkor apám még rossz is volt hozzá, már úgy, hogy én már polgári iskolába jártam és a polgári iskolába volt a találkozó. Régi társakkal találkozó volt és a Lacika... Ja igen, édesanyám fölheccelte apámat, hogy én el akarok menni a találkozóra, és majd másnap jön a hatalmas számla, mert hogy én ettem, ittam vagy valakinek szórtam az ennivalót, meg a pénzt. Nem volt nekem pénzem, és a Lacika, akkor a Lacika drága, egy borzasztó finom lelkű volt a Lacika és engem nagyon szeretett, én is őt és akkor apám.. délben... kikaptunk, délben mentem haza és anyám annyira felheccelte apámat, hogy nem engedte megenni az ennivalót. Nagyon finom levest főzött, de odajött apám és

elkapta a hajamat, olyan hosszú kis hajam volt és belenyomta a levesbe, bele az arcomat, belenyomkodta és lódított kifelé és a földön rugdosott ott a földön rugdosott. Én a melleimet féltettem és így takartam a kis mellemet és ő körbe rugdalt és később, amikor fájt nagyon a lába neki, akkor azt hitte, hogy, akkor én elátkoztam őtet. Pedig még egy gondolat se jutott eszembe, hogy én őrájuk egy rosszat gondoljak. Soha, hiába ütöttek vertek, én egy pillanatig se gondoltam, hogy nekik valami bajuk legyen.

(A levesek, hogy utálok a leveseket. Az ostrom után anyám valahonnan szerzett ebédjegyeket, talán a pártba kapta, erre már nem emlékszem, csak arra, hogy nekem kellett elhozni. Egy fazekat, meg egy lábast tett egy kosárba és mentem a Stefánia útra a népkonyhára. Jó messze volt és még nem volt villamos. Délelőtt indultam, de mire odaértem már nem akartak beengedni. „Vége már az ebédosztásnak, kisfiú”, mondta egy természetes kerek arcú néni. Máskor korábban gyere! Aztán látta az elkámpicsorodott képemet, megsajnálta. „Na gyere, adok egy kis levest abból, amit magamnak félretettem, finom sárgaborsó leves” és szinte teletöltötte a fazekamat. Késő délután értem haza. Anyám és apám éppen veszekedtek, hogy hol lehetek, apám azt kiabálta, hogy miért kell mindenhova azt a vézna kisfiút küldeni, te is felemelhetnéd néha a valagadat. Anyám meg... mint rendesen, lehúzott két pofont. Miért nem szedted a lábad kis hülye? Felmelegítette a fazekat és körülültük az asztalt. A leves íze az tényleg jó volt, de furcsa kemény fekete csomók voltak benne, akkorák, mint egy-egy borsszem. Ők némán bekanalazták a részüket, én pedig piszkálgattam ezeket a fekete izéket. Apám felállt, „zsizsikes volt a borsó”, mondta és kiment. Én is ott akartam hagyni, de anyám rám rivallt: megeszed egy szemig, ez nagyon jó, tápláló étel! Pofozott, a hajam húzta, én öklendezve, apró kortyokban nyeltem, amikor végre visszajött apa és megmentett. Hogyan lehetsz ilyen erőszakos vele?)

- Hogy volt a karácsony? Emlékszel?

- Hajaj, hajaj, emlékszem. Nagy emlék. Volt a szobában egy ilyen... ilyen kis Jancsikályha, azzal tüzeltünk, és hogy felérjen a kéményig a csövezet, rátették egy ilyen vastag körülbelül húsz centi vastag, ilyen agyagból csinálta apám..

- A talpat.

- Igen talpat, azon állt a kis jancsikályha és a gyerekek addig firegtek, forogtak, amíg odalöktek a kályhához. Mind a két tenyeremmel így a jancsikályhát megöleltem, úgyhogy édesanyám hetekig gyógyította a kezemet, mert hogy a kezem megégett és....

- Ez karácsonykor volt?

- Ez karácsonyeste volt igen. És...

- A karácsonyfát a nagypapa hozta?

- A karácsonyfát ő hozta, amikor kiment az erdőbe tuskót ásni, úgy karácsony felé, akkor mindig hozott. Ilyen nagy hosszú szárú fát hozott, és annak a tűlevelei nem estek le, nem hullottak le, az úgy megmaradt. És az édesanyám a tyúktojást mindig kifújta, úgyhogy az egyik oldalán lyukat és a másikon is azt és kifújta az edénybe, ami kellett neki. És akkor, ilyen krepp-papírból, volt neki mindenféle krepp-papír, piros kék, meg mindenféle és abba becsomagolta a kis tojást és valamivel felakasztotta oda, cérnával azt hiszem cérnával és akkor az volt a dísz, meg pattogatott kukorica, mindig pattogattak kukoricát, azt ettük és az finom volt.

- Azt felfűzték?

- Igen felfűzte szegénykém cérnára és aztán a fára, szép volt

- Volt csúcsa is?

- Nem tudom biztosan megmondani hogy volt-e, biztos, hogy volt. Elég az hozzá, hogy szegény Lacika, mikor már polgári iskolába jártam és volt a karácsony, amikor édesapám a levest se engedte megenni, amikor belevert, akkor, amikor körülrugdalt, akkor, amikor kimentünk a Lacikával este és kimenekültünk, mert féltünk és a patak partján leültünk és a lábunk úgy belógott és anyám keresett nagyon és hívott bennünket néven. Lacika odasúgta, ne szóljal

hadd keressen, nem jelentkeztünk, jól van Lacikám, jól van nem jelentkeztünk. Hát Anyám kétségbeesve keresett, de persze nem talált, mert ott kuporogtunk. Akkor jött apám és akkor kérdezte, hogy ő, Laci, ő miért nem ment el? Akkor mondta, hogy elmentem volna én is szívesen a találkozóra, ha lett volna pénzem, dehát sajnos nekem nincs egy vasam se. És akkor azt mondta apám: бүdös púpos gazember. Jaj, tudod az a jajszó még ma is itt zeng a fülemben.

- A Laci mondta, hogy jaj?

- A Lacika mondta, hogy jaj, szóval nagyon fájt neki ez a púpos gazember, nagyon fájt ez a mondás, ez a jaj szó, úgyhogy egy karácsony napján én bekerültem egy kórházba. Vakbél volt, a vakbelem nem volt rendben és akkor ott, ott mindenkinek... Volt egy olyan álom, egy rémálom, hogy láttam egy ilyen, de ez meg is történt ottan, hogy mindenkinek meg kellett ásni a saját sírját, de csak akkorát, amekkora ő maga volt, és utána kutyákat engedtek rájuk. Csak a fejük volt kinn, kutyákat ilyen...

- Vérebeket.

- Vérebeket engedtek rájuk, és azok pillanatok alatt megropogtatták a fejüket és megették és utána húztak rájuk egy réteget és jött a következő, úgyhogy ilyen dolog volt ottan.

(Talán harmadikos lehettem, amikor egy nap az iskolában a Wollner sárga csillaggal a kabátján jött be az osztályba. Senki se tudta, hogy ez mit jelenet csak a Hatzky Ottó talán, aki felállt és elkezdte csúfolni, hogy zsidó! Zsidó! Szegény Wollner némán ült a padban, hátratett kezekkel és potyogtak a könnyei. Egyre többen csatlakoztak a zsidózáshoz, amikor bejött Éva néni az osztályfőnök. Csend lett. Éva néni odament Wollnerhez elővette zsebkendőjét letörölte a könnyeit és megsimogatta. Aztán Ottóhoz fordult. „Ottó, lehet, hogy te is zsidó vagy, tudod? Csak neked van arról papírod, hogy nem, de ez nem sokat ér, Ottó! A papír nem ér sokat! Jegyezd ezt meg! Wollner másnap nem jött és később se találkoztam vele. De emlékszem, hogy apával mentünk a Baross

utcába és puskás suhancok kísérték egy csomó embert, akik négyes sorokban meneteltek és mindegyik feltartotta a kezét. Voltak közöttük egészen kicsi gyerekek és azok is feltartott kézzel mentek. Szorítottam apám kezét, miért? Miért? – kérdeztem. Zsidók kisfiam. Válaszolta. Nagyon rossz világ jön, gyere menjünk gyorsan haza.

A feltartott kezű kisfiúk látványa lesz az utolsó kép, amire majd a halálom előtt gondolok, hogy az Úristen arcába vághassam.)

- És akkor a drága Lacika és az a jajszó. Igen, Feküdtem a kórházba, vakbélműtét volt, jött a Sárika meg a Lajos, a férje Lajos volt és jött vele és éjfeketébe voltak. Mondtam ki halt meg? Sári gyorsan ránézett Lajosra és gyorsan mondta, hogy a Lajosnak a hozzátartozója. Szóval nem mondta meg, hogy a Lacika, de nekem hiába hazudott, mert amikor elment a Sári és éjszaka felébredtem és hallottam azt, hogy mondanak egy idegen nevet, még ma is emlékszem „Klemptampton Sura,, így hívtak egy olyat, aki maga ásta a gödrét és a drága Lacika lépett elő csizmába, soha nem volt csizmája, neki mindig csak bakancsa volt, soha nem volt csizmája. Előlépett a Lacika egy olyan hatalmas nagy kémény mögül, úgy láttam, előlépett, hogy ő lépett a Klemptampton Sura helyébe. A Sárika hiába mondta nekem, hogy a Lajosnak a rokona én tudtam, hogy a Lacika halt meg, tudtam.

(Milyen egyszerű is a halál. A felnőttek általában féltik a gyerekeket a halállal való találkozástól, pedig a mások, az idegenek halála, a gyerekeknek nem érzelmi, hanem elsősorban racionális kérdés. Mitől halt meg, miért nem mozog, most hogy már nem él, hova tesszük? Az ostrom alatt mentünk egyszer az anyámmal a bulgárhoz répáért, mert az kibontotta az elvermelt zöldségeket és ingyen osztotta mindenkinek, és ahogy mentünk át egy nagy téren, katonákat láttunk egy gépágyúval. Oroszok voltak és azt is láttuk, hogy zúg, jön egy repülő a magasban. Az oroszok kiabáltak, a gépágyú szörnyű hangon ugatni kezdett és

egyszerre, a repülő megállni látszott a levegőben, füstölt, lángbaborult majd zuhanni kezdett. A katonák örömittasan kurjongattak, egymást ölelték és körültáncolták a gépágyút. Én a pilótára gondoltam, a bombákat szállító pilótára, aki most éppen ég és azon törtem a fejem, de minden érzelem nélkül, hogy mi lehet rosszabb elevenen égni, vagy lezuhanni és a földön összetörni. Milyen érdekes, hogy ennyire lehet örülni a halálnak, a más halálának. A katonák nagyon boldognak látszottak. A házunktól kétsaroknyira elpusztult lovat jobban sajnáltam, mert mielőtt egy lövedék eltalálta találkoztam vele. Még délelőtt bent volt a házunkban és bement egy földszinti lakásba, valami elbitangolt, apró orosz ló volt, bement a Debreceniék félig kifosztott lakásába és én is utána mentem. A ló megállt a tágas előszobában egy fényes nagy keretes tükör előtt, horkantott és nézegette magát a tükörben, azután hirtelen megfordult és kikocogott a lakásból. Délután bekopogott valaki hozzánk, hogy jöjjön apám gyorsan, mert trancsíroznak egy lovat nem messze innen. Nagy vejlingot meg kést hozzon! Apa ment a késsel, meg egy lábossal, anyám nem adta a vejlingot, nem kell nekünk annyi. Én szaladtam apával. A ló körül már sokan voltak. A hátán feküdt, négy lába az égnek állt, az emberek tartották ilyen rendellenes állapotban és tanakodtak, hogy hogyan kellene felválni és mindenki nagyon vidám volt, viccelődtek, ugratták egymást. Én sírni kezdtem, mert megismertem a tükörbe pillantó lovat és nem értettem, hogy miért nem maradt ott a lakás biztonságában és miért nem akarnak segíteni neki inkább, hátha nem is halt még meg. Apám magához ölelt, ennek már nem fáj semmi kisfiam, mi meg éhesek vagyunk, szaladj haza anyádhoz mondta. De én nem mentem. Végignézttem, hogy hogyan vágják fel a hasát és omlanak ki a hóra a belei. Valaki egy fejszével csapkodni kezdte a combját, le akarta választani a testről. Ezt már nem tudtam nézni és szipogva hazamentem, nagyon lassan. Lehet, hogy abban a repülőben nem is volt pilóta, gondoltam akkor. Jóval később, apám is megjött, a keze véres volt, a lábokban májdarabok, meg valami hús. Anyám ragyogott, „na most belakunk”, mit bögsz itten mordult rám. Én nem ettem semmiből.

Miért lövik le a lovakat?)

- Amikor karácsony volt mindenki kapott ajándékot? Egymásnak is csináltak valamit?
- Nem egymásnak nem. Nem, hát nyilván, hogy működtetek minket, de azt nem mondták, hogy a testvérednek is csinálj valamit, azt nem mondták.
- És ki, mit kapott?
- Hát drága Ferikém...
- Vettek ajándékokat ?
- A keresztanyám, meg az öreg Récsán néni az nagyon szeretett minket, borzasztó szeretett minket, az mindig hatalmas nagy kosárral küldött minékünk és akkor azt szétesztették.

(Amikor a front átvonult az utcánkon, a házba beköltözött egy orosz konyha. Hatalmas üstben főzték az ételt, többnyire gazdag húsos, krumplis, zöldséges leveket. Amikor készen volt, a szakács kongatni kezdett egy vasdarabbal és a lábosokkal gyülekező lakóknak is osztott, volt, aki egy lavórral ment, annyit kapott nem is tudta megenni. A szakács nagyon szerette a gyerekeket, nekem egy nagy kucsmám volt és gyakran álldogáltam és néztem, hogy hogyan készítik az ételt, néha az orosz szakács lekapta fejemről a nagy kucsmát, elvitte egy teherautóhoz, ami a ház udvarán állt és teletöltötte valamivel, kristálycukorral, rizzsel, krumplival, mikor hogy és aztán a kezembe nyomta, kezével meg indított, hogy szaladjak gyorsan haza. Vittem anyámhoz az ajándékot. Biztos neki is van gyereke mondta apám. Apákra is lőnek?)

- Mi volt benne ? Játék?
- Főleg ennivaló, süteményeket sütött a Récsán néni, nagyon finom süteményeket és azokat ettük, persze, hogy ettük.
- A szülők egymásnak ajándékoztak valamit? Apád anyádnak?

- Azt nem tudom már drága kis Ferikém. Nem tudom, egy dologra emlékszem, hogy anyám nagyon jajgatott, nem karácsonykor egy másik napon. Borzasztó jajgatott. Jajgatott borzasztóan és erre apám fogta a párnáját összezsápta és kiment egy másik szobába, vagy lement és elment egy másik helységbe és ott feküdt le, hogy hagyja őt aludni. És akkor mi ott maradtunk, ott maradt a hat gyerek, hatan voltunk, ott maradtunk és tanakodtunk, most mit csináljunk, akkor szegény mamán segíteni kell, elhatároztuk, hogy hívjuk a mentőket, mert volt ottan mentő, és akkor gyorsan hamar elhatároztuk, hogy az Icuka meg a Pisti gyorsan szaladnak a mentőkért. És jöttek is rögtön, jöttek a mentők, még egy pár perc se telt bele és már jöttek s vitték anyámat. Utána, amikor elment anyám, olyan csönd lett a szobába, hogy az borzasztó, szörnyű érzés volt abba a csöndbe lenni, mikor már nem hallottuk a hangját.

- De hát ti beszélgettetek.

- Bent a professzor azt mondta, szerencse, hogy bejött ez a szegény asszony, mert öt perc múlva meghalt volna.

- Akkor is orbánca volt?

- Igen, mert egy paraszt embernek az állata ilyen betegséget kapott és szegény anyám abból vett enivalót és megettük és őneki minden augusztusban, akármit csinált, az egyik lába olyan volt, mint egy őzike, gyönyörű, a másik lába, olyan lett, mint egy nagy mozsár.

- Mennem kell anyám. Holnapután jövök megint.

-Édes drágaságom olyan soká jössz? Addigra én, már meg is halok. Úgy szeretnék már meghalni, nincsen nekem már semmi dolgom itten. Úgy kérem esténként a jó Istent, hogy vegyen már magához, nem szeretek én már lenni.

- Azért még igyekezzen egy kicsit.

*

- Jó napot anyám.

- Hát, eljöttél hozzám édes kicsi fiam? Hát, eljöttél, úgy örülök, nem is tudom elmondani mennyire örülök, hogy eljöttél drágaságom.

- No akkor vegye be a gyógyszereit.

- Zsuzsika már belém diktálta mindet, olyan erőszakos, hiába mondom, hogy hagyjon békén.

- Az a dolga, hogy erőszakos legyen. Ne a Zsuzsikáról meséljen, hanem a gyerekkoráról.

- Az én gyerekkoromról, hát már nem emlékszem drága, nem emlékszem semmire.

- Próbálja meg. Hogyan ünnepeltek nagyapáéknál? Hogyan volt születésnap, névnap? - Nagyapa névnapját megtartották?

- Azt mindig, még cigány is jött igen, és mindig muzsikált, hogy:

„Kertünk alatt faragnak az ácsok, ide hallik a kopácsolások, eredj lányom kérdezed meg adnak-e csókért egy kötény forgácsot.”

Sziácsnak is hívták a forgácsot. És akkor a kislány:

„Édesanyám huncutok az ácsok, kilenc csókért adnak csak forgácsot. Kilenc csókot adtam neki érte, a tizediket ráadásul kérte.”

Ezt minden karácsonykor, jött a cigányprímás és elhúzta apámnak. Egyszer engem küldött ki, hogy nincsen idehaza, ott kuporgott benn, erre a cigány sírva, hullt a könnye neki, láttam az öreget, azt mondja menj be kislányom mondd meg neki, hogy csak a... volt neki egy fia, aki énekelt, nagyon szépen gyönyörűen énekelt, mindenhova hívták és sok pénzt keresett. És volt egy hatalmas nagy fia is, de az csak a bőgőt tudta döngetni, mást nem tudott. Mondd meg neki, menj vissza kislányom, tudta, hogy otthon van apa, mond meg neki, hogy a... már nem tudom, hogy a... azt hiszem Lacikának hívták azt az éneklő fiacskáját, hogy a Lacikának akartam egy szép búcsút, búcsút akartam, mert a Lacikám ott fekszik kiterítve, ő neki akartam csak. Úgyhogy mondd meg neki, hogy soha

többé az életbe nem fogom őtet zavarni. Attól kezdve nem jött el, még ha üzent is érte, hogy fizet neki, még akkor sem jött többet, nem jött többet.

- Voltak neki cimborái, akik jöttek és ittak?

- Igen, igen, barátai voltak, Igen, jó barátok azok voltak, Óh istenem, igen, jó barátai azok voltak. Barátok ingyen kajára, azok akadnak.

- Születésnap vagy ...

- Hát nem tudom...

- Disznótor?

- Reb bácsinak hívták, aki őlt nálunk, apámnak volt egy nagyon jó barátja Reb Károlynak hívták. Na most, akkor, az egy nagyon jó barátja volt apámnak és az őlt nálunk. Volt olyan ölés, hogy este akart hurkát enni és egy szem hurka se volt, mert széthordták a kislányok és akkor odaszólt, hogy Károly reggel tudsz még egyszer jönni? Hát nincs mit enni, nincs mit egyek. Jött hajnalban, azonnal jött kora hajnalban, mi mindannyian felugráltunk körbe, azt nem lehetett nélkülünk csinálni. Körülrakták szalmával

- A vért is valaki fogta nem?

- A vért akkor... Édesanyám fogta a vért és a kezivel, igen a kezivel keverte kavarta, az nem aludt meg. A belet nekem adta ide a Reb bácsi. A belet mindig én mostam, mert bennem bízott meg, mert én nagyon kényes voltam és én minden kis falatra nagyon vigyáztam. Az Icu öntette a bögréből a vizet és az a hulladék, ami volt, az ment egy olyan kis gödörbe ment kis gödörkébe, a belet ő maga letette egy kis padkára és ilyen fakéssel így tolt ki belőle és akkor ki kellett fordítani a belet, és akkor én mostam azt. Hagymát adott a Reb bácsi én dörzsöltem, dörzsöltem, gyönyörűen megmostam és odaadtam neki a vékonybelet,. És abba tették a kolbászt. Elkészítette a kolbászhúst és apám volt a főköstoló, hogy már jó paprikás-e, és akkor sós-e, fokhagymás-e.

- Főztek is, abáltak?

- A szalonnát, akkor a tokaalját, ami a malackának volt a nyaka körül, azt tokaaljának hívták, és azt megfőzték és abáltak. Igen, az nagyon finom volt,

finom volt nagyon. A bőrét azt levágták, azt nem tudom azt biztosan megette valami kis jószág, biztosan.

- De a szalonnán rajt volt a bőr nem ?

- Igen, igen, igen hogyne, hiszen ilyen nagy szalonna darabok lógtak.

- Otthon füstöltetek?

- Igen, mert volt, hogy a faluba vitték a sok drága ennivalót és éjszaka ellopták a cigányok, ellopták mindegyesemig.

Amikor disznótor volt, akkor rengeteg ember jött oda, nők is jöttek igen. Hozta mindenki a feleségét vagy a szerelmét, hozta mindenki, aki öneki kedves volt ugye. Ottan ettek, ittak ugye, de hoztak is ajándékokat, anyám például kapott egy olyan porcellán kutyát, ami... megtömték valami keverékkel, nem tudom, megtömték a kutyát és akkor egy szál... a kutya poposijánál egy szál gyufát gyújtott, azt odatartotta, és akkor a kutyus, amit beletömtött azt mind egy szemig kikakálta, de nagyon szép és érdekes volt. Ilyen több mindent, színezüst órát és sok nagyon szép drága ajándékot kapott anyám, úgyhogy ilyesmi volt, de arra nem emlékszem, hogy nekünk, hogy egymásnak adjunk nem tudom, lehet. Adtunk, adtunk.

Ja, az Icuka. Egyszer jött anyám panaszkodni nekem, hogy képzeljem, hogy az Icu őtet lekurvázta. Hát ez, hogy történt? Kétségbe voltam esve, hogy az Icu ilyen merész. Az Icu tölem másfél évvel fiatalabb. Azt mondom, hát ilyet az Icuka? Hát, nem egy olyan rossz kislány, nem szokott az ilyet, hát a végén kisült, hogy történt. Hát, mondja el hogy történt, mert én az Icut össze fogom szidni. Azt mondta: hát, bentről kiabáltam, hogy bűdös kurva a fene vigyen el bűdös kurva, és akkor visszakiabált, hogy az, aki mondja. Szóval végül, nem az Icu kurvázta őt, hanem szegény Icut ő kurvázta, az csak visszakiabált, hogy az, aki mondja. És így történt a nagy lekurvázás. És akkor, erre nem mertem neki mondani, hogy tulajdonképpen te kurváztad őt

- Az Icu önálló volt, ugye?

- Ő igen, Ő a maga ura volt igen, ő akkor jött-ment, amikor neki tetszett, nem tudtak neki parancsolni, nem tudtak. Ott a szomszédba volt például a kis béna gyerek, az Icu nagyon szerette a gyerekeket, imádta a gyerekeket, átment oda és a kisfiúcskával beszélgetett.

- A Haraszti Öcsivel?

- Igen, látod már nem emlékeztem a névre és akkor a néni nagyon örült, hogy a kisfiával törődik az Icu, de őneki már nem köszönt. Neki már nem mondta, hogy kezit csókolom. Kellett volna, illett volna köszönni, hogy kezit csókolom vagy valami nem akármilyen köszönést. Úgyhogy volt olyan is, amikor így lekurvázta, hát hogy majd, ha kimegy mit ad meg hogy ad, gyere csak ki mondta a testvérem, és a kezibe kerített valahonnan egy lécdarabot és a lécdarabnak végibe kiáll egy ilyen hatalmas százas szög. Százasnak hívták azt a nagy szöveget, gyere csak ki mondta és megölte volna az anyját, megölte volna.

- És a nagypapa nem bántotta az Icut?

- Nem.

- Anyád nem ment panaszkodni?

- Nem, nem emlékszem.

- Icu, járt iskolába?

- Járt ő velem együtt iskolába, úgyhogy például télen mikor menni kellett és rámadták a téli... a szegény menhelyi kutyáktól megvett bakancsot, rámadták, az csúszott, a jégen pokolian csúszott. Ő nem félt, de neki volt esze, egy csomó ronggyal bekötötte a lábát, hogy honnan szerezte a rongyot én nem tudom.

Bekötötte a lábát és húzott engem, húzott, cibált és cibált és én sírva, sírva, amíg odaértünk az apácához és ezek beengedtek, persze, hogy beengedtek bennünket.

- Jól tanult az Icu?

- Az Icunak még tanulni se kellett, mert valahogyan mindent tudott, nem tudom, mindent tudott ő, hogy külön tanult-e azt nem tudom

- Olvasott sokat?

- Valószínű, hogy olvasott.

- És a Pisti?

- Egyszer édesanyám tésztát főzött és közben elfogyott a víz, hát a kútra kellett menni, húzni vizet, a biztonság kedvéért fogta és a vejlingba öntötte a forró tésztalevet, nehogy a Pisti belekeveredjen. Föltette a kredence.

- Mekkora volt a Pisti?

- Várjál csak, mekkora is lehetett.

- Olyan méternyi?

- Á, dehogy, á, dehogy, kisfiú volt. Kisfiú volt! Szóval anyám oda föltette a vejlingot és elment vizet húzni. A kút a ház végében volt, húzott vizet, és amikor megy be szörnyülködve látja, hogy a vejling mozog, a Pisti sehol, tehát felemeli a vejlingot, hát, a Pisti ott, elalélt. Mert amíg anyám kiment, fogta a sámlit, mindenkinek volt kis sámlija, édesapám csinálta kis sámlicska volt, arra fölállt és húzta a vejlingnek a fülét, és ahogy húzta, az egész ráömlött. Hát hívtak orvost gyorsan jött az orvos elakarta vinni őt, mondta, hogy reménytelen, olyan fokú az égés, hogy meg fog halni. Erre előállt az édesanyámnak az édesanyja, Cilikének hívta az apám, előállt, azt mondta innen egy tapodtat nem engedem a gyereket, ne nyúljon hozzá! És mindennap becsomagolta olajba őt. Ragyogóan meggyógyította, és ez volt a Pisti szerencséje is, mert amikor a sorozásra került a sor, akkor a sorozó tiszt megnézte őt, hát itten a nyakán látszottak a forradások, a karján, a nyakán. Megnézte a sorozó tiszt és azt mondta: alkalmatlan. Azt mondta a teher amit vinni kell neki, az annyira súlyos, hogy ha fölveszi abban a pillanatban leszakadnak a jó erek és azt mondta, ott fog elvérezni, úgyszólván alkalmatlan. Ezzel megúszta a katonaságot.

- Te már megvoltál, vagy csak úgy mesélte a nagymama?

- Megvoltam én, voltam, megvoltam, igen, megvoltam. A keresztanyám mesélte ezt nekem. A keresztanyám mesélte. Őt Margitnak hívták és én is azért lettem Margit, ő mesélte.

Volt a másik nagymamám az apámnak az édesanyja és az nem nálunk lakott. Én hordtam neki az ebédet, de az orvos, igen az orvosnak megmutatta

egyszer az ebédet. Én vittem neki az ebédet. Minden reggel, amikor iskolába mentem beadtam a reggelit, mindent beadtam neki és akkor ott lakott a kis házikóba legelől egy kis zsidónő, úgy hívták, hogy Berta. Ez a kis Berta mikor én bementem mindig kiugrott, megállított és a kis kosárába, kis kosárába vittem, megnézte az ételt. Én ezt otthon megmondtam és az anyám, mint egy fúria felrohant és lekurvázta ezt a szegény kis Bertát. Pedig az orvos állította oda, azért, hogy nézze mit hoz fel a kislányka, mert, amit a nagymama megmutatott, hogy ezt küldte a menyé, hát az egy fürtelem volt. Azt mondja, lehet, hogy a nagymama, ... hogy is fejezte ki magát az orvos.... Lehet, hogy a nagymama a hibás.

Ez a nagymamám, ezt hívtuk Csozzinak... anyám nevezte el, mert már szegény nem tudta emelgetni a lábcskáit, fájtak a lábcskáik és ő elnevezte Csozzinak, persze csak úgy magunk között, mindennap hozott valamit, engem nagyon szeretett, nekem mindennap hozott valamit, de nem adta oda, hogy na, nesze kislányom hoztam neked, nem, csak így odalökte, így odalökte. Ő járt gombát szedni és úri helyen, meg mindenhol, eladta, elkapkodták tőle, mert első osztályúan értett a gombához és aztután megették, ottan hiba nem volt. Egyszer a piacon vett gombától a Zurdáék, heten meghaltak. A nagyapa még haldokolt bent, és az a hét kis koporsó emlékszem, hogy még az a kis pólyás, akit az anyja megszojtattott, aki evett a gombából, még az is meghalt és ott volt az a sok koporsó, borzasztó volt nézni.

(Ostrom alatt lementünk a pincébe, ahol mindenkinek volt egy kis lécekből tákolts kamrája félig megrakva szénnel, fával. Mindenki várta az oroszokat. Az összes lakó ott volt, még a Majoros Kisasszony is, aki pedig nem elegyedett a közönséges lakókkal. Volt neki komornája, a Veronika. Nagy darab parasztlány. A nők mind féltek, hogy elviszik őket az oroszok, vitték is, de csak harmadnap. Közben a nagy izgalmak miatt Veronika megbolondult. Lihegett, sírdogált és egész nap azt hajtogatta, hogy „nagyon szeretem a kisasszonyt,

nagyon szeretem a kisasszonyt”. A másodike este levest hoztak az oroszok. Csajkából osztották, de amikor a Kisasszony elkezdte volna enni az övét, Veronika felordított: „mérgezett! Ne egye meg! Ne egye meg! Nagyon szeretem a kisasszonyt!” - mondta és kitepte a csajkát a kisasszony kezéből és kanál nélkül a maga szájába töltötte az egészet. Mindenki hallgatott, csak apám vigyorgott és súgta anyámnak: „látod így kell dupla adagot szerezni” „Ugyan ne idéetlenkedj” válaszolta anyám. Aztán a harmadik nap este egy kistermetű, részeg orosz jött egy pisztollyal és hajtotta a nőket kifelé. A pinceajtóban vártak a tisztek és vitték fel őket a lakásokba. Anyám Ibolykával volt terhes, a nyolcadik hónapban. Neki is intett az orosz, de ő csak símogatta a hasát és kiabált, hogy „klapec, klapec” gyerek, gyerek. Láttam, hogy apám a háta mögötti nagy fejsze nyelét keresi a kezével, én sírni kezdtem, és akkor az orosz tovább ment. Veronika már nem úszta meg, a kisasszonnyal együtt vitték. Szűzességével a bolondsága is elmúlt másnapra, de továbbra is nagyon szerette a kisasszonyt.)

Na, itt van a drága Csozsi nagymamám, mindig a macskaasztalnál ült. Anyám mély tisztelettel hívta az asztalhoz, de a világért nem ült volna a szülőkkel le. Oda a macskaasztalhoz ült, anyám hívta a főasztalhoz, de a világért ne ment volna és anyám természetesen öneki szedett legelőször és akkor azt mondta, hogy azért szed neki először, mert a higját kell neki megenni. Amikor anyám ezt meghallotta, utoljára szedett, akkor meg azt mondta, neki csak a ruskó jut. Gyűlölte anyámat. És nem, sehogyse felelt meg semmi, hiába akárhogy csinálta anyám nem volt jó, mindig mondott valamit.

A gyerekeknek jó nagy széles asztalt csinált apám, mindannyian odafértünk, még ő is, és akkor, hát egy szép napon kiteretget, én nem tudom, hogy hogy bírta annyira összemocskolni, egy zsebkendőt. Egy szép napon kiteretgetett az asztalra egy zsebkendőt és szépen bele kanalazta a káposztát és akkor így összefogta a csücskeit és indult ki a kapun és ment volna el. A mákostésztát összekeverte a töltött káposztával, de a töltöttkáposzta egy jó héttel

előbbről való káposzta volt, és azt tette oda az orvos elé, hogy ezt küldte a menyé. Hát mondta a Bertának az orvos, hogy nézze meg. Mert lehet hogy a nagymama sinkófál itt. Végül kiderült, hogy ő, szegény Czoszika, ha tudta volna ő, hogy én vagyok a Júdás, szegénykém.

Én voltam a Júdás, a bűdös Júdás én voltam, de hát nem engedhettem.

Összefogta a zsebkendőnek a csücskét és indult, csoszmogott kifelés. Szaladtam édesapámhoz, hát édesapám, hát a nagymamám, nem kért, az anyám adott volna szívesen egy kis edénykét, de nem kért, hanem így vitte végig és mindenki nézte volna. Apám kiugrott, kirúgta azt a kis... kirúgta a kezéből azt a kis ennivalót, azt a kendőt, én nem tudom elmondani, hogy tudta azt a kendőt úgy összemocskolni, pokoli volt, ahogy az kinézett, és akkor ő persze... Volt neki egy fia, Mihálynak hívták egy idős csirkefogó volt, csak ivott, mint a kefekötő, mindenképpen szerzett magának italt és akkor, például ilyeneket csinált. Volt neki fia, Józsi, szegény Józsi, emlékszem, ahogy sírt az a fiú az egy olyan jó, olyan 16-17 éves fiú lehetett, a Jóska. Marci bácsinak hívta apámat, őnála dolgozott és akkor, amikor a legnagyobb tömeg volt az utcán, akkor odajött ez a Mihály nevű bátyja neki és ordítózott, hogy adja oda a pénzt, adja oda a fizetést, a fiának a fizetését. Hát mondta a apám, hogy az a fiúé, ő dolgozott érte, az ő kezébe fogom adni a fizetést. Ordított ott, annyira ordított, hogy apám dühös lett és odaadta neki a pénzt. Odaadta a pénzt és elment persze rögtön, és elitták. És akkor jött a Jóska. Nagyon, nagyon aranyos fiú volt jött és sírt. Úgy emlékszem a szegénynek a könnyes kis arcára. Marci bácsi! Egy öltönyt akartam venni magamnak, hogy tisztességesen kiléphessek az utcára Azt mondta: édes fiam nekem nem fog odajönni egy csirkefogó se ordítva, hogy az egész utca hallja, hogy én nem fizetek. Hát micsoda dolog ez? És, akkor sírt. Mától kezdve nem dolgozhatsz itt kisfiam, ahogy sírt az a Józsi. Marci bácsi, hát engem büntet meg, azért, mert ő ilyen mocskos, hát mit csináljak vele, drága Marci bácsi, ne tegye velem. Volt ott egy másik ilyen vállalat, Siemensnek hívták és oda ment el a Józsi, dehát ugyanúgy járt, amint az első fizetése jött, megjelent az apja és

ordította. A Siemenes is rögtön fizetett, azonnal fizetett, de máris elküldte Józsikát. Hát az zokogva jött még, hogy édesapám adjon neki munkát. Mondta neki: nem drága fiam, én nem teszem ki magam ilyen ostoba embernek, nem teszem ki a szégyennek magamat.

A Juliska néni. A Juliska néni édesanyámnak volt a testvére, várjál csak melyik volt az idősebb... A Juliska nagyon szép nő volt. Négy lánya volt Nagyanyámnak Katalin, Julia, Johanna és..

- Johanna a nagymama.

- Igen Johanna, az a gyönyörű neve, mondtam neki anyuskám én úgy örültem volna, ha nekem adja ezt a nevet. Azt mondta, azért nem használja a nevét mert mindenki Jankának hívta őt csak, de én emlékszem, hogy a Juliska néni fia a Jenő, volt egy nagyon szép fia neki, a Jenő, az Nannának hívta anyámat, Nannának.

- És a férje ki volt a Juliska néninek?

- A Juliska néninek nem volt férje, csak barátja volt neki, barátja volt.

- Egyszer a Sári mesélte, hogy lepedők voltak kiterítve és a Juliska néni fekete szederrel bedobálta, az hogy volt?

- A Juliska néni kicsit rosszindulatú kis teremtség volt. A ház hátulsó részén volt egy hatalmas nagy fekete eperfa. Finom jó eper volt, még be is főzték, hát nem vágták ki. Elöl az utca felé a menye a Juliska néninek, a Jenő felesége, kimosta a ruhákat és oda előre vitte, hogy nehogy egy eperszem ráessen. Erre a Juli fogott egy csomó epret és kiment és dobálta a lepedőket.

- Akkor már öregasszony volt?

- Igen, ő már idős asszony volt akkor... És rászólt a fia anyuska jobban tenné, ha a gyerekekkel törődne, mert volt egy nagyon szép kislánya a Jenőnek. Hédikének hívták, Hedvig, és akkor odament az édesapjához, Apu, itt ezek a fiúk a kerítéshez odamentek és hívtak, hogy gyere ide Hédike jó viccet mondunk. És mondták neki, hogy gyorsan mondja napi, napi és hogy csapi, csapi. De ez csak vicc, apukám - mondta. És akkor a Jenő azt mondta, jó volna anyuska, ha a

gyerekkel törődne, ne csúfságokra tanítsák odakinn. És akkor szegény Jenő meghalt. A Jenő meghalt. A Juliska néni, a Julia, neki meg levágták az egyik lábát és akkor a menyé gondozta. Ő gondozta öregségire. Képzeld el, hogy milyen szívvvel gondozta, amikor igen, ja még akkor is...

-És a barátjával mi lett?

- A Julia barátjával? A barátja egy katonatiszt volt és ismertem aztat a férfit. Jött és nekem, meg mindegyiknek könyörgött. Ja, és Julia azt már leköpte és nem állt vele szóba. És jött, hogy a Jucikát a Jucikát mégegyszer adják nekem vissza a Jucikát

Képzeld el, én akkor már Pesten laktam veletek, Pesten. Jött oda mindenféle edényeket összeszedett, meg mindenféle rossz dolgokat összeszedett és azt hozta nekem ajándékba.

- Erre én emlékszem, Pesten voltunk és olyan négy éves lehettem.

- Igen mondtam neki: Juliska néni ne tessen hozni nekem semmit, mert a férjem megtiltotta, hogy bármit is elfogadjak a Juliskanénitől és akkor jött az a katonatiszt jött az a Vojtek. Vojtek volt a neve. Jött a Vojtek, könyörgött nekem is. Mégegyszer neki a Jucikát vissza és mondtam neki hát nem tudok segíteni, nem tudok segíteni, hát hallani se akar magáról, hiába kérjük őt és magyarázzuk neki, hogy jobb lenne, de nem, hallani sem akar magáról.

Azt borzasztó becsültem anyámnál, hogy bármi, ha a szomszédhoz bementünk és akkor akármelyik szomszédnál voltunk és azt mondta a szomszéd néni, hogy na most menjetek szépen haza kicsikém, mer a Jenőke vagy a dudika vagy a mutyika ebédel. Anyám soha, de soha nem küldött el, ha három gyerek volt ott, na húzódjatok összebb, szépen kirakta őnekik is az edénykébe. Ilyen kis pléh tányérokba, ugyanúgy, ugyanannyit, mint nekünk és ezt borzasztó nagyon becsültem anyámban.

Anyám nyáron kiadta szobát. Volt egy nagy utcára nyíló ablakkal egy nagy szoba és azt nyáron kiadta nyaralónak, és akkor jött egy gyárosnak a felesége kivette és odajött. Endrének hívták a kisfiút és a nő csak csokoládéval

etette. És akkor anyám megfőzte a malacoknak a krumplit, de anyám annyira tiszta volt, hogy a malacokét is jól megmosta, hogy az kristály tiszta volt. Mi odamentünk, vettünk egyet, a kis körmünkkel megtisztítottuk és megettük, és akkor jön oda, jön a kis... Endrének hívták, azt hiszem papirgyáros volt a férj. És, és kiabált, látta, hogy ott eszünk. Endrének papi kell, Endrének papi kell. Hát az Icu a kistestvérem szépen megpucolt egy krumplit, a kis körmével és oda vitte az Endrének, tessék a papi, és akkor az Endre meg azonnal nyújtotta a tábla csokoládét. Az Icu rögtön lemarta a csokoládét, de senkinek egy morzsát nem adott, mind ő maga fogyasztotta el, hát ezen kacagtunk azért, mi, hát kértünk tőle, könyörögtünk, de nem adott egy morzsát se, mind elfogyasztotta ő maga. És akkor, jaj Istenkém, mennyi minden volt, oh, várjál csak.

- Milyen játékaid voltak?

- Játék, ja igen, ez a Voitek, borzasztóan megtetszettem neki, mindig hozott nekem csodálatos amerikai babát, úgyhogy bőrrel volt az arca bevonva a babának, de a két bátyám a két fiú, nagy csibész volt, amikor esett az eső kitették és teljesen átázott, és akkor csak a massa maradt, hiába sírtam, zokogtam, hiába. És akkor még én is csúnya ronda kölyök voltam, biztos nagyon rossz kölyök lehettem, mert,.. mert a Laci, azt mondta anyám, bilizni kellett még engem. Azt mondtam nem engednek ki a WC-re még, és azt mondta, ha nem enged ki, szarjál a küszöbre, így mondta anyám. És én, meg ronda disznó, nem szóltam a Lacikának, hogy kakilni kell, nem szóltam, hanem egyszerűen odakakiltam a küszöbre. Persze szegény Lacika ő kapott ki, hogy miért nem engedett ki. A WC-re. Hiába ilyen a gyerek ugye. Szegény kis Lacikám. De volt nekünk ez a zsidó orvosunk, mikor jött ez a spanyol járvány, akkor egyszerűen beugrott hozzánk, nem égett a tűz, mindenki ült valamin, még anyám is ült valami edényen, még a macska fazékján is, meg a kutyáén is, mert ment a hasa mindenkinek és ez benyult a zsebébe kitett egy teát, kinyitotta a tűzajtót, meggyújtotta, ott volt tüzelő, meggyújtotta a tüzet és csinált teát

nekünk. Nem akartuk meginni. Megidd, mer a pofádra öntöm! És kigyógyított bennünket a spanyolból. Tökéletesen kigyógyított.

- Még arról nem meséltél, hogy amikor már hatan voltatok hogy aludtatok. A gyerekek együtt voltak?

- Nem, nem, a szülők aludtak egy szobába és mi pedig a másik szobába aludtunk, de úgy sorjába, úgy sorjába szépen. Egy fiú, egy lány, úgy és ment ott a rajcsur, ment a veszekedés, hogy ki hova.

Volt egy barackfánk az udvaron, ilyen barackfa volt és azon a nyáron, ilyen hatalmas nagy hernyók..., de ez a hernyó olyan gyönyörű szép színe volt neki, mint egy nefelejts, olyan kék a hátán.

- Ismerem.

- És akkor a kilincsre, ahogy a szoba kilincs volt, én varrtam az első szobába és akkor dolgoztam, és ahogy lépek ki, nyitom az ajtót, lépek ki és akkor a kilicsre két ilyen szörnyű nagy hernyó oda volt téve, két ilyen nagy szörnyű hernyó oda volt téve, Hát, persze megijedtem tőle, de úgy tettem mintha nem láttam volna.

- Arra is emlékszem, hogy eperlevelek.

- Ja, igen akkor mi is tenyésztettük a selyemhernyót. A Cilikének a szobája az megmaradt, a Cilike szobája, no kérlek szépen a két lepke kibújt egy gubóból összefonódtak, egy darabig együtt voltak, aztán elváltak, az egyik pillanatok alatt apró pettyeket rakott. Aztán néztem nézegettem és pici hernyócskák bujtak ki és az a kis pontocska, ami volt, az volt a fejük. És én, hoztam nekik az eperlevelet és figyeltem őket, ahogy növekednek, hát, gyönyörűen növekedtek és amikor, akkora volt egy, mint egy férfinak a nagy ujja, kövér nagy ujja, akkor a kántorbácsi még le is tudta orsózni a selymeket...rózsaszínű olyan csodaszép gyönyörű selymek voltak. Én csak gyönyörködni tudtam nagyon szerettem a szépet nagyon, nagyon.

(Palotán ahol laktunk, egy négylakásos bérházban, az udvaron volt minden lakónak egy kicsi sufnia. Úgy tíz-tizenkét éves lehettem, amikor kikönyörögtem,

hogy tarthassak nyulakat. Anyám mindenféle állattól irtózott, de az a lehetőség, hogy majd a kisnyuszikat meg lehet enni, az elgondolkodtatta. Én ugyan meg nem ölöm és meg is kell nyúzni mondta. Nem probléma, Juhász Karcsi bácsi, az iskola pedellusa, akitől a nyulat szándékoztam venni majd segít. Karcsi bácsi a Krárter utcai iskola pincéjében tartotta a nyulakat és megengedte, hogy nézegessem őket, különösen akkor, amikor kiderült, hogy hajlandó vagyok délutánonként füvet is szedni nekik. Én is értettem a nyulakhoz mert Udvarhelyi nagymamámtól sokmindent megtanultam és Karcsi bácsival mint tapasztalt szakértő értekeztem a tenyésztés bonyodalmairól. Nagy nehezen gyűlt össze a szükséges pénz egy vemhes anyanyúlra. Nagy hófehér kedves, szelid állat volt, egy kosárba cipeltem haza és egy régi fadobozból készült a lakhelye Karcsi bácsi sajátkezű segédletével. Külön kis elkerített rész a vacoknak és egy nagyobb tágasabb tér, ahova az ennivalót is tettük. Nagyon barátságos nyuszi volt. Én minden reggel egy órával korábban keltem, hogy még az iskolába indulás előtt megszedszem az aznapi füvet, de hamar rájöttem, hogy nemcsak füvet esznek a nyulak. Egyszer anyám valami sajtolt amerikai tejport hozott, olyan centis, vastag tablettákat és a nyúl imádta ezeket, de később megette a paprikáskrumplit is, csak a kolbásztól idegenkedett kicsit. Azután megszülettek a kisnyulak! Vak, rózsaszín fura kis hernyóknak tűntek. De villámgyorsan nőttek és hat hét múlva egyik délután két akkurátusan feltrancsírozott nyúltetemmel vártam anyámat.)

- Délután a szülők lefeküdtek?

- Nem, ilyen, hogy a szülők lefeküsznek, ilyen nálunk nem volt Az édesapámnak reumásak voltak a lábai, az orvos azt ajánlotta, hogy jó meleg kell neki, ilyen sódert hordatott oda, azt egész nap a nap jó forróra sütötte. Nekem kellett azt turkálni, hogy jó forró legyen.

(Tőlünk két utcával volt egy nagy tér és annak a közepén egy füves magas domb. Amikor leesett a hó mindig odajártak a környékbeli gyerekek számkózní, persze én is. Egy időben a dombot a templomi srácok uralták, ezek a mindig a templomtéren játszottak, arra egyedül nem is mertem menni, mert belém kötöttek volna, de télen ott hagyták a templomot és elfoglalták a „dombot” és csak az ródlizhatott, akinek megengedték. Vagy azért engedték meg valakinek, mert túlságposan erősnek gondolták, vagy azért, mert adtak nekik valamit. Savanyú cukrot, kekszet, egy szelet süteményt, radírt, hajtogatós papírt. Egyszer én is kint voltam, adtam is egy szép kétszínű piros-kék ceruzát a Palotásnak, aki a főnökük volt, de pár perc múlva a Palotás elment és a többiek nem engedtek lecsúszni. Fizess! mondták. Már fizettem! A Palotásnak. Most nincs itt a Palotás, fizess mégegyszer, mondta az egyik, a nevére már nem emlékszem és hanyatt lőkött, én felálltam és én is meglöktem őt, erre nekem estek mind, voltak vagy öten és beleforgattak a hóba és jól elverték. Sírva mentem haza. Anyám kikérdezett és nagyon feldühödöt. Na, gyere kisfiam, majd adok én nekik, az anyjuk Istenit! Amikor a domb közelébe értünk, előre küldött, hogy ne lássák, hogy velem van. Odamentem, persze rögtön ellöktek, még akarsz verést te kis hülye? – mondták. Anyám odaviharzott és mint egy fúria szétcsapott köztük, elszaladtak, de legalább három vagy négy nyaklevest kiosztott nekik. Nagyon büszke voltam. Anyám körülnézett és hangosan azt kiabálta utánuk, aki az én kisfiamat bántani fogja annak én töröm le a derekát! Azon a télen nem is bántottak többet.)

És jött édesapám, amikor megebédelt akkor oda lefeküdt betakartam ráhordtam a meleg forró sódert és akkor ott ő elszundikált. A fejét betakartam, hogy azt a nap ne süsse. Hát ő, ottan így pihent.

- Este volt vacsora?

- Este persze hogy volt, természetesen volt. Például Édesanyám csinált krumpliból, nagyon finom krumplit összetört és csinált hagymát, megpirította

és kanalanként szedte a krumplit és azt nagyon szerettük. És volt a kukoricagáncia. Ilyet kukorica lisztből csinált anyám, ugyanigy kiszedegette a hagymás zsírból.

- Valami akácost akartál elmesélni

- Igen a kecskének kellett. A kecske ugye jól evett, ivott az öt liter tej ugye, a tehén ad annyit. A haverunkkal, a Szántai családnak volt sok gyereke és azok közül az Illés nevezetű, ő volt köztünk a főmácher, az Illés, jó haverok voltunk. És, akkor ő vitt bennünket, persze az akácát mindenholnan lopni kellett, mert az akácfákra nagyon vigyázott a hatóság, hát a csendőrök uralkodtak ottan. A hátunkra raktuk fel azt össze kötötözte az Illéske, összekötözte és a hátunkra rakta, de hát az akácnak óriási tüskéi voltak és az szúrta a hátunkat, és akkor én mindig lejjebb és lejjebb hajoltam, és egyszer csak, amint így csoszogok látok két hatalmas bakancsot. Jézusom! Tudtam, hogy a csendőrök, füttyült az Illés nekünk, ők eltűntek, pillanatok alatt szanaszét ugrottak, de én..., még a mutogató ember is elmondom majd, néztem a két hatalmas csizmát. Honnan hoztad ezt az akácát? Hát megmondtam, hogy honnan, hát a kastélynak a hátsó kertjéből. Mars vissza, ahonnan szedted, pontosan mutasd meg, szerencséd, hogy ismerem apádat, mert különben szétrúgnám a zrittyódat, elvitt egészen odáig, ottan ki kellett rakni az akácot.

Na most gyere, mondta, vár az alezredes elvtárs!

(kicsoda?)

És bekísért a laktanyába, mindenhol katonák puskával és nagyon féltem, pedig én nem csináltam semmit, én csak a magyar rádiót hallgattam... hát mit akarnak.

...Ezt nem szabad elmondani... nagyon nem szabad...

- Mondja csak nyugodtan. Nem hallja senki.
- Nem hallják?
- Nem!

- Hát, ott volt az alezredes elvtárs, jól ismertem a pártból, mindig udvarolni akart nekem, de nekem nem tetszett, mert alacsony kis kopasz férfi volt. Üvöltött velem, hogy nem vigyáztam a kisfiamra, nem vigyáztam rá és hogy mindenbe belekeveredett. Most meg fogják verni és börtönbe kerül az én drága kis fiam, és én könyörögtem neki, térden állva, hogy ne bántson, ne verje meg az én kis drágámat és sírtam, zokogtam.

(Ez tényleg így volt, vagy csak össze vissza beszél? Arra jól emlékszem, hogy ötvenhat decemberében egyszer hazamentem és nekem esett, hogy hol jártam, mit csináltam, persze nem mondtam neki semmit. Különb is gyerekes apróságok voltak, az egyetemen néhányan felhívásokat gyártottunk, hogy az oroszok menjenek haza és éjjel szórtuk szét az utcán, bár kijárási tilalom volt, de nem kaptak el. Ezért őt vonták volna felelősségre? A disznók! Most zokog, szegény. Mi a fene történhetett vele?)

És akkor aláírtam az összes papírt, el se olvastam, csak mindent aláírtam, hogy ne bántsák, de megígérte, hogy ha kedves leszek, akkor ő elintézi. Elintézett engem is ott az asztalon mindjárt és még hetente vagy két évig be kellett jánom hozzá. Sírva felöltöztem, nagyon szégyelltem magam, mert engem még senki, apán kívül senki.

Akkor azt mondta : most már mehetsz a fenébe, az a szerencséd, hogy ismerem apádot, persze apa agyon is ölte volna, őt meg becsukták volna.

(A fiúk közül kettőt lecsuktak, de mindenféle szervezkedéssel vádolták őket, senki se tudta pontosan, hogy miért. Egy évet kaptak és az egyetemre se jöhettek vissza. Az egyikkel évek múlva találkoztam, beszélgettünk. Szóval téged nem rúgtak ki, kérdezte. Vonogattam a vállam, miért rúgtak volna ki, kérdeztem vissza. Ne játszd meg magad öreg, nyilván köptél, mint mások. Be se vittek mondtam. Persze, be se vittek. Hol voltál majd két hónapig, mindenki tudta, hogy elvittek. Akkor nem értettem, mert tényleg nem voltam bent az egyetemen egy ideig, de ez anyám miatt volt, aki hisztérikusan ragaszkodott hozzá, hogy lemenjek Árpi bácsiékhoz Bükkszentkeresztre, ez már ötvenhétben volt ha jól

emlékszem az év elején és én nagyon dühös voltam, hogy megint dirigálja az életemet, azt hittem ide akar valakit hozni, valamelyik drága elvtársát, de mivel az egyetemen is csönd lett, szót fogadtam és csak utáltam érte nagyon. Ott Bükkszentkereszten a két öregnél, akik nem sokat zavartak, határoztam el, hogy ha visszamegyek, nem tűröm tovább a basáskodását. Ha tudtam volna, hogy mit csináltak vele, én hülye. És soha se beszélt róla, pedig mindig szerette hangsúlyozni az érdemeit. Istenem, micsoda bugyrok között élünk. Én meg már szinte gyűlöltem és bántottam, amivel tudtam.)

Szóval én kiraktam az akácát és ez az Illés meg a többiek búvhelyekről kukucskáltak és lesték, hogy mi történik. És akkor mikor én már ballagtam sírva haza, jött az Illéske egy nagy köteg akácával és ilyen pici kis spárgával, mert az én spárgámat az alezredes elvagdosta, hogy ne tudjak dolgozni vele és az Illés gyorsan összebogozta és azzal összekötözte és vittem haza...

(Sír szegény, nincs értelme bocsánatot kérnem, már túl késő, csak mégjobban megzavarodna. De legalább én tudom!)

- Szóval megmentettétek a az akácát.

(Meg engem is. Szegény anyám!)

- Igen, végeredményben. Volt olyan, hogy én jöttem egyedül a parkon keresztül, nem tudom, hogy Isaszegen vagy valahol voltam, jöttem a parkon keresztül.

Édesapám ott dolgozott valami úri házba, igen a Szanati Júlia és önáluk dolgozott az édesanyja házánál, nagyon szép ház volt, gyönyörű villa és mondta a Juli és az édesanyja a Júliának is mondta, hogy nyugodtan ehetnek a szemben lévő gyümölcsösből, itt a rendeteg gyümölcs, már nem bírják leszedni, a rigók hordják el. Mondta apám: az is az Isten állata. Összeterelte a munkásait és mondta nekik, ha valaki egyetlen egy szem gyümölcshöz hozzányúl már pakolhatja is a holmiját, mert ő nem fogja tartani. No, a gárda összetartott nagyon, minket is nagyon szerettek a fiúk, úgyhogy....

- A mutogatóst

- Szóval vittem édesapámnak az ebédet és szépen baktattam vissza az edénykével a parkon keresztül, mert egy kislánykát átendgedtek a csendőrök, mert a férfiak például nem mehettek. Elértem egy jó darabkán, elértem egyszer csak előugrott a bokrok közül egy nagyon szép férfi és nagyon elegáns volt, hófehér selyem ing, és elém állt és szétvette a nadrágját. Borzalmasan megrémültem és sikítva rohantam ő meg hallottam a hátam mögött, hogy kacag, de állva, úgy kacagott, mert hátranéztem, hogy nehogy kövessen. És akkor nyilván sikerült neki, amiért mutogatott, és akkor fölértem, halálosan lihegve kikészülve. Többet nem mentem arra, mert féltem tőle, nem mentem arra. Édesapámnak megmondtam, hogy apuskám van itt egy férfi, szóval elmondtam. No várjál csak, majd én, és ment körbe és mászkált a bárddal a kezébe és agyon is vágta volna, aztán vitték volna a börtönbe. Persze volt egy kis esze, hogy pillanatok alatt eltűnt. Ő, a fővadász útján jött és akármikor eltűnhetett.

- És a fiúk? Csúfolták a lányok a fiúkat?

- Nem emlékszem arra.

- Hát szokták mondani, hogy ez szerelmes ebbe, az szerelmes abba.

- Ja, igen hogyne, hát hogyne, az ember elment mellettük, na ez is megért már az anyja kínjára, meg ehhez hasonló dolgokat csaptak oda. Meg apró kis emberkéik is futottak utánam. Asztalosmester volt és futott és éjjeli zenét adtak.

„Csak egy kislány van a világon, az is az én drága galambom.

A jó isten olyan nagyon szeretett, hogy én nékem adott tégedet.”

ezt énekelték. És az ablakba nekem kellett gyertyát gyújtani

- Akkor az udvarlókról mesélj.

- Nem gyertyát gyújtottam, mert villany volt a házba, a szülők ott aludtak. Azt felgyújtottam.

- És a szülők ehhez mit szóltak?

- Apa büszke volt nagyon, hogyhát az ő Manyikájához ennyi sok udvarló jön.

- És a többi lány? Honnan lehetett tudni, hogy melyik lányhoz jöttek?

- Ja, hogy nálunk? Látod erre már nem emlékszem, nem tudom megmondani, nem emlékszem. De az Icu, az Icu igyekezett elmenni otthonról, Ő nagyon hamar elment külföldre. Önállószkodott az Icu. Őt nem lehetett megállítani, hogy nahát, most nem.

Arra is emlékszem, hogy az iskolába jártunk már a polgári iskolába, igen de szörnyű, mindenki tetves volt, tetűt kapott az ember. Elöttem ült a Kókény tanár úrnak - az volt az igazgató a fiúiskolába - a kislánya gyönyörű nagy hajfonattal. Cselédlány volt és minden és akkor, hát a hajfonaton ekkora nagy tetűk poty, poty és olyan nyitott tintatartó volt és bele piszkáltam a tintásüvegbe azt a dögöt és onann már nem tudott kimászni.

- És nem kellett szólni a tanárnak, hogy itt tetvek mászkálnak?

- Nem, nem kellett szólni, mert mindenkinek mászkált. Úgyhogy anyám elkapott egyet-egyet sorba és olyan sűrűfésű volt és jól lekefélt bennünket, és spiritusszal bekente a fejünket és bekötötte. Az a szesz csípett nagyon, hát az udvaron lefelé futottunk szaladtunk ide-oda és az ott hűsítette a fejünket.

- Most az udvarlókról mesélj!

- Az udvarlókról?

- Amikor már nagyobb lány voltál. A polgári után mit csináltál?

- A polgári után varrni adtak oda engem, varrodába.

- Na és akkor a fiúk.

- Hát a fiúk. Nagyon sok fiú futott utánam állítólag nagyon helyesnek, csinosnak találtak. Úgyhogy jöttek sorba, még apámhoz is bementek, igen, hogy szabad-e jönni, szabad-e odajárni és akkor.. hát volt ilyen, hogy a lakónk a Szabó bognár, már beszéltem róla. A lakónknak volt segédje. Például, egyszer csak megjelent egy egy szörnyű, piszkos, mocskos ember, az egyik segéd, aki volt a Szabó bácsiéknak, de piszkos volt, bűdös volt, majd elájultam és akkor bejött és elkezdett apámmal alkudozni. Apám épített három házat, hogy majdan kiadja lakónak, ki is adta a legnagyobbat, egy olyan főúri ember vette ki. Egy főúr

vette ki és az öreg cselédjére íratta. Hogy, annak, ha ő meghal, annak legyen. De ő már csak székbe tudott székelni, bili és ilyesmi, úgyhogy nagyon ellátta.

- Na és min alkudozott?

- Na jött az egyik segéd, aki ott a bognárnál dolgozott, egyszer csak beállított, de piszkos volt, бүdös volt, az öltözéke, phfuj. Szóval ronda volt. Odaállt apám elé és mondta, hogy szóval engem akar feleségül venni és hát hogy tárgyaljon övele, hogy tárgyalják meg. Azt mondja édesapám, hogy Manyikával beszélt már? Azt mondja - nagyon buta ember volt -, azt mondja: mi köze ő neki a mi egyezségünkhöz? Hát ő azt hitte, hogy a három ház azért épül majd a lányoknak, ez az egyiké az a másiké. Valóban így gondolkozott apám, de hát először ő akart aratni szegény és... Mi köze ő neki a mi egyezségünkhöz? Azt mondja erre apám, édesapám, hogy hát édes fiam ő vele fog lakni, ő vele fog élni, nem énvelem. No, akkor hívjuk be Manyikát. Apám behívott engem. És... Na, Manyika drága, a fiatalember megkérte a kezét, hát akar-e hozzá menni? Végignéztem és irtóztam tőle. Mondtam neem. Eszem ágába sincs férjhez menni, különben is szalont fogok nyitni, az volt a gondolatom, de jóanyámtól nem lehetett volna, mert akkor elprédázta volna, már nem úgy, hogy ő prédál magára hanem...

- A családra.

- A családra.

- És hogy hívták ezt az embert emlékszel?

- Ferikém még véletlenül se emlékszem. Még véletlenül se jut eszembe.

- Azután kidobta a nagypapa?

- Hát azt mondta: sajnálom fiam, sajnálom, ha egyszer ő nem akar, akkor nem megy férjhez, és akkor jaj! Gyűlölettel mért végig, úgyhogy pár napig nem mertem kinn mászkálni, mert félttem tőle, hogy bosszút áll, mert az ilyesmire az ilyen gonosz ember képes, de nagyon, pokolian meg volt lepődve, hogy hogyhát egyezség nélkül, azt hitte, ha ő bejön apámhoz rögtön kap egy házat és akkor viheti oda a szeretőjét és élnek vidáman öt-hat gyerekkel ugye. Nem tudom, hogy képzelte, valahogy így képzelte úgyhogy...

- Aztán ki volt a következő?

- Voltak akkor a Klementek, Klement Sándor és Klement Lászlónak hívták őket, hát mind a kettő jött és mind a kettő udvarolt.

- Testvérek voltak?

- Nem testvérek, unokatestvérek. Gödöllön volt ilyen kocsmá és a kocsmá tartott egy nőt aki, ugynevezett kocsmá... nem is tudom már a kifejezést rá szóval egy ilyen kocsmatündért. Szóval a Klement lászló odament apámhoz, hogy ő akar énnekem udvarolni és akkor apa .....nem egyezett bele. Apám szólt nekem hogy a Laci megkért, hogy járhasson ide udvarolni, hogy mi a véleményem nekem és akkor rögtön azt is mondta, hogy Velenceinek hívták a kocsmárost, hogy a Velencei tündérekhez jár be ez a fiú. Hogy ide esetleg. Én fölháborodtam, hogy most én következem. Tudod, mert én büszke voltam azért arra, hogy... Na.

Az iskolában névsorolvasás volt a polgári iskolában és a tízpercben egyszercsak odajön hozzám egy szép magas lány, negyedik polgárista volt már, utolsó éves érettségire készültek, illetve érettségizett is. Odajött, és akkor megkérdezte, hogy szabad-e eljönni mihozzánk. Mondtam édesanyámnak. Ő aztán meghívott engem a családjához, a saját családjához és akkor én mentem, elmentem és ottan az állomásfőnök, ahogy leszálltam a vonatról, az állomásfőnök meglátott és azonnal átrohant oda hozzájuk. A szomszédba lakott és kérte őket, hogy énvelem beszélhessen.

- Melyik falu volt?

- Várjon csak kérem, várjoncsak megmondom.

- Na és akkor jött ez a pofa?

-Jött és Keres Bélának hívták, Keres Béla. nagyon jó starmm férfi volt, csakhogy én egy csöpp kislány voltam, ő meg egy nagy fiú, nagy férfi. Hogy szeret...ő. Eddig nem nősülhetett meg, mert az édesanyja... az édesanyját nem akarta kitenni annak, hogy a menyével vesződjön, vagy a menyé esetleg nem jól bánjon vele. És ő ezért eddig nem nősült meg, de most ő engem boldogan

feleségül venne, hogy menjek hozzá feleségül és megmutatta a házat és mindenfélét.

- És mindenki rögtön azzal kezdte, mindenki hogy feleségül akar venni, nem volt előtte semmi, semmiféle udvarlás meg, hogy egyáltalán szóbaálsz-e velük?

- Az az igazság, hogy én nagyon felvágtam és abszolúte nem nagyon áltam szóba velük, mert olyan, a Puszi mondta mindig, hogy „henceg bűdös” hogy hogy ... láttam, hogy futnak utánam, az nekem borzasztóan tetszett és és csak szédítettem őket ez az igazság, egyiket a másik után...

(Egyszer apám hozott nekem egy fehér egeret, nem tudom, hogy kapta-e vagy vette. Szelíd kedves állat volt, egy nagy ruszlis üvegbe tettünk újságpapírból tépett, gyűrött fészeknek valót egy vastagabb gyújtóst, hogy legyen mire felmásznia. Marcinak neveztem el és naponta fürdettem, mert egy egészen sajátos bűze volt, az újságpapírt is naponta kellett cserélni. Pár nap múlva apám láthatóan megbánta már, hogy hozta, mert nem állhatta a szagát, öklendezett tőle. Többször rá akart beszélni, hogy engedjük szabadon, mert hogy örülne annak a Marci, de én nagyon ragaszkodtam hozzá. Az egyik éjjel felébredtem, de nem voltam igazából fenn, csak mindent hallottam, de nem tudtam szólani vagy a kezemet mozdítani. Furcsa állapot volt. Apám hangját hallottam: na vedd ki azt a dögöt, hozom a macskát az elintézi és majd azt mondjuk, elszökött. Anyám hangja szólt. Nem. Ferike imádja azt a kis állatkát, nem engedem. Nem bírom a bűzt, értsd meg, kifordul tőle a gyomrom, milyen hülye vagyok, hogy hoztam. Nem érdekel, most már itt van és a gyerek szereti, majd levisszük a pincébe. Szó sem lehet, róla, hogy elpusztítsd. Ennyire emlékszem, azután újra elaludtam. És másnap anyám szólt, hogy Marci jobban érezné magát a pincébe, ő már csinált is neki egy jó kis helyet a farakáson. Én nem nagyon örültem, mert mindig féltem a pincébe, de szó nélkül beleegyeztem és nagyon hálás voltam anyámnak, hogy az éjjel nem engedte, hogy apám a macskával elvitesse.)

- És mit mondtál ennek az állomásfőnöknek?

- Ennek a Bélának? Mondtam, hogy jó, legközelebb vasárnap jöhet el, mert vasárnap édesapám otthon van, mert hétköznap dolgozik, nincsen odahaza, úgyhogy vasárnap jöjjön. Apámnak ezt megmondtam. No, apám rögtön utasított, hogy ez ide ne jöjjön, nekem diktált egy levelet, egy nagyon csúnya levelet, hogy Keres Béla, keress egy magadhoz valót, és ilyen hangulatú levelet.

- Miért nem tetszett neki?

- Hát ő idősnek találta már énhozzám a Bélát. Én meg büszke voltam, hogy futnak utánam és akkor, a Klement Laci. Várjál csak még.. És akkor a Laci a testvéremmel hívatott ki este, hogy jöjjenek ki sétálni. Jól van, édesapám kiengedett, de a Pistit egy pár lépés távolságban küldte utánam. Egész idő alatt kísért a Pistit, nehogy fogjon a Laci és valahol odalökjön és leteperjen, képes lett volna rá, és akkor a Laci nagyon dühös volt, mérges volt, hogy a Pistit miért szaladgál utánuk. Azt mondta, ha én akarok, hencegett mindenfelé hogy hát ő akárkit meghódít, mert ő rögtön összenyalazza, hogy csókolózik vele, ugye. Na gondoltam magamba, nyálazod ám az anyukádét, de engem nem igen fogsz te nyálazni. A Laci egyszer megcsókolt, többet nem hagytam magam. Akkor ahogy utaztunk, volt a látóhegy, látóhegyen ami mostan... minek is hívják...a..te tudod...

- Nem tudom a látóhegyet.

- A látóhegy az Mogyoród és... nem tudom valahogy ... ilyen szomszéd helyekről jöttek a kislánykák a polgári iskolába.

- Ott is jött valaki a Látóhegyről.

- A Látóhegyről jött egy fiú igen. Szvenyovszki Gizikének hívták a Látóhegyi kocsmárosnak a kislányát, az egyik testvére férfiszabó volt, az Pesten dolgozott a saját üzletébe. Egyszer csak a Gizike egy hatalmas, nagyon szép férfit hozott oda. Ahogy ültünk ott, Hévvél jártam be Pestre varrni. Ott volt a varroda, akkor én már tudtam jól varrni, úgyhogy fölvettek engem oda. Egy nagyon szép szalon

volt. Fölvett oda boldogan a hölgy. Az apám bátyjának a barátja volt, ő szerezte ezt a helyet, János bácsinak hívták, na mostan, a János bácsi, a Lacikának a púpocskáját rendbe akarta hozni. Volt neki egy professzora, akinek a villáját rendbehozta. Az összes villany dolgokat rendbehozta, elmesélte a Lacikát és azt mondta a professzor, hozd be fiam, hozd csak be fiaskám és majd rendbetesszük. Neki is volt két fia, Jancsi volt a kisebb, nagyobb is volt, nem is tudom már, hogy hívták. Jött, hogy édesapám adja oda a Lacit és őneki azt ingyen megcsinálják, tíz fillérbe nem fog kerülni. Tettek volna rá egy vaskeretet és azzal rögzítették volna a csontocskáját és kiegyenesedett volna. Apa féltette, akkor már a házacsákat, úgyhogy hallani se akart róla úgyhogy nem engedte. Úgy könyörgött, egész éjszaka könyörgött az a testvére. Hogy hát ne örüljön meg Ad neki írást, írásba adja, hogy ő vállal mindent Nem, hogy hát átveri ötöt, ugye nem adta, nem engedte.

- És ez az udvarló ennek a fia volt?

- Hogyan kérdezed?

- Odajártál a varrodába és jött a következő udvarló.

- Ja igen, szóval Pestre jártam én a szalonba jártam 17 fillér órabért kaptam, 17 filléres órabér volt.

- És jött ez a fiú. Ez ott dolgozott?

- Ez csak bejött Pestre és oda becsöngetett, és engem kért a Laci. És akkor déli ebéd idő volt és mondta a főnöknő, hogy kimehetek, kimehetek menjek csak nyugodtan a dunapartra sétálni. Kivitt a Laci engem nagyon sápadt voltam és borzasztó sápadt voltam. Miért nem ülök ki a napra mondta ő. Nekem nem volt időm hogy a napra üljek, nekem dolgoznom kellett. Kért hogy vegyek meg neki valami dalos újságot, ő dalárdába járt, hogy szeretné azt az újságot csak most nem kapni csak másnap, de ő nem lesz benn, úgyhogy vegyem meg neki. Megvásároltam a saját pénzemen, pár fillérbe került, örült az az ember, hogy megvettem egyet és hazavitettem neki, és akkor kaptam tőle egy ilyen kis

csokoládés bonboniert. Maga a bonbonier is csokoládéból volt és tele volt ilyen, hát, amit meg lehet enni.

- Drazséval.

- Drazsé, nem drazsé volt benne, hanem nagyon finom csokoládé. Szóval nagyon finom csokoládé volt benne, megköszöntem szépen. Jött a húsvét és jöttek locsolni, és akkor hát nagyon sokan jöttek, úgyhogy tündéri eset volt, Volt ilyen, úgy hívták hogy mély gödör, egy olyan homokgödör és ott laktak cigány emberek. A legkisebb fiút úgy hívták, hogy Egdár és akkor Edgár volt a neve, de ők Egdárnak hívták. És anyám fölvagdosta a mákos bejglit, fölvagdalta egy nagy tálcára és mindenkinek kínáltuk. Ez tündéri eset volt. Az Icu jött, az Edgár főleg az Icut locsolta, mert fekete volt és tetszett neki. Icu fogta a tálca süteményt és kínálta őt. Erre az Egdgár nagyon ügyes kisfiú volt, odatartotta a kis kabátját és zsupsz az egész tésztát belesöpörte. Apám hahotázott, a szó legszorosabb értelmében, majd meg fulladt a kacagástól, hogy milyen ügyes volt, de nem engedte, hogy anyám még egy tál süteményt felvágjon. Na, hát én már előző nap vásároltam Budapesten egy piros szegfűt a Laci részére ,utánna már csak gyöngyvirág maradt, gyöngyvirágot azt lehetett szedni is. Ugyhogy én..., ja igen, és akkor volt olyan, hogy sonkát és tojáást felszeleltek és kínálták a vendégeket, de amikor már ilyen nagylányok voltunk apa hallani se akart erről, ilyesmit nem adott az asztalra, hogy ne mondják, azt hogy ő fogja a lányainak a fiúkat.

- És a mamádat is meglocsolták?

- Persze, hogyne, anyámat is, őt is meglocsolták és akkor akkor, várjál csak.... ő utána volt, volt ez a zsidó fiú, akit meséltem, hogy lejött és megkérte a kezem.

- Nem mesélted.

- Nem meséltem el? A szövőgyár, nem gyár, szőnyegszövő volt, ott Gödöllőn és a keresztanyám a Margit nevű keresztanyám, anyámnak a sógornője, az oda járt a szövőbe, de nem volt neki szüksége arra, hogy pénzt keressen, csak akarta megtanulni a szőnyegszövést és meg is tanulta. Ő akart engem is tanítani erre a

szövésre és ott mellette lakott egy zsidó néni, és akkor annak a fia egy hatalmas nagy fiú, de olyan hatalmas nagy fiú és az kérdezte, a néni kérdezte, hogy Margitka hova megy, hát mondta neki, hogy van egy kis keresztlánya, oda. És megmondta a fiának, rögtön képet akartak, meg mindent, volt is sok kép, mindig csináltak fényképeket rólunk és akkor kérte, hogy hadd nézzem meg engem. A fiú bejelentette az anyjának, hogy ő ismer engem és ő járt a kőművesekhez dolgozni. Zsidó fiú volt és más munkát azért nem adtak neki. És talicskázta be a homokot, kavicsot mindent, amire szükség volt. Jószi, Józsefnek hívták őt és odaállt az anyja elé és azt mondta ezt a kislányt akarom én feleségül venni. A József az egy olyan hatalmas nagy férfi volt, hogy azt mondta az anyja, rendbe van kisfiam. Felöltöztette őt fekete frakkba, egy nagy szál fehér rózsabimbót hozott és bement édesapámhoz és meghajolt és mindenki előtt megérte az én kezemet és szépen átnyújtotta a bimbót. Nagyon szépen kért, hogy az édesanyjához fáradjak föl, mert szeretne látni. Fölmentem az édesanyjához, nagyon szívesen fogadott és megmutatta a csodálatos stafirungot. Ő maga készített mindent, olyan szép volt minden, de olyan gyönyörű holmik, hogy én majd el ajultam. Drága mondta, ha feljön még azt a ruhát is vissza fogom küldeni a szülőknél, amibe feljött, úgyhogy ide semmit nem kell hozni, még egy zsebkendőt sem. Azért mutatta meg nekem a nénike. Nagyon, nagyon aranyos szép néni volt. Kezet csókoltam és akkor borzasztó boldog volt, hogy az ő Józsikájának egy ilyen tündér mint én vagyok, hogy az övé leszek. Büszke voltam én, büszke, hogy mint egy, egy nem is tudom a kifejezést, hogy milyen büszke voltam. Keres Béla, Klement Laci, Kelement Sanyi, hogy mind én utánam szalad.

- Akkor mostan azt a miniszteri tanácsost.

- Igen, igen

- Hogy is volt, ki küldte?

- A kis iskolatársam a Szenyovszki Gizike, aki ott a látóhegyen lakik.

Egyszer csak a Gizike oda fordul, én olvastam, elvette a könyvet tőlem, mondta

hogy bemutatja ezt az ismerősét, mert ő nagyon szeretne énvelem megismerkedni. Hát egy nagyon szép férfi volt, magas. Énnekem a magas férfiak voltak a zsánereim és szép nagyon szép férfi volt. És kért, hogy vasárnap elgyühet-e az Erzsébet parkba sétálni velem. Mondtam nyugodtan jöjjön el, eljöhet. Hát ő, szépen meg is jelent vasárnap reggel. Én vasárnap mehettem amerre akartam...

- És nem kérdezték otthon, hogy hová mész?

- Hát édesapám kinn volt a téren, az úgy nevezett Mamlasz térnek hívták, kint álltak ezek a gazdák és ő mindenkivel beszélgetett, őt nagyon szerették, mert mindenhez értett és mindenkinek segített, adott jó tanácsot és mindent. És megjelent a miniszteri-tanácsos úr és vitt engem beljebb az Erzsébet parkba. Az Erzsébet parkban volt ott egy fehér pad márványból és oda leült, szétrakta a lábait és húzott oda maga felé, hogy üljek az ölébe. Ugye azt hitte, hogy egy kis vidéki tyúk, ő itten elintézi és nem látta a kutya se, és hát ugye próbáltam volna csak menni, segítségért menni, hát a csendőrökkel elvitetett volna és jól még ott is kaptam volna.

Majd ha övele végeztem elmesélem, hogy akácát kellett a kecskének szedni és ..

- Jó de ezt fejezd be, nem ültél oda.

- Nem, nem mentem. Nem még a közelébe se, de tudtam, úgy sejtettem, hogy ő mit akar. Tulajdonképpen féltem, de azért nem, mert úgy különben nem tud hozzámnyúlni. De legalább, hogy megcsókolni hagyjam. Nem, nem hagytam magamat. Bosszankodott, rettentően bosszankodott. Jó darabig üldögélt ottan és próbált csalogatni, nem sikerült neki, és akkor elindultunk onnan kifelé. Nekem már menni kellett haza.

- És miről beszélgettetek?

- Hát ő hozott fel mindenféle apró támákat, én már nem emlékszem arra szó szerint, nem emlékszem a nevére sem, hogy is hívták....

- Főtanácsos úr.

- Nem, nem érdekes. Elértünk oda a gödöllői állomásra ahonnan indították a Hév kocsikat. És elértünk oda, és akkor jött a jeges, hogy legalább egy fagylaltot fogadjak el és éppen arra ment ilyen kis talicskával a fagylaltos, én néztem, hogy nem gondolja, hogy pont őtőle akarnék én fagylaltot. Be akart ülni velem az állomásra, de ha én az állomásra beültem volna, jó apám kint állt a Mamlasz téren és láthatott volna, látott is, mert azután lovagolt haza és majd kaptam volna olyan két olyan pofont, hogy a fal adta volna a másikat. Még öneki is adott volna ugye, úgyhogy azért volt annyi sütnivalóm, hogy eszem ágába se volt oda beülni és akkor...

- Miért nem volt szabad beülni, az nem volt veszélyes, mert mindenki látta. A parkba szabad sétálni, beülni meg nem?

- Hát mer, mer úgy találta apám, hogy az nem nekünk való, úgy találta. Én szépen őtőle elbúcsúztam és hazamentem. Ő nagyon morgott, mérges volt, dühös volt, hogy nem sikerült neki semmi. Tovább én nem törődtem vele. Ott hagytam őt és mentem haza. Hát alighogy otthon betettem a lábam, odahaza kivágódott az ajtó, és édesapám rohant utánam. És édesapám azt mondja: hát Manyika ki volt ez az állat? Így nevezte őt: ki volt ez az állat? Mert, hát féltékeny volt, hogy egy ilyen óriási ember mit akar éntőlem. Mondtam neki, hogy édesapám ez egy miniszteri tanácsos. Mit képzelsz Manyika? Azt hiszi maga, hogy egy miniszteri tanácsos majd magát feleségül veszi, hát mit képzelsz magáról hogy gondolja eztet, hogy szóba áll ilyen stricikkel. Hát mondtam, dehát apuskám az iskolatársam mutatta be a vonaton kért, hogy találkozni akar, hát nem húzódtam el tőle. És akkor, hogy meg ne próbáljak mégegyszer szóba állni vele, mert ez lesz, meg az lesz fenyegetőzött, ugye. És akkor, akkor másnap mentem és a villamoson már elfordult és már rám se nézett, nem törődött velem, mert hát nem sikerült az ő machinációja, nem sikerült, hát gondolta mit törődjön egy ilyen kis vacak nővel.

Onnan sok kislány járt be hozzánk az iskolába, akkor én már a polgári iskolába jártam Emlékszem a nevekre Vodicska Gizella...

- A Mamlasz térről mesélj ez nagyon tetszik nekem.

- A Mamlasz tér. A Malasz tér. A sarkon volt egy ugynevezett Hangya Szövetkezet, és akkor ott a sarkon álltak ilyen híres mesteremberek, mint jóapám például. Főiskolát végzett építész volt ő, de kitanulta az ácsmesterséget is.

-Na, Mamlasz tér és jöttek oda munkavállalók is?

- Igen, igen ott álltak az ilyen híres mesterek, mint jóapám és oda jöttek, akiknek volt építenivalója, az jött és megtudta őt fizetni. Ő nagyon szépen tudott produkálni.

- És voltak ott segédmunkások, akiket az apád vett fel?

- Apámhoz jöttek külön is könyörögni, hogy vegye fel őket. Minden reggel onnan jártam, ilyen gobleint tanultam. De nem adták haza a munkát. Már tudtam megcsinálni, de nem adták haza a munkát. Úgy hívták hogy Berecz Margit, de férjnél volt, azt úgy hívták, hogy Berecz Ferenc, édesapámnak a katonai bajtársa, az jött és mondta, hogy Marcikám adjál valami kis munkát, mert az asszony nem hagy békén. Volt két nagy fia a Ferenc és a Károly. A Károly egy fiatal ember volt, olyan szökdelő fiatalember és mindenáron engem akart elintézni és kapkodott el, és mindig csókolt, csókolt és az édesanyukája meg szépen csak nézett és mosolygva, és hagyta, mert azt hitte, hogy majd én lefekszem.

Ez a Karcsi egy nagyon ronda kölyök volt, mert szegény apja fogai már rosszak voltak és nem tudta például megenni a szalonnát és akkor a felesége betett egy darab kolbászt neki, amit hát nem kellett úgy rágni, mint a szalonnát. És a ronda Karcsi kipakolta az ennivalót és rögtön bekapkodta a kolbászt, pedig nagyon jól tudta, hogy az a szegény öreg édesapjáé. És, akkor mindjárt ugrált szaladt én utánam és csókolt, csókolt, persze rúgtam, kapartam mindent csináltam. Úgyhogy nem tudott velem zöld ágra vergődni. A nagyobbik fiú

Ferenc volt. Volt a faluba egy kádár, egy Szántai nevezetű volt neki két gyönyörű lánya és egy fia. A két gyönyörű lányt ő gyönyörűen kistafirozta mert hordókat készített és a gazdáknak sok hordó kellett és ő nagyon jól keresett és a fiú a Sáríkába a testvérembe volt szerelmes. A Sárinak is nagyon tetszett, de a nem tudom katonaság-e vagy hatóság azt követelték, hogy mutasson fel valamiféle vagyont. Ugye vagyontárgyat kellett felmutatni, és akkor hagyták hogy megesküdjenek vagy nem hagyták. És, akkor a fiú megmondta, hogy az édesapja ad egy nagyon szép telket, de akkor apámnak kell ráépíteni egy kis házikót, hogy ő is adjon valamit. Erre a Sárrika rettetntően megsértődött, hogy őt, hát csak azért akarja, hogy ő neki háza legyen, nagyon megsértődött és többet nem állt vele szóba. Szaladgált még egy darabig utána ez a fiú, szép helyes gyerek volt, de hiába nem kellett neki. De jobb is, hogy így történt, mert a Sárrika után szaladt már ez a Sasvári fiú. Ennek az édesapja ilyen tetőfedő mester volt és korán meghalt az édesapja, de kitűnően megtanította a fiát palatetővel dolgozni és nagyon szerette csinálni és hívták is jobbra, balra.

Ezen kívül nekünk volt volt még egy unokatestvérünk, a mamája a Gizi néni volt. Ők kitántorogtak amerikába, már jóval előbb és akkor ottan a Gizi néni a honvágytól nagyon beteg lett. És ült csak az ablaknál és csak nézett és nézett, az orvos azt mondta... Lestyi Jánosnak hívták a férjét egy nagy darab szép férfi volt, és akkor mondta az orvos, hogy Lestyi testvér vigye haza ezt a kis szerencsétlent, mert meg fog halni, vigye haza, vigye haza még időbe. Hát jól van eladta, mert ott vásárolt egy csomó földet, eladta, és akkor indultak volna hazafelé és már össze volt csomagolva minden és reggelre meghalt szegényke. Ott ült, de halottan már, úgy, hogy ott kellett eltemetni és ő hazajött a gyerekekkel, és akkor az Iluskát, szép nagy lánya volt, odahozta hozzánk, hogy majd gondoskodjunk róla, mert ő visszament.

(Amerika! Izgalmas ország, de nem szeretnék ott élni. Apám ott élő távoli rokonai megkerestek egyszer és Krisztával együtt meghívtak hat hétre

vendégségbe. Laci bácsi és Karolina néni, idős, jó körülmények között élő, elamerikásodott magyarok voltak New Yorktól vagy ötven kilométernyire laktak, kis vidéki településen. Ma sem tudom, hogy miért is hívtak, nem volt velük kapcsolatom, bár tudtam, hogy vannak. Nagy nehezen kaptunk egyszerre útlevelet, kiutazási engedélyt, anyám is segített, mert ötvenhat után felfedezték benne a méltánytalanul félreállított régi elvtársat és mindenféle szervezői funkciókat kapott valami kerületi pártközpontban. Nagyon izgatottan készülődtünk Krisztával és azt gondoltuk, hogy be fogjuk járni egész amerikát. Gazdag, jóindulatú rokonok biztosan segítenek. Nahát ebből nem lett semmi. Megérkeztünk a kétszer 20 dollárunkkal New Yorkba, a rokonok vártak a repülőtéren. Akcentus nélkül szépen beszéltek magyarul, bepakkoltak a hatalmas autójukba és egyenesen hozzájuk mentünk. Nagy beszélgetések, láthatóan fogalmuk se volt arról, hogy mi hogyan élünk. Szabad-e otthon magyarul beszélni, vagy csak oroszul? Járnak-e autók Pesten és hasonló szörnyű kérdések. A válaszok nem nyugtatták meg őket, inkább gyanakodtak, hogy nem mondunk igazat. Főleg arról győzködtek, hogy Amerika csodálatos, Amerika szabad, Amerika az élet csúcsa. Itt például sok televízió van és mindenki oda megy ahova akar. Mi is mentünk volna legalább New Yorkba, de ezzel kezdődtek a problémák. Laci bácsi megkérdezte, hogy szeretnénk-e a New York-i Természettudományi Múzeumot megnézni? Persze, nagyon szeretnénk, meg egyáltalán egész New Yorkot szeretnénk átbogarászni. No, holnap bemehettek, mondta és elővette a farzsebéből pénztárcáját és kivett belőle egy vastag dollárköteget. Grey Hound busszal mehettek, a két retúr jegy tizenöt dollár, a múzeumi belépő kettőtöknek három, Karolina csomagol uzsonnát, két kólát is vehettek az egy, összesen tizenkilenc. Itt van huszonkettő, a többit arra költitek amire akarjátok mondta és átnyújtotta a pénzt. Persze köpni, nyelni se tudtunk elfogadtuk, megköszöntük és egész nap New Yorkba sétáltunk éhesen, szomjasan, időnként a kirakatok üvegének nyomva orrunkat. Szép új világ, de mindent csak a szemnek. Laci bácsiék nem értették, hogy miért akarunk folyton

menni valahova. Most voltatok New Yorkban mondta némi szemrehányással a hangjában, amikor megint szerettünk volna menni, de nagynehezen megint előkerült a dollárköteg és a napi pontosan kimért pénzadagot megkaptuk. Beszélgetni szerettek, meg televíziót nézni. A beszélgetéseknek valahogyan olyan népnevelő jellege volt, amit mi jól ismertünk itthonról, csak az előjelek voltak mások. Látszott, hogy úgy érzik valamiféle küldetést teljesítenek azzal, hogy elmondják milyen borzalmas körülmények között élünk mi, és milyen csodálatos amerika. Vitatkozni nem volt értelme. Az utolsó két hét nagyon lassan telt el, addigra már apátiába estünk. Pedig New York izgalmas érdekes város, persze ingyen szinte semmi sincsen. Nem akartunk mi dollár ezreket, nem akartunk bevásárolni, vagy nagyon költséges szórakozásokra költeni, csak látni, nézni szerettünk volna. Ők meg talán azt gondolták, hogy ha igen szoros pórázon tartanak, akkor még jobban belátjuk, hogy nincstelenségünkért a kommunisták a felelősek. Beláttuk.)

A fiát meg Jancsinak hívták egy jó stramm, szép, nem tudom úgy tizenhét-tizennyolc éves lehetett. Az Icu nagyon tudta bosszantani. Volt neki, vett az apja neki egy kordét, meg egy szamarat. Azt mondják az emberek, hogy a szamár egy buta jószág. A szamár egy rendkívül okos jószág, én azt mondom.

Mert a Jancsi mondta: na, üljetek fel! Mindnyájan felültünk, ez a pizok kis szamár hátrasandított a fél szemével és megse mozdult. Véresre verte őt, már vérzett a bőre, nem, meg se mukkant. Akkor, azt mondta Jancsi, na szálljatok le, szálljatok le gyerekek, most elindítom ezt a pizok dögöt és akkor majd megyünk tovább, akkor lesett így hátra, és amikor az utolsó gyerek is leszállt, mint a villám kiugrott a Jancsi kezéből és futott. És a legelső főúri villába az alvégen, alvégnek hívták, ez a falnak az alsó vége volt, és akkor egy főúri villába berohant, oda be, a legközépre, hát ott meg visítva jött ki a tulajdonos, főleg az asszony, hogy hát mi van itten, ugye. Na, azt mondta Jancsi, na, gyertek le. Ja, igen, ottan megint üljetek csak szépen fel mindnyájan. Próbálta megint elindítani. Nem indult a rohadt dög. Újra elverte, ütötte, de hiába, na szálljatok,

szálljatok csak le. Leszálltunk. És, akkor Icuka azt mondta, hogy ő majd kimegy amerikába és ő vesz egy szamarat és sőt fog árulni. A Jancsi meg csúfolta, hogy és mit fogsz mondani a száárnak? Hogy Csina kucsulj le , ácsikáljál föl ?

Így csúfolódott. Icu haragudott rá nagyon, de érdekes volt a kis Icu testvérem, mert egy másfél évvel fiatalabb mint én, és mindég, ha valakik jöttek nekem, ilyen udvarlók, futottak utánam, és akkor az Icu rögtön közbe lépett és elcsalta őket.

Egyszer az úgynevezett Friss Újság volt egy ilyen lap, az mindennap megjelent és jó apám járatta ezt az ujságot. Anyám fölolvasta az egészet, meg a Tolnai Világlapja, Ja, és még egy újság jött, a Magyar Úriasszonyok lapja, azt anyám azért vette meg mert abban sok szép szabásminta volt, lehetett belőle dolgozni és hát akkor az Icuka, igen mikor nekem udvarolt akármelyik fiú, akkor jött és rögtön mesterkedett a fiú körül, ölelgette meg minden, odament és ő kísérte ki. Délután jött és este ő kísérte ki. Benne volt a Friss újságban egy hír, hogy egy lányt valaki fölcsinált. Így, ilyen hangnemben, hogy ott gyermek lesz, az apa meg üti, veri a lányát. Szegény lány már menne boldogan cselédnek, elmegy, de ne bántsa ötet, mert felneveli a gyereket, de ez a gyereket a menhelybe dugták és a szegény lány ottmaradt sírva, úgyhogy....

(Még egészen kicsi voltam, de már Pesten laktunk, amikor apa hozott egy rádiót. Emlékszem, hogy nagy barna dobozban volt, fejhallgatók jártak hozzá és egy nagy fekete gobbal lehetett tekergetni. Később apám azt mondta ez detektoros rádió volt. Kamaszkoromban a műhelyszakkörben magam is csináltam ilyet. Arra is emlékszem, milyen izgalommal vártuk apát, amikor a hat lámpás, igazi nagy rádiót hozta. Nem kellett fülhallgató, nemcsak egy állomást lehetett hallgatni rajta. Csak akkor utáltam meg, amikor a háborúban a légiveszélyt jelezte. Állandóan nyitva volt, hogy tudjuk, hogy mikor kell lemenni a pincébe. Anyám nagyon félős volt és ez rám is ráragadt, ha felhangzott a „légriadó Budapest” vészjtjósoló mondata, rendszerint bögni kezdtem és

reszketve szaladtam anyámmal a pincébe. Hogy elmúlt mindez, televízió, kompjúter, CD, DVD, internet, amivel az üzlet is könnyebb. Mennyire megváltozott a világ! Persze emlékszem a Friss Újságra is, ha jól emlékszem a vasárnapi számban volt gyermekrovat. Amikor már iskolába jártam néha Mamuka megvette nekem a Gyermekvilágot, ez képes gyerekújság volt és sok mese volt benne, meg jópofa rajzok. Nagyon szerettem.)

Volt egy iskolatársunk Vicberger és egy halom kisgyereke volt neki. A Kornélia, meg a Klotild velem járt iskolába. És volt ott egy bankigazgató, Feledinek hívák és nála pénzt lehetett ki s be rakni. Velem járt a bankigazgató kislánya Feledi Ilona és szerelmes lett az egyik társába, az egyik fiúba és kérte az apját, hogy ő ahhoz hozzá akar menni. A fiú szegény volt és az apja nem így képzelte az ő gyönyörű kislányának a házasságát. Csodaszép felesége is volt és erre az egyik reggel az Ilonka bánatában föbe lőtte magát. Meg is halt, úgyhogy mentünk a temetésre, és hát szépen feketébe volt öltöztetve a homlokán egy fehér pánt és elbúcsúztattuk és eltemették. Az édesanyja vigasztalan volt, mert csak ez az egy kislánya volt neki.

Volt egy iskolatársam akinek a férje fogorvos lett. Amíg iskolába jártunk addig nagyon törődött velünk és ha nem tudtuk a leckét és előbb bementünk, gyorsan odajött és hamar segített, de amikor már fogorvos volt a férjecske, felemelte a fejét és nem állt velünk szóba. Odamehettünk fogat csináltatni, de akkor már nem mondhattuk neki, hogy szerbusz, már nem tudom hogy is hívták, de nagyon szép nő volt. Jól ment a fogorvosnak a dolga.

Én a Szanati Júliához jártam. Vittelek téged is a fogorvoshoz, mert nem tudtalak hovát enni. Ott volt a Udvarhelyi nagymama, de ő nem vállalt el. Ne flangérozzak mondta, és én tóltam a kocsit és a Szanati lábbal tekert egy ilyen fűrógépet, igen, de amikor te meghallottad a fűrógép sivítését azt hitted, hogy ő bánt engem és elkezdte éktelenül visítani. Kiment a Szanati, hogy ringassák ezt a kisgyereket, mert nem tud dolgozni. Azt hiszi, hogy én bántom az anyját. Hátral voltak rossz fogaim és azokat kellett tömni. Kint persze nem maradtál el

ordítottál, menthetetlenül ordítottál. A Szanati azt mondta, hagyjuk abba és vigyelek el, mert már kikészült. Legközelebb aztán megint próbáltuk elviselni a te üvöltésedet és csináltuk a fogat ugye.

- Az apát meséld el.

- A te édesapád?

- Igen.

- Egyszer csak lóden, ilyen zöld lódenkabátba járt mindenki, akkor azt lehetett kapni csak, és egyszer csak lódenkabátban jött egy szép nagy fiatalember. Sok fiú szaladgált utánam, ilyen kicsik, de azokkal csak pá, pá és nem. Csak mondtam pá és nem tárgyaltam velük, mert nekem csak a magas férfiak tetszettek és elhatároztam, hogy magas férfi lesz a férjem. Egyszer csak megjelent az Artúr.

- Hogy jelent meg?

- Volt egy olyan Szent Jakab tó, Szent Jakabnak hívták egy fürdő volt, akárki mehetett oda, de a gazdák például a lovakkal együtt behajtottak a tóba, de ez olyan meleg vizű volt és nagyon jól lehetett benne fürödni. És egyszer egy fiú jött és odaállt és én ültem, lehetett ott kapni egy tutajt, meg csónakok is voltak, és én egy száraz tutajra csücsültem és egyszer csak odajön egy nagy, magas, szép fiú és elkezd tolni a tutajt, rám néz és én csak mosolyogtam, és ő tolt körbe körbe ezt a tutajt. De nem vitt ki a vízből és én csak oda-oda nézek és láttam fekete, ilyen klott nadrág volt rajta, és mindig bújt le a vízbe, mindig bújt le, és akkor, hát egyszerűen nem kérdezősködött ő, hanem mellém csapódott, és hazakísért. Apám meglátta őtet, bejött hozzánk. Na, végre talált egy rendes embert Manyika. Nagyon megtetszett neki az Artur, Artúrnak hívták őt. Persze nemcsak neki tetszett, nekem is.

- Akkor elkezdett járni?

- Igen elkezdett járni. Ott volt a Jambore, a Jamboréra nagy hatalmas néger fiú jött és persze csak a gazdag négerek tudtak oda eljutni. A hatalmas néger fiú kért, hogy velem lefényképezzék, hogy a társa lefényképezzen. Megengedtem és

kértem, hogy adjon majd nekem képeket, megígérte, de aztán többet nem is láttam őt, ugye. Ugyhogy ott kihirdették, hogy aki akar a gödöllői szép kislányok közül, az jelentkezzen, akkor árulhat kenyeret. Azt majd ők adják, ami összeg jár, abból levonják a kenyér árát és a többi a miénk lesz. Budapestről már jött egy csomó pincér, meg a hozzátartozóik, akiket ők akartak, várakoztak, hogy bejussanak, hát akadályoztak minket. Én mentem a kis kenyérkével és a pincér nekem szaladt, láttam, hogy direkt szalad, meglökött és az ő kezében egy pohár bor volt és az ráömlött a mellemre mind. Leakartam vetkőzni, nem engedték és úgy mentem haza. Otthon haragudtak, hogy miért.

- Na jó, mennem kell.

-Ugye jössz megint édes drága Ferikém? Ugye jössz?

- Persze, hogy jövök. Mindig jövök.

*

- Itt vannak a piruláid.

- Köszönöm drága kis Ferikém. A gyógyó benn van. Megint meséljek?

- Apáról beszélj!

- Először egy kis tónál találkoztunk. Úgy hívták Szent Jakab tó. Odajártunk fürödni. Sokan voltak ott. Az ő húga Ibolyka, hazament és mesélt rólam az édesanyjának. Ibolykát Artúr mutatta be ottan, Szent Jakabon, a fürdőnél. És akkor rögtön követelték a szülei, főleg az édesanyja, hogy engem vigyen oda és mutasson be. Az apja nagyon kedves bácsi volt. Testvére a Laci még kicsi, kis gyerek volt

- A Karcsi?

- A Karcsi már a Pannival járkált. A Panni meg, a kirakatban meglátott egy kosztümöt, a Karcsi tervezte - mondta. Biztos valami szép bért kapott, mert a tervezésért jár sok pénz, mondtam én. Mérgező volt rám nagyon a Panni. Ilonka volt egyébként, de Panninak hívta a férje.

- Elvitt a családba?

- Igen, nagyon kedves volt a néni és a bácsi is, hogy csak én jöjjek, járjak az Ibolykával és az Artúrral, csak járjak velük. Azután ő mellém szegődött és nem törődött senkivel csak énvelem. Úgyhogy én nagyon örültem neki, mert szép magas fiú volt és énnekem csak az ilyen magas emberek tetszettek.

- A Bubáról mesélj.

- Rögtön, amint magunkra maradtunk és sétáltunk elmesélte, hogy itt van az unokatestvére, Bubának hívják, Erdélyből jött és éjszaka mindig mellébújik, hatalmas nagy mellei vannak, mindig azokat rakja az ő kezébe bele. Azt mondja, hogy... és én mondom miért nem küldi el magától? Az nem megy el, azt hiszi, hogy majd megtetszik neki és feleségül veszi. Hogy, hogy? Hát unokatestvérek és akkor talán nem is lehet. Hát éppen lehetni lehet, de nekem nem kell ez a nő – mondta- olyan ragadó természetű. Nem, nem kell énnekem.

Azután elkezdett járkálni hozzánk, apámnak borzasztó tetszett.

- És anyádnak?

- Nem tudom, valahogy ő olyan semleges volt.

- Hogy kérte meg a kezedet?

- Egy szép napon beállított, elsuhant mellettem. Odasúgta nekem, hogy bemegyek és megkérem a kezedet. Én meg borzasztó boldog voltam, hogy megkéri a kezem, hát akkor szeret engem, egymásba szerettünk. És bement apámhoz és az azonnal neki adta, de mondta neki, várjon egy évig, mert őneki sok dolga van most és most nem tud nekem állítani stafírungot, de majd egy év múlva. Fűt, fát, mindent ígért, hatalmas pénzösszeget, hogy majd ezeket egy év múlva megfogom kapni. Persze ebből nem lett semmi, még 10 fillér sem. De volt, amikor az esküvői napom volt egy csomó barátot összehívtak a keresztanyámat is, a keresztapámat is azzal a beteg lábával.

- Na, most az esküvő.

- Keresztanyám félrehívott és megtanított. Hogy álljak édesapám elé és köszönjem meg a nevelést meg mindent. Én szépen odaálltam, és amit keresztanyám tanított, kis litániát, hogy köszönöm a nevelést satöbbi, satöbbi.

Apám nagyon meghatódott és akkor elindultunk Budapestre, mert ott az Artúr kivett egy lakást Palotán. Az persze csak egy olyan kis szoba-konyha volt.

- Az esküvő?

- Hát az esküvőn ettünk, ittunk és akkor mindenki ott volt.

- Igen, melyik templomban?

- A kastélyban lévő templomban volt az esküvő.

- Hogyan mentetek oda?

- Fiákerrel. Sorra beültünk, egymásután sok fiáker is volt, és mentünk. Annak a kocsisnak pénzt adtak. Bementünk oda, de a pap nem esketett meg, azt mondta először menjünk be a Községházára és ott kell a jegyzőnél esküvőt tenni, mert máskülönben ő nem adhat össze.

- Polgári esküvő.

- Igen, polgári. És akkor visszamentünk, nagyon kedvesek voltak és összeadtak bennünket, persze fizetni kellett. Azt az Artúr kifizette, vagy a szülők, arra már nem emlékszem, hogy ki. Aztán szépen gyalog mentünk fel a kastély udvarába és ott újra történt az esküvés. Én azt az esküvést tartottam szentnek, amit ott elrebegetem, hogy holtáiglan, mert jóval később el akart válni tőlem, és én mondtam, hogy én nem akarok válni, mert azt az esküt, amit ott elrebegetem az én a jó Istennek fogadtam és a jó Isten fogja eldönteni, hogy mi lesz a sorsom, de én nem válok tőle el.

- De azután mégis elváltatok.

- Elváltunk? Már nem emlékszem. Ő, hamar meghalt. Elváltunk volna?

- Na, és aztán hova mentetek az esküvő után?

- Esküvő után indultunk mi Budapestre a Hévvél. Artúr, nagyon elegáns volt, az édesanyja nagyon kiöltöztette őt. Cipőt vett neki, lakkcipőt és fekete öltönyt, szép fehér inget, nagyon szép volt az Artúr,

- Lagzi nem volt?

- De igen, de nevetni fogsz, amíg mi ott voltunk nem volt semmiféle cigány, de mikor eljöttünk, ők mulatni kezdtek. Édesapám nagy hengegve - mert hengegni

azt nagyon szeretett, és mielőtt kiléptünk az ajtón, miután én megköszöntem a nevelést - odajött és négyszáz pengőt kivett és oda adta az Artúr kezébe. Artúr szépen megköszönte és zsebre vágta. És mentünk a Hévvél meg villamossal. Vettünk magunknak egy ébresztőórát, mert neki dolgozni kellett. A Magyar Villamos és Elektromos Műveknél dolgozott, nagyon szerették őt. És mentünk haza, vettünk egy liter tejet és hát az a tej ráömlött az ő lakkcipőjére, de én nem tudtam azt megtisztítani, csak egy vizes ruhával kellett volna megtörölni, de az a tej úgy rászáradt a lakkcipőre, mert én nem tudtam, hogy hogyan kell letisztítani.

(Talán hatodikos lehettem vagy hetedikes, amikor az iskola több napos kirándulást szervezett Lilafüredre, esős ősz volt és az osztályfőnök beiratta az ellenőrzőbe, hogy mindenki jó túracipőbe jöjjön és elegendő melegholmit is hozzon magával. Nekem nem volt rendes cipőm, csak egy széttaposott tornacipő. Gyorsan nőtt akkor a lában és éppen nem volt. Otthon nagy tanácskozás kezdődött, hogy mi legyen. Apám azt mondta, hogy semmi pénzünk nincsen, nem tudnak cipőt venni, adósságuk is van, a legjobb, ha nem megyek sehova. Nagyon búnak eresztettem a fejem és akkor egyszer csak anyám szeme felcsillant, idefigyelj kisfiam! Van nekem egy magas szárú, lapos sarkú, bőr cipőm, az még neked éppen jó lesz. Nem sokat hordtam, vigyáztam rá, de nem bánom, hadd menjen a kedvére az én drágám. Megnéztük, kicsit még nagy is volt, éppen elbirt egy jó vastag zoknit, a hosszúnadrágom takarásában nem is tűnt fel, hogy női cipő. Apám csak annyit jegyzett meg, hogy kár tönkretenni egy drága, majdnem új cipőt egy túrán, de anyám már megállíthatatlan volt. Nem érdekel, nem látod mennyire fáj a szíve szegénynek, hogy nem mehet. Vigyázz rá amennyire tudsz, vigyed csak nyugodtan, mondta nekem. Nagy boldogan elmentem és amikor három nap múlva hazajöttem az agyagos, elázott cipővel anya maga állt neki megtisztítani, megszáritani. Mire apa hazajött egészen tűrhetően nézett ki.)

- Hazaértetek.
- Haza értünk, este volt. Én... már a nászéjszakát akarod?
- Hogyan volt?
- Az ölébe vett engem, simogatott, dédelgetett és akkor megtörtént, hát nagyon szeretett.
- Másnap már mentetek dolgozni?
- Úgy emlékszem, ő kapott egy hét szabadságot és nem mentünk dolgozni. Heverésztünk és nem mentünk.
- Ki főzött?
- Erre már nem emlékszem. Azt tudom, hogy nagyon sokat kacagtunk és mulattunk az ágyban és egyszer csak átkopogott a szomszéd, hogy ne legyünk ilyen zajosak, mert nem tudnak aludni. Artúr fogta magát és megnézte ki az. Egy nagyon kedves fiatal házaspár volt. Az asszony kis cselédlány, de nagyon büszke volt, hogy a stafirungját ő szerezte és én is mutassam, hogy mi van nekem. Nevetni fogsz, hogy az édesapám a nagy hencegésével, meg mindennel két lepedő volt, egy-egy párnahuzat. Nagyon silány volt az én holmim, mutattam neki, hogy én még nem tudtam szerezni, mert én még nem dolgozom.
- Mesélj arról, hogy én hogy születtem.
- Pesten laktunk és terhes voltam. A kórházba kellett bemenni, de előzőleg én vásároltam. Ott közel volt egy drogéria, úgy hívták, hogy Szűz drogéria. Összevissza vásároltam mindent. Szép magas férfi, nagyon szép volt a tulajdonos. Mit parancsol? Hogyan parancsol? És mutogatta, hogy a kisbabának mit vegyek és nagyon örültem, hogy segít nekem, és akkor egy nagy csomó holmit vittem, még segített is. És akkor a Betezdának volt ottan a területe, a Betezda mindenfelé segített, ilyen segélyakciók voltak. Megvizsgáltak ott és megmondta az orvos az Artúrnak, hogy szűk a medence, lehet, hogy bele is fogok halni a szülésbe. Erre az Artúr nagyon kétségbe volt esve és leszállt a következő állomáson és ment a templomba imádkozni. Bement, imádkozott.

Amikor a szülésre bementünk a Betezdába egy férfi jött és odaszegődött én mellém, hogy ő az én orvosom, Bucskinak hívták. Mellettem sokan jöttek-mentek, akinek volt pénze fizettek. Több asszony jajgatott és én is kiabáltam, hogy nekem is segítsenek. Rögtön rám parancsoltak hogy hallgassak, mert én szegény alapon voltam a kórházba, szegénységi bizonyítvánnyal, mert nem volt pénzünk arra, hogy kórházba legyek és bejött az orvos, bejött az a Bucski és megsimogatta a fejemet. És egyszer csak látom, hogy egy szörnyű nagy edényt hoznak be. Látom rengeteg sok mindenféle fogó és ölőszerszám van benne és az ott gőzölgött. És lecsukta, és kinyitotta. Kérdeztem, hogy ez mi? Aki nem tud megszülni, szűk a medencéje, mint nekem annak felvágják a hasát, de csak a szülőt mentik, a gyermeket meg feldarabolják. És én elképedtem és láttam, hogy a közelemben letették azt a nagy edényt és elkezdtem üvölni, hogy én élve akarom, élve akarom és az orvos odajött, megsimogatta a fejemet és azt mondta: jól van kedves, élve fogjuk. Intett a nővérnek, hogy vigye ki az edényt, vigye odébb hát nem vitte ki a nővérke, csak odébb tette, mert, ha gyorsan kellett, ahhoz nyúltak. És akkor azt mondta nekem ez a Bucski: kétszer próbálkozott a baba, dehát nem jutott ki, már akkor is olyan okos volt, mint most, úgyhogy többet nem mozdultál, azt mondta, hogy ha mozdul, azonnal szóljak öneki. Én egyszerűen mondtam, hogy mozdul, mert nem akartam, hogy föl vágják a hasamat, azt akartam, hogy az én kisbabám élve és ne holtan szülessen, ne vagdossák össze az én kis gyerekeket. Az első gyerekeket. És simogatta a fejemet és én mindig pimaszul hazudtam, hogy jön!

(Életem első emléke is az anyámhoz fűz. Felébredtem egy hatalmas ágyban, nagy dunyha volt rajtam, egészen befedett, hívtam anyámat, nem felelt. Rájöttem, hogy egyedül vagyok, teljesen egyedül, sirtam. Hiányzott, mérhetetlenül hiányzott. Teljes erőmből üvöltöttem, amikor hirtelen, valahogy felemelkedett a dunyha, megcsapott az a csodálatos szag, az édes, mindent

átölelő, megfürdető, beburkoló anyailat és soha az életben nem éreztem magam még egyszer olyan boldognak, mint akkor.)

Neki állt, mint mikor édesanyám dagasztotta a tésztát, úgy kezdte a hasamat döngölni, döngölt, döngölt, úgyhogy egy hét múlva éjfekete volt az én hasam, de az én drága fiacskám megszületett és hát, ahogy ki jött, felkapta, mutatta. A kis fejcskéjén egy hosszú, mint egy uborka egy olyan nagy tünemény volt, egy daganat és... és...

És én, sikítottam, hogy ez szörnyeteg!

1990 Ft

KOSSUTH KIADÓ
www.kossuth.hu / E-mail: kiado@kossuth.hu